

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKSMŲ DALYVAUJANT VILNIAUS MIESTO KAPINIŲ
PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ VIEŠAJAME PIRKIME ATITIKTIES LIETUVOS
RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS**

2019 m. liepos 16 d. Nr. 1S-93 (2019)

Vilnius

Turinys

1.	Su pažeidimu susijusios faktinės aplinkybės	3
1.1.	VMS organizuotas viešasis Pirkimas	3
1.2.	Ūkio subjektai ir jų veikla	4
1.2.1.	<i>City Service SE</i> , UAB „Mano Būsto priežiūra“ UAB „Mano aplinka“, UAB „City Service Engineering“ (kaip vienas ekonominis vienetas)	4
1.2.1.1.	<i>City Service SE</i>	4
1.2.1.2.	UAB „Mano Būsto priežiūra“	5
1.2.1.3.	UAB „Mano aplinka“	5
1.2.1.4.	UAB „City Service Engineering“	6
1.2.2.	UAB „Naujininkų ūkis“	6
1.2.3.	UAB „Ecoservice“	6
1.3.	Nagrinėjamų įmonių UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, <i>City Service SE</i> sąsajos	7
1.4.	Dėl ūkio subjektų pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumų.....	9
1.5.	Kitos Tyrimo metu nustatytos aplinkybės	15
1.5.1.1.	UAB „Naujininkų ūkis“ veiksmų Pirkime audito seka	18
1.5.2.	UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo rengimo aplinkybės	19
1.5.2.1.	UAB „Mano aplinka“ veiksmų Pirkime audito seka	20
1.5.3.	Ūkio subjektų paaiškinimai dėl Pirkimo dokumentų rengimo	20
1.5.3.1.	UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo rengimo aplinkybės	20
1.5.3.2.	UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo rengimo aplinkybės.....	21
1.5.3.2.1.	Aplinkybės susijusios UAB „CSE“ darbuotojos vaidmeniu UAB „Mano aplinka“ viešųjų pirkimų dokumentų rengimo procese	22
1.5.3.2.2.	Aplinkybės susijusios UAB „CSE“ darbuotojos vaidmeniu Pirkimo dokumentų rengimo procesu	26
1.5.4.	Aplinkybės, susijusios su tiriamųjų ūkio subjektų tarpusavio kontaktais	27

1.5.4.1. UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo ir UAB „CSE“ darbuotojos susitikimas	27
1.5.4.2. Ūkio subjektų tarpusavio kontaktai telefonu	28
2. Tyrimo išvados ir ūkio subjektų paaiškinimai dėl jų	31
3. Atitinkama rinka ir jos dalyviai.....	34
3.1. UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir <i>City Service SE</i> vertinimas kaip vieno ekonominio vieneto.....	36
4. Nagrinėjamų ūkio subjektų susitarimas	41
5. Nagrinėjamų ūkio subjektų susitarimo įtaka konkurencijai	51
7. Susitarimo vertinimas pagal mažareikšmiškumo ir išimties kriterijus.....	55
8. Išvados dėl draudžiamo susitarimo sudarymo	56
9. Dėl UAB „CSE“ pateiktų įsipareigojimų vertinimo	56
10. Sankcijos.....	58
10.1. Bazinis baudos dydis	58
10.1.1. Pardavimų vertė.....	59
10.1.2. Pažeidimo pavojingumas.....	60
10.1.4. Atgrasymas.....	62
10.2. Bazinio baudos dydžio tikslinimas	62
10.3. Ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai	63
11. Procedūros nutraukimas	63

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2019 m. liepos 16 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų viešajame pirkime atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Tyrimas pradėtas Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2018 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 1S-103 (2018) „Dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkime atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams tyrimo pradėjimo“¹ (toliau – Tyrimas), atsižvelgus į iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – VMS) gautą informaciją², kuri sudarė pagrindą įtarti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą. 2019 m. vasario 19 d. Konkurencijos tarybos nutarimu 1S-19 (2019)³ Tyrimas papildytas dviem pažeidimu įtariamomis bendrovėmis: *City Service SE* ir Uždaroji akcinė bendrovė „City Service Engineering“ (toliau – UAB „CSE“).

(3) VMS Konkurencijos tarybai pateikė informaciją apie galimai tarp tiekėjų UAB „Mano aplinka“ ir jungtinėje veikloje veikiančių Uždaroji akcinė bendrovė „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ sudarytą draudžiamą susitarimą atvirame Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkime Nr. 384045, kuris buvo paskelbtas 2018 m. gegužės 31 d.⁴ (toliau – Pirkimas).

(4) Tyrimo metu 2018 m. liepos 26 d. Konkurencijos tarybos įgalioti pareigūnai atliko patikrinimus UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būstas“ ir UAB „Ecoservice“ naudojamose patalpose⁵.

(5) Tyrimo metu buvo nagrinėjami UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Ecoservice“, UAB „Mano aplinka“ bei UAB „CSE“ veiksmai, dalyvaujant Pirkime. Tyrimo metu buvo vertinami UAB „Mano aplinka“ ir jungtinėje veikloje veikusių UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymai Pirkime, ūkio subjektų darbuotojų duoti paaiškinimai ir kitos aplinkybės. Taip pat Tyrimo metu buvo nagrinėjama UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, UAB „Mano Būstas“ bei *City Service SE* kaip vieno ekonominio vieneto struktūra, veikla ir kitos aplinkybės.

(6) Konkurencijos taryba nagrinėjo, ar ūkio subjektų veikla, dalyvaujant Pirkime, nepažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimų, draudžiančių sudaryti susitarimus, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos (fiksuojamos) tam tikros prekės kainos.

1. Su pažeidimu susijusios faktinės aplinkybės

1.1. VMS organizuotas viešasis Pirkimas

(7) 2018 m. gegužės 31 d. Centriniam viešųjų pirkimų portale⁶ ir Europos Sąjungos oficialiame žurnale⁷ VMS paskelbė Pirkimą. Pirkimo objektą sudarė keturios dalys: 1) Paveldo saugomų kapinių priežiūros paslaugų pirkimas; 2) Rokantiškių grupės kapinių priežiūros paslaugų pirkimas; 3) Saltoniškių ir Karveliškių grupės kapinių priežiūros paslaugų pirkimas; ir 4) Grigiškių grupės kapinių priežiūros paslaugų pirkimas.

(8) Pagrindinės paslaugos, kurias siekė įsigyti perkančioji organizacija Pirkime – kapinių administravimas, kapinių aprūpinimas vandeniu, kapinių atliekų rūšiavimas ir išvežimas, takų ir šaligatvių, automobilių stovėjimo aikštelių, laiptų valymas vasarą ir žiemą, žaliųjų plotų priežiūra,

¹ Bylos 3 tomas 1-3 lapai.

² Bylos 1 tomas, 1-85 lapai.

³ Bylos 3 tomas, 18-20 lapai.

⁴ <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2018-641775>

⁵ Bylos 3 tomas, 13-15 lapai, 4 tomas, 3-5 lapai, 5 tomas, 3-5 lapai, bylos 6 tomas, 2-4 lapai, bylos 8 tomas, 2-4 lapai.

⁶ Pirkimo skelbimas Centriniam viešųjų pirkimų portale: <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2018-641775>

⁷ TED (angl. „Tenders Electronic Daily“) internetinė Europos viešiesiems pirkimams skirta „Europos Sąjungos oficialiojo leidinio“ priedo versija, skelbimo Nr. 2018/S 102-233301.

atskirų šiukšlių rinkimas, lauko tualetų valymas ir priežiūra, granitinių paviršių priežiūra, naujų laidojimo vietų įrengimas, kapinių tvorų remontas, savavališkai sukaupto gelžbetonio ar akmens laužo išvežimas, vėjo nulaužtų medžių šakų pakrovimas ir išvežimas į sąvartyną, medžių tvarkymas, biotualetų nuoma, dangų remontas⁸.

(9) Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugu tarptautinės vertės pirkimo atviro konkurso budu sąlygose numatytas Pirkimo sutarties sudarymo ir komercinių pasiūlymų vertinimo kriterijus buvo mažiausia kaina.⁹

(10) Galutinė komercinių pasiūlymų pateikimo diena Pirkime buvo 2018 m. liepos 3 d.¹⁰

(11) Komercinius pasiūlymus visose keturiuose Pirkimo objekto dalyse pateikė keturi dalyviai:

(a) UAB „Mano aplinka“, kurios pasiūlymą pasirašė direktorius [ASMENS DUOMENYS]¹¹;

(b) UAB „Stebulė“;

(c) UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Ecoservice“ konsorciumas, kurių bendrą pasiūlymą pasirašė UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS]¹²;

(d) UAB „VSA Vilnius“ ir *Dolmans Landscaping Noord B.V.* konsorciumas.

(12) Pirkime pateikti UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 46 straipsnio 4 dalies 1 punktu 2018 m. liepos 31 d. perkančiosios organizacijos buvo atmesti įtariant šių ūkio subjektų susitarimą, kuriuo buvo siekiama iškreipti konkurenciją Pirkime¹³. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2018 m. spalio 16 d. sprendimu byloje Nr. e2-4542-340/2018 ir Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartimi byloje Nr. e2A-1292-553/2018 atmetė UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ ieškinius dėl VMS sprendimo pašalinti jas iš Pirkimo.

(13) Remiantis VMS 2018 m. lapkričio 19 d. Centriniam viešųjų pirkimų portale pateikta informacija, perkančioji organizacija visose Pirkimo objekto dalyse viešojo pirkimo sutartis pasirašė su UAB „Stebulė“¹⁴.

1.2. Ūkio subjektai ir jų veikla

1.2.1. City Service SE, UAB „Mano Būsto priežiūra“ UAB „Mano aplinka“, UAB „City Service Engineering“ (kaip vienas ekonominis vienetas)

1.2.1.1. City Service SE

(14) *City Service SE*, juridinio asmens kodas 12827710, registracijos adresas Narva g. 5, 10117 Talinas, Estija, buveinės adresas Ozo g. 12A¹⁵. UAB „ICOR“ priklauso 84,83 proc. *City Service SE* akcijų¹⁶. *City Service SE* stebėtojų tarybą sudaro [ASMENS DUOMENYS] (pirmininkas) ir [ASMENS DUOMENYS]¹⁷. *City Service SE* valdybą¹⁸ nuo 2017 m. rugpjūčio 7 d. sudaro [ASMENS DUOMENYS] (pirmininkas), [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS

⁸ Pirkimo sąlygų 9 punktas. Bylos 1 tomas, 87 lapas.

⁹ Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugu tarptautinės vertės pirkimo atviro konkurso budu sąlygų 78 punktas. Bylos 1 tomas, 86-212 lapai.

¹⁰ <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/DocumentsFamily/2018-641775>

¹¹ Bylos 1 tomas, 4-44 lapai.

¹² Bylos 1 tomas, 45-85 lapai.

¹³ Bylos 18 tomas, 3-15 lapai.

¹⁴ Centrinis viešųjų pirkimų portalas: <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2018-676170>

¹⁵ Bylos 17 tomas, 63 lapas.

¹⁶ Bylos 17 tomas, 62 lapas.

¹⁷ Bylos 17 tomas, 73 lapas.

¹⁸ Bylos 17 tomas, 73-74 lapai.

DUOMENYS] (atsakingas už Baltijos šalis), [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS]¹⁹.

(15) *City Service SE* yra kontroliuojanti bendrovė, valdanti pastatų ūkio valdymo ir integruotų komunalinių paslaugų įmonių grupę²⁰.

1.2.1.2. UAB „Mano Būsto priežiūra“

(16) UAB „Mano Būsto priežiūra“, juridinio asmens kodas 300883806, buveinės adresas Ozo g. 12A, Vilnius. Įmonė įregistruota 2007 m. birželio 19 d. UAB „Mano Būstas“ 100 proc. akcijų laikotarpiu nuo 2016 m. sausio 15 d. bent jau iki 2018 m. rugsėjo 17 d. priklausė Estijoje registruotai bendrovei *City Service SE*²¹. Įmonei nuo 2012 m. birželio 25 d. iki 2019 m. vasario 28 d. vadovavo generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS]²², nuo 2019 m. kovo 1 d. įmonei vadovauja generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS]²³. UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybą sudaro [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS]²⁴.

(17) UAB „Mano Būstas“ 2018 m. rugsėjo 17 d. valdybos sprendimu UAB „Mano aplinka“ 100 procentų akcijų perleido UAB „City Service“ (juridinio asmens kodas 304875881)²⁵. UAB „Mano Būstas“ 2019 m. balandžio 13 d. buvo pakeistas į pavadinimą UAB „Mano Būsto priežiūra“²⁶. Atsižvelgus į tai, kad UAB „Mano Būstas“ pavadinimas buvo pakeistas, toliau šiame nutarime vietoj UAB „Mano Būstas“ naudojamas UAB „Mano Būsto priežiūra“ pavadinimas.

(18) Pagrindinė įmonės veiklos sritis – daugiabučių namų priežiūra / administravimas²⁷.

1.2.1.3. UAB „Mano aplinka“

(19) UAB „Mano aplinka“, juridinio asmens kodas 303297727, buveinės adresas Ozo g. 12A, Vilnius. Įmonė įregistruota 2014 m. balandžio 25 d. Vienintelė įmonės akcininkė nuo 2014 m. balandžio 25 d. iki 2018 m. rugsėjo 17 d. buvo UAB „Mano Būsto priežiūra“²⁸. Kaip minėta, UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. rugsėjo 17 d. valdybos sprendimu, 100 proc. UAB „Mano aplinka“ akcijų perleido UAB „City Service“ (juridinio asmens kodas 304875881)²⁹. Įmonei nuo 2015 m. rugpjūčio 5 d. vadovauja generalinis direktorius [ASMENS DUOMENYS]³⁰, pažeidimo laikotarpiu direktoriaus pareigas ėjo [ASMENS DUOMENYS]³¹. [ASMENS DUOMENYS] eina UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės pareigas³².

(20) Pagrindinės įmonės veiklos sritys – patalpų valymas, teritorijų priežiūra, specialūs valymo darbai, purvą sugeriančių kilimėlių nuoma / keitimas, želdinių ir žolynų priežiūra, higienos medžiagų tiekimas, biotualetų nuoma, pardavimas ir kitos paslaugos³³.

¹⁹ [ASMENS DUOMENYS] *City Service SE* valdybos nario pareigas eina nuo 2019 m. *City Service SE* interneto svetainė: <https://www.cityservice.eu/about-us/board-and-management/>.

²⁰ *City Service SE* interneto svetainė: <https://www.cityservice.eu/about-us/our-company/>.

²¹ Bylos 12 tomas, 17, 19 lapai, 17 tomas, 29 lapas.

²² Bylos 12 tomas, 18 lapas, 17 tomas 22 lapas, 17 tomas 75 lapas.

²³ Bylos 12 tomas, 18 lapas, 17 tomas, 75 lapas.

²⁴ Bylos 12 tomas, 18-19, 17 tomas, 22-23 lapas.

²⁵ Bylos 12 tomas, 10 lapas.

²⁶ Bylos 12 tomas, 17-18 lapai, 17 tomas 75 lapas.

²⁷ UAB „Mano Būsto priežiūra“ interneto svetainė: <https://www.manobustas.lt/lt/apie-imone>

²⁸ Bylos 9 tomas, 176-177 lapai, 17 tomas, 13, 16 lapai.

²⁹ Bylos 12 tomas, 10 lapas.

³⁰ Bylos 9 tomas, 177 lapas, 17 tomas, 13 lapas.

³¹ Bylos 8 tomas, 53 lapas, 9 tomas, 6 lapas, 17 tomas, 68 lapas.

³² Bylos 8 tomas, 51-52 lapai, 9 tomas, 2-5 lapai.

³³ UAB „Mano aplinka“ interneto svetainė: <https://www.manoaplinka.eu/tvarkymo-valymo-paslaugos>

1.2.1.4. UAB „City Service Engineering“

(21) UAB „City Service Engineering“, juridinio asmens kodas 304605423, buveinės adresas Ozo g. 12A, Vilnius. Įmonė įregistruota 2017 m. rugpjūčio 11 d. Vienintelė įmonės akcininkė – Estijoje registruota įmonė *City Service SE*³⁴. Kaip nurodoma įmonės interneto svetainėje³⁵, įmonė yra Lietuvoje veikiančios įmonių grupės „Mano Būstas“ dalis ir taip pat priklauso tarptautinėse rinkose paslaugas teikiančiai „City Service SE“ įmonių grupei. Įmonei nuo 2017 m. rugpjūčio 7 d. vadovauja direktorius [ASMENS DUOMENYS]³⁶. UAB „CSE“ Plėtros vadovo asistentės pareigas nuo 2017 m. rugpjūčio mėn. iki 2018 m. rugpjūčio mėn. ėjo [ASMENS DUOMENYS]³⁷.

(22) Pagrindinės įmonės veiklos sritys – pastatų ūkio valdymo proceso administravimas, inžinerinių sistemų priežiūra ir remontas, energetinių išteklių valdymas ir renovacija, pastatų techninis ir energetinis auditas, teritorijų tvarkymas ir valymas, apsaugos paslaugos ir kitos su pastatų ūkio valdymu susijusios veiklos³⁸.

(23) *City Service SE*, UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būstas“, UAB „CSE“, t. y. vieno ekonominio vieneto bendrosios pajamos, 2018 m. yra [100 000 000 – 200 000 000] Eur.

1.2.2. UAB „Naujininkų ūkis“

(24) UAB „Naujininkų ūkis“, juridinio asmens kodas 121458016, buveinės adresas V. Šopeno g. 3B, Vilnius. Įmonė įregistruota 1992 m. birželio 4 d. Vienintelis įmonės akcininkas – [ASMENS DUOMENYS]³⁹. Įmonei nuo 2012 m. liepos 19 d. vadovauja direktorius [ASMENS DUOMENYS]⁴⁰. Nuo 2015 m. liepos 14 d. iki 2018 m. rugsėjo mėnesio vadybininko-projektų vadovo pareigas ėjo [ASMENS DUOMENYS], kuris buvo atsakingas už kapinių priežiūrą⁴¹.

(25) Pagrindinės įmonės veiklos sritys – gyvenamųjų namų administravimas, eksploatacija, komunalinės paslaugos, statybiniai, remonto darbai, aplinkos, teritorijų valymas, komunalinis butų ūkis⁴².

(26) UAB „Naujininkų ūkis“ bendrosios pajamos 2018 m. buvo 3 302 044 Eur.

1.2.3. UAB „Ecoservice“

(27) UAB „Ecoservice“, juridinio asmens kodas 123044722, buveinės adresas Gariūnų g. 71, Vilnius. Įmonė įregistruota 1995 m. balandžio 6 d. Vienintelė įmonės akcininkė – AWT Holding, UAB⁴³. Įmonei nuo 2017 m. liepos 8 d. vadovauja generalinė direktorė [ASMENS DUOMENYS]⁴⁴. Komercijos ir plėtros direktoriaus pareigas eina [ASMENS DUOMENYS]⁴⁵.

(28) Pagrindinės įmonės veiklos sritys – komunalinių atliekų tvarkymas, antrinių žaliavų surinkimas, rūšiavimas, PET butelių perdirbimas, statybinių atliekų surinkimas, biotualetų aptarnavimas, gatvių tvarkymas, pavojingų atliekų išvežimas, nuotekos⁴⁶.

³⁴ Bylos 14 tomas, 24, 26 lapai, 17 tomas, 38 lapas.

³⁵ UAB „CSE“ interneto svetainė: <https://www.cse.lt/lt/apie-mus>

³⁶ Bylos 14 tomas, 26 lapas, 17 tomas, 36 lapas.

³⁷ Bylos 13 tomas, 24 lapas, 14 tomas, 3 lapas.

³⁸ UAB „CSE“ interneto svetainė: <https://www.cse.lt/lt/apie-mus>

³⁹ Bylos 7 tomas, 198 lapas, bylos 17 tomas, 44 lapas.

⁴⁰ Bylos 7 tomas, 199 lapas, 17 tomas, 39 lapas.

⁴¹ Bylos 6 tomas, 79 lapas, 19 tomas, 4 lapas.

⁴² UAB „Naujininkų ūkis“ interneto svetainė: <https://naujininku-ukis.lt/paslaugos/>

⁴³ Bylos 5 tomas, 194 lapas, bylos 17 tomas, 55 lapas.

⁴⁴ Bylos 5 tomas, 195 lapas, bylos 17 tomas, 45 lapas.

⁴⁵ Bylos 4 tomas, 6 lapas, bylos 5 tomas, 6 lapas.

⁴⁶ UAB „Ecoservice“ interneto svetainė: <https://ecoservice.lt/vilnius/#services>

(29) Konkurencijos taryba Tyrimo metu nenustatė pakankamai faktinių aplinkybių pagrindžiančių UAB „Ecoservice“ dalyvavimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidime, todėl ši įmonė toliau detalčiau neaprašoma.

1.3. Nagrinėjamų įmonių UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, *City Service SE* sąsajos

(30) Nuo 2015 m. rugpjūčio 21 d. iki 2018 m. rugsėjo 17 d. UAB „Mano Būsto priežiūra“ priklausė⁴⁷ 100 proc. UAB „Mano aplinka“ akcijų. UAB „Mano Būsto priežiūra“ Konkurencijos tarybai nurodė, kad teikia UAB „Mano aplinka“ [KOMERCINĖ PASLAPTIS] paslaugas. UAB „Mano aplinka“ strateginiai sprendimai, įskaitant ir biudžeto planavimą bei investicijas, [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. UAB „Mano aplinka“ savo veikloje [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. UAB „Mano aplinka“ su UAB „Mano Būsto priežiūra“ derina finansinius dokumentus: pateikiamą tvirtinti biudžetą, metinių finansinių ataskaitų rinkinį⁴⁸. UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybą sudaro [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS]⁴⁹. UAB „Mano aplinka“ valdyba nėra sudaryta⁵⁰. UAB „Mano Būsto priežiūra“ vienintelė akcininkė – Estijoje registruota bendrovė *City Service SE*⁵¹.

(31) UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybą renka *City Service SE*⁵². UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybą sudaro tie patys trys asmenys ([ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS]), kurie yra ir *City Service SE* valdyboje ir stebėtojų taryboje (1 paveiksle pavaizduota asmenų užimamos pareigos bendrovėse ir bendrovių tarpusavio sąsajos). UAB „Mano Būsto priežiūra“ vadovas yra [ASMENS DUOMENYS]. UAB „Mano Būsto priežiūra“ vadovą renka ir atšaukia valdyba⁵³. Pagal UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatus bendrovės valdyba priima ir kitus svarbius sprendimus, t. y. svarsto ir tvirtina bendrovės veiklos strategiją, bendrovės valdymo struktūrą ir darbuotojų pareigybes, sprendimus bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja, steigti bendrovės filialus ir atstovybes, sprendimus dėl ilgalaikio turto ir kt.

(32) Pagal UAB „Mano aplinka“ įstatus, šios bendrovės vadovas skiriamas UAB „Mano Būsto priežiūra“⁵⁴. UAB „Mano aplinka“ vadovo kompetencija, teisės ir pareigos nesiskiria nuo numatytų Akcinių bendrovių įstatyme⁵⁵. UAB „Mano aplinka“ vadovas privalo gauti UAB „Mano Būsto priežiūra“ pritarimą, tvirtindamas bendrovės veiklos strategiją, bendrovės filialų ir atstovybių nuostatus, priimdamas sprendimus dėl bendrovės tapimo kitų juridinių asmenų steigėja ir dalyve, priimdama sprendimus steigti bendrovės filialus ir atstovybes, Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose numatytus sprendimus, priimdama sprendimus dėl paramos sutarčių, paskolos sutarčių, tam tikras laidavimo ir garantavimo sutartis ir priimant kitus sprendimus, nurodytus įstatų 7.3. punkte.

(33) *City Service SE* valdymo organus sudaro: visuotinis akcininkų susirinkimas, valdyba ir stebėtojų taryba⁵⁶.

⁴⁷ UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. rugsėjo 17 d. valdybos sprendimu, 100 proc. UAB „Mano aplinka“ akcijų perleido UAB „City Service“ (juridinio asmens kodas 304875881). Bylos 12 tomas, 10 lapas.

⁴⁸ Bylos 3 tomas, 10-11 lapai, bylos 17 tomas, 64-72 lapai, 20 tomas, 10-14 lapai.

⁴⁹ Bylos 12 tomas, 18,19, 26 lapai, 17 tomas, 22-23, 76 lapai.

⁵⁰ Bylos 17 tomas, 10 lapas.

⁵¹ Bylos 12 tomas, 17 lapas, 17 tomas, 29 lapas.

⁵² UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatų 1.2 punkto 1.2.1. papunktis. Bylos 17 tomas, 19 lapas.

⁵³ UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatų 1.2 punkto 1.2.4.6. papunktis. Bylos 17 tomas, 19 lapas.

⁵⁴ UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatų 7.1. punkte numatyta, kad bendrovės vadovo skyrimo ir atšaukimo tvarka nesiskiria nuo tvarkos, nustatytos Akcinių bendrovių įstatyme (Bylos 17 tomas, 11 lapas). Akcinių bendrovių įstatyme numatyta, kad bendrovės vadovą renka ir atšaukia bei atleidžia iš pareigų bendrovės valdyba (jei valdyba nesudaroma, – stebėtojų taryba, o jei nesudaroma ir stebėtojų taryba, – visuotinis akcininkų susirinkimas). UAB „Mano aplinka“ įstatų 5.2. punkte numatyta, kad bendrovės valdyba ir stebėtojų taryba nesudaroma (Bylos 17 tomas, 10 lapas). Taigi UAB „Mano aplinka“ vadovą skiria jos akcininkas UAB „Mano Būsto priežiūra“.

⁵⁵ UAB „Mano aplinka“ įstatų 7.2. punktas. Bylos 11 tomas, 10 lapas

⁵⁶ *City Service SE* įstatų 4.1. punktas. Bylos 17 tomas, 56-61 lapai.

(34) *City Service SE* taip pat yra vienintelė UAB „CSE“ akcininkė⁵⁷. Kaip nurodoma UAB „CSE“ interneto svetainėje, įmonė „yra Lietuvoje veikiančios įmonių grupės „Mano Būstas“ dalis ir taip pat priklauso tarptautinėse rinkose paslaugas teikiančiai „City Service SE“ įmonių grupei“⁵⁸. UAB „CSE“ įkurta 2017 m. rugpjūčio 11 d., atskyrus ją nuo UAB „Mano Būsto priežiūra“⁵⁹. UAB „CSE“ valdyba nėra sudaryta. UAB „Mano Būsto priežiūra“ teikia UAB „CSE“ [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁶⁰. UAB „CSE“ taip pat, [KOMERCINĖ PASLAPTIS], bendradarbiauja su UAB „Mano aplinka“ [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁶¹.

(35) Pagal UAB „CSE“ įstatus šios bendrovės vadovas skiriamas *City Service SE*⁶². UAB „CSE“ vadovo kompetencija, teisės ir pareigos nesiskiria nuo numatytų Akcinių bendrovių įstatyme⁶³. UAB „CSE“ vadovas privalo gauti *City Service SE* pritarimą priimdamas Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose numatytus sprendimus taip pat tvirtindamas bendrovės veiklos strategiją, bendrovės filialų ir atstovybių nuostatus, priimdamas sprendimus bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja, dalyve, priimdamas sprendimus steigti bendrovės filialus ir atstovybes, priimdamas sprendimus dėl paramos sutarčių, paskolos sutarčių, laidavimo ar garantavimo už kitų trečiųjų asmenų prievolės sutarčių⁶⁴.

(36) *City Service SE* interneto svetainėje, įmonės pateikiamos kaip vienas ūkio subjektas⁶⁵. *City Service SE* Konkurencijos tarybai nurodė, kad, kaip tiesioginis UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ akcininkas, skiria šių bendrovių vadovus (UAB „Mano Būsto priežiūra“ atveju – ir valdybą), daro įtaką UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ strateginiams veiklos sprendimams tiek, kiek tai susiję su *City Service SE* vaidmeniu, įgyvendinant jos, kaip tiesioginės (UAB „Mano aplinka“ atveju – netiesioginės) bendrovių akcininkės, turtines ir neturtines teises^{66,67}. Kaip nurodo UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“, bendrovių strateginiai sprendimai, įskaitant ir biudžeto planavimą bei investicijas, priimami bendrovių viduje, vėliau derinami ir tvirtinami *City Service SE*⁶⁸. *City Service SE* atstovai dalyvauja UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ vadovų ir kitų darbuotojų susitikimuose pagal poreikį. Susitikimai būna susiję su bendrovės, kaip kontroliuojančio asmens funkcijų ir turtinių bei neturtinių teisių įgyvendinimu⁶⁹.

(37) Taigi, Estijoje registruota bendrovė *City Service SE* Lietuvoje tiesiogiai valdo dvi bendroves – UAB „CSE“ ir UAB „Mano Būsto priežiūra“, o taip pat netiesiogiai, per UAB „Mano Būsto priežiūra“⁷⁰, – UAB „Mano aplinka“.

⁵⁷ Bylos 14 tomas, 24 lapas, 17 tomas, 38 lapas.

⁵⁸ Bylos 17 tomas, 84 lapas.

⁵⁹ Bylos 17 tomas, 36 lapas.

⁶⁰ Bylos 12 tomas, 5 lapas, 14 tomas, 19 lapas.

⁶¹ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 6 klausimą. Bylos 14 tomas, 3 lapas. Be to atsakydama į klausimą, koks UAB „CSE“ ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ santykis [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad įmonės remiasi viena kitos patirtimi, kai reikia kokių nors specialistų (atsakymas į 5 klausimą).

⁶² UAB „CSE“ įstatuose (bylos 17 tomas, 11 lapas) numatyta, kad bendrovės vadovo rinkimo ir atšaukimo tvarka nesiskiria nuo tvarkos, nustatytos Akcinių bendrovių įstatyme. Akcinių bendrovių įstatyme numatyta, kad bendrovės vadovą renka ir atšaukia bei atleidžia iš pareigų bendrovės valdyba (jei valdyba nesudaroma, – stebėtojų taryba, o jei nesudaroma ir stebėtojų taryba, – visuotinis akcininkų susirinkimas). UAB „CSE“ įstatuose numatyta, kad bendrovės valdyba ir stebėtojų taryba nesudaroma. Taigi UAB „CSE“ vadovą skiria jos akcininkas *City Service SE*.

⁶³ Bylos 17 tomas, 33 lapas.

⁶⁴ UAB „CSE“ įstatų 3 punktas. Bylos 17 tomas, 33 lapas.

⁶⁵ <https://www.cityservice.eu/about-us/our-company/>

⁶⁶ Bylos 15 tomas, 11 lapas. UAB „Mano Būsto priežiūra“ nurodė, kad bendrovės vadovą skiria UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdyba. UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatų 1.2.4. punkto 1.2.4.6. papunktyje taip pat nurodyta, kad bendrovės valdyba skiria bendrovės vadovą. Bylos 17 tomas, 19 lapas.

⁶⁷ Taip pat žiūrėti bendrovių UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ įstatus. Bylos 17 tomas, 17-21, 30-34 lapai.

⁶⁸ Bylos 11 tomas, 4 lapas, 14 tomas, 18 lapas.

⁶⁹ Bylos 15 tomas, 11 lapas.

⁷⁰ *City Service SE* netiesiogiai, per UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „Mano aplinka“ valdė nuo 2014 m. balandžio 25 d. iki 2018 m. spalio 22 d. Nuo 2018 m. spalio 22 d. UAB „Mano aplinka“ valdoma per UAB „City Service“. Bylos 12 tomas, 10 lapas.

1 paveikslas. City Service SE valdomų įmonių Lietuvoje schema aktuali 2018 m. sausio-rugpjūčio mėn.

City Service SE	
Valdyba: [ASMENS DUOMENYS] , [ASMENS DUOMENYS] , [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] , [ASMENS DUOMENYS] , [ASMENS DUOMENYS]	Stebėtojų taryba: [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS]
100 proc. ↓	↓ 100 proc.
UAB „Mano Būsto priežiūra“	UAB „City Service Engineering“
Valdyba: [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS]	Gen. direktorius: [ASMENS DUOMENYS]
Direktorius: [ASMENS DUOMENYS]	
100 proc. ↓	
UAB „Mano aplinka“	
Gen. direktorius: [ASMENS DUOMENYS] Direktorius: [ASMENS DUOMENYS]	

1.4. Dėl ūkio subjektų pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumų

(38) Palyginus Pirkime UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pateiktus komercinius pasiūlymus, nustatyti užpildytų pasiūlymo formų panašumai, akivaizdūs skaičiavimų netikslumų (klaidų) panašumai ir kiti bendri pasiūlymuose esantys sutapimai, kurie aprašomi toliau.

(39) Visų pirma, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pateiktose 1-osios, 2-osios ir 3-osios Pirkimo objekto dalių pasiūlymų formų 1-ose lentelėse⁷¹ identišškai nurodytos mėnesinio paslaugų teikimo įkainio 1 mato vienetui Eur be PVM kainos. Nustatyta, kad nurodytos kainos be PVM ne tik sutampa abiejų bendrovių pasiūlymuose, bet ir neturi nieko bendro su greta stulpelyje nurodytomis kainomis su PVM (skirtumas akivaizdžiai neatitinka galiojančio 21 proc. PVM tarifo dydžio).

⁷¹ Bylos 1 tomas, 5-7, 15, 26-27, 46-47, 56-57, 67-68 lapai.

(40) 2 ir 3 paveiksluose pateikiami UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ 1-oje Pirkimo objekto dalyje pateiktų pasiūlymų 1-ųjų lentelių ištraukos:

2 paveikslas. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo 1-oje pirkimo dalyje 1 lentelės ištrauka.
[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

3 paveikslas. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo 1-oje pirkimo dalyje 1 lentelės ištrauka.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

(41) UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS], duodamas paaiškinimus dėl UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateiktame komerciniame pasiūlyme grafoje „Mėnesinis paslaugų teikimo įkainis 1 (vienam) mato vnt. EUR be PVM“ nurodytų skaičių reikšmės ir, kodėl UAB „Mano aplinka“ pateiktame komerciniame pasiūlyme įrašytos identiškos reikšmės, negalėjo paaiškinti, kodėl atsirado tokie sutapimai: „[N]ežinau. Kažkoks apsirikimas, techninis brokas: kai skubus darbas, dėlioji, taip turbūt ir gaunasi“⁷². <...> „[N]egaliu atsakyti, nemačiau jų pasiūlymo“⁷³.

(42) Tyrimo metu nustatyta, kad UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS] kartu su direktoriumi [ASMENS DUOMENYS] parengė UAB „Naujininkų ūkis“ komercinį pasiūlymą⁷⁴. Paaiškinimų Konkurencijos taryboje metu tai patvirtino abu nurodyti darbuotojai. [ASMENS DUOMENYS] atsakydamas į klausimą, kas įrašė skaičius į grafą „Mėnesinis paslaugų teikimo įkainis 1 (vienam) mato vnt. EUR be PVM“ nurodė, kad skaičius į minėtą grafą įrašė jis pats, tačiau mato, kad padarė klaidą, tačiau negalėjo paaiškinti kodėl ji atsirado: „[S]kaičius įrašiau aš bet čia padaryta klaida. Dariau pasiūlymą pirmą kartą, tad galbūt įsivėlė klaida. Ten, kur turėjo būti kaina be PVM, turbūt padaryta klaida, galbūt eilutė pasislinko. Skubėjau, tad galbūt kažką klaidingai paspaudžiau.“⁷⁵ Prašomas paaiškinti, kodėl kito tiekėjo, UAB „Mano aplinka“, pasiūlyme yra įrašytos identiškos reikšmės taip pat negalėjo paaiškinti: [N]eįsivaizduoju. Šitą pasiūlymą dariau aš pats, jį turėjo direktorius. Neįsivaizduoju, kaip taip galėjo atsirasti. Nežinau. Matau tik kad yra klaida.“⁷⁶

(43) UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS], duodama paaiškinimus dėl UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo grafoje „Mėnesinis paslaugų teikimo įkainis 1 (vienam) mato vnt. EUR be PVM“ nurodytų skaičių reikšmės, nurodė, kad rengiant pasiūlymus pasidaro papildomą grafą, kurią per klaidą šiame Pirkime galėjo palikti ji arba jos vadovas: „[K]ai aš rengiau pasiūlymą, dėliojau si paslaugų teikimo [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Tam pasidarau grafą, kur rašau savo sudėliotus [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Galbūt aš palikau šią grafą ir įkėliau su ja lentelę į mūsų įmonės sistemą, o vadovas jos neištrynė.“⁷⁷ Atsakydama į klausimą, kas rengė UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo lentelę paaiškino, kad lentelę parengė ji ir prieš išeidama atostogų įkėlė ją į vidinę įmonės sistemą galutiniam vadovo patvirtinimui⁷⁸. Prašoma paaiškinti, kodėl

⁷² UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 c) klausimą. Bylos 6 tomas, 9 lapas.

⁷³ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 d) klausimą. Bylos 6 tomas, 9 lapas.

⁷⁴ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] ir darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymai į 8 b) klausimą. Bylos 6 tomas, 8 lapas, 64 lapas.

⁷⁵ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 b) klausimą. Bylos 6 tomas, 65 lapas.

⁷⁶ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 c) klausimą. Bylos 6 tomas, 65 lapas.

⁷⁷ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 4 klausimą. Bylos 8 tomas, 79 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

⁷⁸ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 4 a) klausimą. Bylos 8 tomas, 79 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlyme yra įrašytos identiškios reikšmės, negalėjo paaiškinti, ir nurodė, kad nematė konkurentų pasiūlymo ir su šios įmonės atstovais nebendravo⁷⁹.

(44) UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] teikdamas paaiškinimus dėl minėtoje pasiūlymo grafoje nurodytų skaičių reikšmės, kaip ir [ASMENS DUOMENYS], nurodė, kad minėtoje grafoje yra nurodyti [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁸⁰. [ASMENS DUOMENYS] paaiškinti, kodėl UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlyme yra įrašytos identiškios reikšmės, taip pat negalėjo: „[N]elabai galiu vertinti. Iš esmės galiu kalbėti tik apie mūsų pasiūlymus. Paaiškinti kaip atsirado kitų ūkio subjektų pasiūlyme identiški skaičiai – negaliu.“⁸¹.

(45) Palyginus UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ Pirkime pateiktų pasiūlymų konkrečių eilučių įkainius, matyti, kad bendrovių pasiūlymų atitinkamose eilutėse nurodytų analogiškų paslaugų įkainių dyžių santykis⁸² daugeliu atveju yra identiškas. Pavyzdžiui, Pirkimo objekto pirmosios dalies „Paveldo saugomų kapinių priežiūros paslaugos“ 2.2 eilutėje nurodytos paslaugos „Žiemą – valymas nuo sniego ir ledo, barstymas smėlio-druskos mišiniu“ stulpelyje „Preliminari metinė paslaugų teikimo kaina EUR su PVM“ įkainiai nurodyti tokie: UAB „Mano aplinka“ – [KOMERCINĖ PASLAPTIS]Eur“, o UAB „Naujininkų ūkis“ – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Eur“. Šių dviejų įkainių dydžių santykis yra 1,583. 3.2 eilutėje nurodytos paslaugos „Žiemą – valymas nuo sniego ir ledo, barstymas smėlio-druskos mišiniu“ stulpelyje „Preliminari metinė paslaugų teikimo kaina EUR su PVM“ įkainiai nurodyti tokie: UAB „Mano aplinka“ – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Eur“, o UAB „Naujininkų ūkis“ – „[KOMERCINĖ PASLAPTIS] Eur“. Pastarųjų dviejų įkainių dydžių santykis taip pat yra 1,583. Taigi, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų įkainių dydžių santykiai eilutėse 2.2 ir 3.2 yra vienodi. Tokios tendencijos, kaip rodo toliau pateikta lentelė, būdingos ir daugeliui kitų įkainių.

(46) Visose⁸³ Pirkimo objekto dalyse UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateikti įkainiai yra mažesni nei UAB „Mano aplinka“ pateikti įkainiai. Tyrimo metu nustatyti įkainių skirtumai tarp UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ ir UAB „Mano aplinka“ konkrečių pasiūlymų eilučių, pateikiami 3 lentelėje.

---

⁷⁹ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 4 d) klausimą. Bylos 8 tomas, 79 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

⁸⁰ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 4 klausimą. Bylos 8 tomas, 79 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

⁸¹ UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 4 c) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas bylos 9 tomas, 10 lapas.

⁸² Stulpeliai „Preliminari metinė paslaugų teikimo kaina EUR su PVM“ ir „Preliminari 36 mėnesių paslaugų teikimo kaina EUR su PVM“.

⁸³ Tik 1-osios Pirkimo dalies eilutėje Nr. 15.1.3. ir 2-osios Pirkimo dalies eilutėje Nr. 14.3. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateikė didesnius pasiūlymų įkainius nei UAB „Mano aplinka“.

3 lentelė. Įkainių skirtumų tendencingumas UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų eilutėse.

Pirkimo objekto dalis	Skirtumai kartais tarp pasiūlymų analogiškose eilutėse, nurodytu įkainių ⁸⁴	Pasikartojančių skirtumų tarp pasiūlymų eilučių skaičius	Pasiūlymų eilučių Nr.:
1-oji Pirkimo dalis	1,583	34 iš 72	2.2, 3.2, 5.2, 6, 7, 8.1-8.4, 9.2, 9.5, 13.2, 13.3, 14.2, 14.4, 15.1.2, 15.1.5, 15.1.6, 15.1.8, 15.1.11, 15.1.14, 15.2.1, 15.2.5, 15.2.7, 15.2.9-15.2.12, 15.2.14, 15.3.1, 15.4, 16.1, 16.3 ir 17.1.
	1,600	14 iš 72	2.1, 4.1, 4.2, 12, 14.5, 15.1.7, 15.1.9, 15.1.10, 15.2.2, 15.2.4, 15.2.6, 15.2.8, 15.3.2, 15.5.
	1,617	7 iš 72	5.1, 15.1.1, 15.1.13, 15.2.3, 15.3.3, 15.3.5, 16.1.
	1,557	3 iš 72	1.2, 9.3, 10.
2-oji Pirkimo dalis	1,583	41 iš 70	2.1, 2.2, 3.2, 8.1-8.4, 9.1, 9.3, 9.10, 11.1-11.3, 12.3, 13.1.1-13.1.3, 13.1.6-13.1.8, 13.1.11, 13.1.12, 13.1.14, 13.2.1, 13.2.3, 13.2.6-13.2.8, 13.2.10, 13.2.12, 13.2.13, 13.2.14, 13.3.2-13.3.5, 13.4, 13.5, 14.1, 14.2 ir 15.1.
	1,600	9 iš 70	3.1, 5.2, 13.1.4, 13.1.9, 13.2.2, 13.2.5, 13.2.9, 13.3.1, 14.4.
	1,617	1 iš 70	7.
	1,557	3 iš 70	1.1, 13.2.4, 13.2.11.
3-oji Pirkimo dalis	1,417	31 iš 51	8.1, 9.2, 10.11, 10.1.7-10.1.9, 10.1.11-10.1.14, 10.2.2, 10.2.4, 10.2.6, 10.2.7, 10.2.9, 10.2.11, 10.2.13, 10.2.14, 10.3.1, 10.3.3-10.3.5, 10.4, 10.5, 11.1, 11.2, 11.4, 12.1, 12.2, 13.1 ir 13.2.
	1,371	3 iš 51	1.1, 4, 9.4.
	1,387	3 iš 51	1.2, 2.2, 8.4.
	1,450	5 iš 51	8.3, 10.1.3, 6.2, 6.3, 7.
	1,433	6 iš 51	3.2, 6.1, 9.3, 10.1.5, 10.2.10, 10.2.12.
4-oji Pirkimo dalis	1,583	41 iš 57	1.1, 1.2, 2.1, 3.2, 6, 7.1, 7.3, 8.2, 9, 10, 11.1-11.1.3, 12.1, 12.2, 13.1.2, 13.1.4, 13.1.5, 13.1.8-13.1.12, 13.2.2-13.2.9, 13.2.11, 13.2.12, 13.2.14, 13.3.2, 13.3.2, 13.4, 13.5, 14.1-14.3.
	1,600	2 iš 57	13.1.14, 13.2.10.
	1,617	3 iš 57	7.2, 8.1, 13.2.
	1,557	2 iš 57	5 ir 13.3.4.

(47) Atkreiptinas dėmesys į tai, kad skirtumų dydis atitinkamose UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų eilutėse yra identiškas net tūkstantųjų dalimis. Be to, nustatyti skirtumai (būtent 1,583, 1,557, 1,600, 1,617) identišškai kartojasi 1-oje, 2-oje ir 4-oje Pirkimo dalyse ir pasiskirsto taip pat proporcingai – daugiau nei pusė (147 iš 250 visų Pirkimo objekto dalių eilučių) UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ įkainių 1,583 karto mažesni už UAB „Mano aplinka“ įkainius, o likę skirtumų dydžiai kartojasi keliose eilutėse.

(48) UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] negalėjo paaiškinti, kodėl daugiau nei pusėje eilučių tarp įkainių yra vienodi skirtumai: „[N]egaliu, aš neskaičiavau tų skaičių.“

⁸⁴ Šiame stulpelyje nurodoma, kiek kartų mažesnius įkainius UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateikė už UAB „Mano aplinka“.

*Nebent galiu daryti prielaidą, kad senam kontrakte buvo analogiškos eilutės, ir kažkiek mes jas padidinome ar sumažinome, dėl kitų įmonių pasiūlymų nežinau.*⁸⁵ UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS] teikdamas paaiškinimus taip pat negalėjo paaiškinti vienodo skirtumo tarp įkainių abiejų UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymuose: „[A]š nežinau, kaip tai paaiškinti. Aš vadovavausi savo skaičiais, nuožiūra ir subrangos pasiūlymais, skaičiuodamas kainas. <...>. Negaliu paaiškinti, kaip atsirado vienodas skirtumas. Aš nemačiau konkurentų pasiūlymo.“⁸⁶

(49) UAB „Mano aplinka“ darbuotojai taip pat negalėjo paaiškinti, kodėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pateiktuose pasiūlymuose, beveik pusėje eilučių tarp įkainių yra vienodas skirtumas⁸⁷.

(50) Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų visose 4-iose Pirkimo objekto (žiūrėti nutarimo (8) pastraipą) dalyse 1-ose lentelėse klaidingai nurodyta bendra preliminarai 12 mėnesių paslaugų teikimo kaina Eur su PVM (taip pat klaidingai paskaičiuota ir 1 lentelės preliminarai 36 mėnesių paslaugų teikimo kaina) ir 2-osiose lentelėse bendra Preliminarai 36 mėnesių paslaugų teikimo kaina Eur su PVM (žiūrėti 4 lentelę).

4 lentelė. UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų 1-ųjų ir 2-ųjų lentelių skaičiavimo klaidos

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

(51) Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų 3-osios Pirkimo objekto dalies 2-oje lentelėje analogiškai neužpildytos tos pačios 4 (iš 51) pasiūlymo eilutės Nr. 10.1.6, 10.2.1, 10.2.3 ir 10.2.8. 6-11 paveiksluose pateikiamos UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ 3-ios Pirkimo objekto dalies pasiūlymų ištraukos.

6 paveikslas. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo 3 Pirkimo dalyje 2 lentelės ištrauka. Neužpildyta pasiūlymo eilutė Nr. 10.1.6.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

7 paveikslas. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo 3-oje Pirkimo objekto dalyje 2 lentelės ištrauka. Neužpildyta pasiūlymo eilutė Nr. 10.1.6.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

8 paveikslas. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo 3-oje Pirkimo objekto dalyje 2 lentelės tęsinio ištrauka. Neužpildytos pasiūlymo eilutės Nr. 10.2.1 ir 10.2.3.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

9 paveikslas. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo 3-oje Pirkimo objekto dalyje 2 lentelės tęsinio ištrauka. Neužpildytos pasiūlymo eilutės Nr. 10.2.1 ir 10.2.3.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

⁸⁵ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 e) klausimą. Bylos 6 tomas, 9 lapas.

⁸⁶ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 d) klausimą. Bylos 6 tomas, 65 lapas.

⁸⁷ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai, atsakymas į 4 e) klausimą. UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai, atsakymas į 4 d) klausimą. Bylos 8 tomas, 78, 79 lapai, 9 tomas, 4, 10 lapai.

10 paveikslas. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo 3-oje Pirkimo objekto dalyje 2 lentelės tęsinio ištrauka. Neužpildyta pasiūlymo eilutė Nr. 10.2.8.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

11 paveikslas. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo 3-oje Pirkimo objekto dalyje 2 lentelės tęsinio ištrauka. Neužpildyta pasiūlymo eilutė Nr. 10.2.8.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

(52) Nagrinėjant UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ Pirkime pateiktas pasiūlymų formas nustatyta, kad atitinkami stulpeliai, kuriuose nurodyti įmonių siūlomi įkainiai už konkrečias siūlomas paslaugas, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymuose didžiojoje daugumoje eilučių skaičiai įrašyti naudojant *Calibri* stiliaus 11 dydžio šriftą⁸⁸, kuomet perkančiosios organizacijos tiekėjams Pirkime pateiktoje formoje naudojamas *Times New Roman* stiliaus 11 dydžio šriftas⁸⁹, kurį savo pasiūlymuose įrašydami įkainius išlaikė ir kiti tiekėjai dalyvavę Pirkime⁹⁰.

(53) Palyginus VMS pateiktas pasiūlymų formas su UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ Pirkime pateiktomis formomis, taip pat matyti, kad abiejų įmonių pasiūlymuose tekstas langeliuose lygiuojamas viršuje⁹¹ (žiūrėti pavyzdžiui, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų 4-oje Pirkimo objekto dalyje 1-ąsias lenteles), nors perkančiosios organizacijos pateiktose formose langelių (angl. *Cell*) nustatymuose nustatytas teksto lygiavimas langelio apačioje⁹². Tuo tarpu kitų tiekėjų pasiūlymuose įrašytų įkainių lygiavimas išlaikytas atitinkamo langelio apačioje, nepaliekant jokio tarpo po įrašyto įkainio (žiūrėti, pavyzdžiui, UAB „Stebulė“ ir UAB „VSA Vilnius“ su *Dolmans Landscaping Noord B. V.* pasiūlymų 4-oje objekto dalyje 1-ąsias lenteles⁹³).

(54) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymuose taip pat vienodu būdu atskirtas Pirkimo dalyvio pavadinimas ir kodas, t. y. įmonės pavadinimas ir įmonės kodas atskirti naudojant pasvirąjį brūkšnį. UAB „Mano aplinka“ pasiūlyme dalyvio pavadinimas ir kodas atskirti taip: „UAB „Mano aplinka“ / 303297727“⁹⁴. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlyme dalyvių pavadinimai ir kodai atskirti lygiai tokiu pačiu būdu: „UAB „Naujininkų ūkis“ /121458016 <...> UAB „Ecoservice“ / 123044722“⁹⁵.

(55) Tuo tarpu UAB „Stebulė“ savo pasiūlyme dalyvio pavadinimą ir kodą atskiria kitaip: „UAB „Stebulė“, įmonės kodas 1222111549“⁹⁶. UAB „VSA Vilnius“ su *Dolmans Landscaping Noord B. V.* dalyvio pavadinimas ir kodas atskirti skliausteliais: „UAB „VSA Vilnius“ (220074960)“ ir „Dolmans Landscaping Noord B. V. (04083855)“⁹⁷.

(56) Tiek UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose dalyvio arba jo įgalioto asmens pareigų ir pasirašančio asmens vardo ir pavardės vieta suredaguota vienodu būdu, t. y. tekstas, kuriuo nurodomos dalyvio arba jo įgalioto asmens pareigos, vardas ir pavardė yra parašyti naudojant *Underline* (pabraukimo) šrifto paryškinimą⁹⁸, nepaliekant

⁸⁸ Bylos 1 tomas, 4-85 lapai, 6 tomas, 125-165 lapai, 10 tomas, 43-89 lapai.

⁸⁹ Bylos 17 tomas, 3 lapas.

⁹⁰ Bylos 2 tomas, 4-198 lapai.

⁹¹ Bylos 17 tomas, 5-6 lapai.

⁹² Bylos 17 tomas, 4 lapas.

⁹³ Bylos 2 tomas, 120-121, 190-191 lapai.

⁹⁴ Bylos 1 tomas, 4, 14, 25, 35 lapai.

⁹⁵ Bylos 1 tomas, 45, 55, 66, 76 lapai.

⁹⁶ Bylos 2 tomas, 4, 42, 81, 120.

⁹⁷ Bylos 2 tomas, 159, 169, 180, 190 lapai.

⁹⁸ Bylos 17 tomas, 1-2 lapai.

eilutės tarpo tarp UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ įrašyto teksto ir pasiūlymo formoje esančių brūkšnių (žiūrėti 12 ir 13 paveikslus).

12 paveikslas. UAB „Mano aplinka“ direktoriaus parašas po pasiūlymu.

[ASMENS DUOMENYS]

13 paveikslas. UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininko-projektų vadovo parašas po pasiūlymu.

[ASMENS DUOMENYS]

(57) Tuo tarpu VMS tiekėjams pateiktoje pasiūlymo formoje virš teksto „Dalyvis arba jo įgaliotas asmuo“, „parašas“ ir „vardas ir pavardė“ yra brūkšniai, suformuoti naudojant pažemintą brūkšnį „_“ (žiūrėti 14 paveikslą). Kiti tiekėjai savo pasiūlymuose nekeitė perkančiosios organizacijos nustatytos formos: dalyvio arba jo įgalioto asmens pareigas ir vardą su pavarde įrašė nenaudodami *Underline Underline* (pabraukimo) šrifto paryškavimo, be kita ko, palikdami tarpą tarp tiekėjų įrašyto teksto ir pasiūlymo formos tekste esančių brūkšnių (žiūrėti, pavyzdžiui 15 paveikslą).

14 paveikslas. UAB „VSA Vilnius“ pasiūlymo parašo vieta.

[ASMENS DUOMENYS]

15 paveikslas. UAB „Stebulė“ pasiūlymo parašo vieta.

[ASMENS DUOMENYS]

(58) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymuose vienodu būdu įrašytos preliminarios 12, 36 mėnesių paslaugų teikimo kainos, t. y. įmonės šiuos skaičius įrašė negrupuodamos, nedarydamos tarpų ar atskyrimų. Pavyzdžiui, UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ 1-oje Pirkimo objekto dalyje, 1 lentelėje bendrą preliminarią 12 ir 36 mėnesių paslaugų teikimo kainą EUR su PVM nurodė taip: „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“⁹⁹. Analogišku būdu savo pasiūlyme šiuos skaičius pateikė ir UAB „Mano aplinka“: „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“¹⁰⁰. Tuo tarpu kiti tiekėjai, savo pasiūlymuose nurodytas reikšmes atskyrė taškais¹⁰¹ arba tarpais¹⁰².

1.5. Kitos Tyrimo metu nustatytos aplinkybės

1.5.1. UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymo rengimo aplinkybės

(59) UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje rastas dokumentų aplankas pavadinimu „[ASMENS DUOMENYS] Kapines“, kuriame rastas dokumentų aplankas pavadinimu

⁹⁹ Bylos 1 tomas, 47-48 lapai.

¹⁰⁰ Bylos 1 tomas, 6-7 lapai.

¹⁰¹ Bylos 2 tomas, 161 lapas. UAB „VSA Vilnius“ su *Dolmans Landscaping Noord B.V.* savo pasiūlyme 1-oje Pirkimo objekto dalyje, 1 lentelėje bendrą preliminarią 12 ir 36 mėnesių paslaugų teikimo kainą EUR su PVM nurodė taip: „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“.

¹⁰² Bylos 2 tomas, 6 lapas. UAB „Stebulė“ savo pasiūlyme 1-oje Pirkimo objekto dalyje, 1 lentelėje bendrą preliminarią 12 ir 36 mėnesių paslaugų teikimo kainą EUR su PVM nurodė taip: „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“.

„Vilnius kapai 2018 07 03“¹⁰³. Šiame aplanke, be įvairių dokumentų susijusių su įkainių skaičiavimais Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkime ir Klaipėdos miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkime, rasti šie dokumentai, kurie visi modifikuoti 2018 m. birželio 15 d. 7-9.30 val.:

(a) UAB „Ecoservice“ suteiktų paslaugų suvestinė įmonei UAB „Naujininkų ūkis“¹⁰⁴. *Excel* formato dokumentas pavadinimu „P006900 UAB Naujininkų ūkis - Service History“. Dokumentas sukurtas 2018 m. birželio 11 d. 09:07 val., paskutinį kartą modifikuotas 2018 m. birželio 15 d. 09:33 val., dokumento autorius – UAB „Ecoservice“ Vilniaus padalinio komercijos vadovas [ASMENS DUOMENYS], paskutinį kartą modifikavo UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS]¹⁰⁵.

(b) Pirkimo sąlygos¹⁰⁶. *Word* formato dokumentas „Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugos“. Dokumentas sukurtas ir paskutinį kartą modifikuotas 2018 m. birželio 15 d. 07:19 val. Dokumento autorius – [ASMENS DUOMENYS]¹⁰⁷, paskutinį kartą modifikavo UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS]¹⁰⁸.

(60) UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje aplanke „Vilnius kapai 2018 07 03“¹⁰⁹ taip pat rastas *Excel* formato dokumentas „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“¹¹⁰, kurį sudaro 8¹¹¹ lapai pavadinimais: „Modelis“, „skaičiuoklė“, „Sheet2“, „valandiniai“, „geras ma“, „ikainiai 2“, „Sheet1“ ir „tech spec“¹¹². Dokumentas sukurtas ir paskutinį kartą modifikuotas 2018 m. birželio 15 d. 08:44 val. nežinomo autoriaus¹¹³. Lape „geras ma“ yra Klaipėdos miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkimo pasiūlymo užpildyta forma su įkainiais¹¹⁴, lape „tech spec“ yra Klaipėdos miesto kapinių priežiūros paslaugų techninė specifikacija¹¹⁵, lape „skaičiuoklė“ pateikti įvairūs skaičiavimai 4-ioms Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkimo dalims¹¹⁶, lape pavadinimu „sheet“ yra neužpildyta Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkimo pasiūlymo forma¹¹⁷.

(61) Viešųjų pirkimų tarnyba Konkurencijos tarybai pateikė¹¹⁸ UAB „Mano aplinka“ pateiktus dokumentus Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos vykdytame Klaipėdos miesto kapinių priežiūros paslaugų viešajame pirkime (Nr. 2018-773815¹¹⁹). Palyginus UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje rasto dokumento „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“ lape „geras ma“¹²⁰ nurodytus įkainius su UAB „Mano aplinka“ pateiktais įkainiais Klaipėdos miesto kapinių priežiūros paslaugų viešajame pirkime¹²¹, matyti, kad visi įkainiai nurodytuose dokumentuose identišškai sutampa.

¹⁰³ CD laikmena. Bylos 7 tomas.

¹⁰⁴ Bylos 6 tomas, 93-95 lapai.

¹⁰⁵ Bylos 6 tomas, 92 lapas.

¹⁰⁶ Pirkimo sąlygos sutampa su VMS pateiktomis Pirkimo sąlygomis, todėl pakartotinai neteikiamos. Bylos 1 tomas, 86-212 lapai.

¹⁰⁷ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų skyriaus Dokumentų rengimo poskyrio vedėjas [ASMENS DUOMENYS]: <https://paslaugos.vilnius.lt/index.php?m=22&itemID=575>

¹⁰⁸ Bylos 6 tomas, 96 lapas.

¹⁰⁹ CD laikmena. Bylos 7 tomas.

¹¹⁰ Šiame aplanke rasti dar 5 panašūs dokumentai, kurie yra beveik identiški, skiriasi tik keliais lapais. Elektroninės dokumentų versijos pridėtos CD laikmenoje. Bylos 7 tomas.

¹¹¹ Bylos 7 tomas, 204 lapas.

¹¹² Bylos 7 tomas, 205-230 lapai.

¹¹³ Bylos 6 tomas, 97 lapas.

¹¹⁴ Bylos 7 tomas, 209-211 lapai.

¹¹⁵ Bylos 7 tomas, 230 lapas.

¹¹⁶ Bylos 7 tomas, 207 lapas.

¹¹⁷ Bylos 7 tomas, 213-229 lapai.

¹¹⁸ Viešųjų pirkimų tarnybos 2018 m. rugsėjo 25 d. raštas Nr. 4S-1288. Bylos 9 tomo 13-20 lapai.

¹¹⁹ Klaipėdos miesto kapinių priežiūros paslaugų pirkimas buvo paskelbtas 2018 m. balandžio 14 d. Pasiūlymo pateikimo terminas 2018 m. gegužės 21 d. Viešojo pirkimo sutartis pasirašyta su UAB „Mano aplinka“. Prieiga per internetą: <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/DocumentsFamily/2018-773815>

¹²⁰ Bylos 7 tomas, 209-211 lapai.

¹²¹ Bylos 9 tomas, 14-20 lapai.

(62) UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] el. pašte rastas 2018 m. birželio 28 d. 15:50 val. iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu atsiųstas UAB „Mano aplinka“ Klaipėdos regiono vadovo [ASMENS DUOMENYS]¹²² el. laiškas pavadinimu „FW: Kariniai padaliniai“¹²³. Šiame laiške yra *Excel* formato dokumentas pavadinimu „Skaiciuokle Klaipeda“, kuriame yra keturi lapai pavadinimais „Skaiciuokle“, „Valandiniai“, „Techninė spec“ ir „I kainiai“¹²⁴. Palyginus UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje rasto dokumento „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“ lape „valandiniai“¹²⁵ ir UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] el. pašte rasto dokumento „Skaiciuokle Klaipeda“ lape¹²⁶ „valandiniai“ esančius skaičiavimus, matyti, kad šiuose lapuose nurodyti išlaidų paskaičiavimai telefono aparato technikui ir vadybininkui, telefoniniai pokalbiai vadybininkui ir technikui, kompiuteris, darbo vieta vadybininkui, įrankiai, darbo rūbai, automobilis ir darbo valandų per mėnesį skaičius identiškai sutampa.

(63) UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] el. pašte taip pat rastas iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@manobustas.lt 2018 m. gegužės 10 d. atsiųstas UAB „Mano Būsto priežiūra“ finansų kontrolierės [ASMENS DUOMENYS] el. laiškas pavadinimu „Verslo plano forma“. Šiame laiške yra pridėtas *Excel* tipo dokumentas pavadinimu „Modelis traktoriaus atsiperkamumas2“, kuriame yra vienas lapas pavadinimu „Modelis“, kuriame yra pateikti įvairūs skaičiavimai dėl prognozuojamų metinių augimų¹²⁷. Palyginus UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje rasto dokumento „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“ lape „Modelis“¹²⁸ ir minėto [ASMENS DUOMENYS] el. pašte dokumento „Modelis traktoriaus atsiperkamumas2“¹²⁹ lape „Modelis“ esančius duomenis, matyti, kad šie lapai iš esmės sutampa savo struktūra, vartojamomis reikšmėmis (pavyzdžiui pajamų ar sąnaudų eilutėse nurodyti įrašai), kai kuriais skaičiavimais (pavyzdžiui sąnaudų eilutės identiškos).

(64) Taigi, atsižvelgiant į tai, kad (i) UAB „Naujininkų ūkis“ dokumento „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“ įkainiai nurodyti lape „geras ma“ sutampa su UAB „Mano aplinka“ pateiktais įkainiais Klaipėdos miesto kapinių priežiūros pirkime, (ii) taip pat UAB „Naujininkų ūkis“ dokumente „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“ esančios įkainių skaičiuoklės identiška sutampa su UAB „Mano aplinka“ dokumente „Skaiciuokle Klaipeda“ esančiomis įkainių skaičiuoklėmis, (iii) šio dokumento lapas „Modelis“ sutampa su UAB „Mano aplinka“ dokumente „Modelis traktoriaus atsiperkamumas2“ esančia informacija, taip pat į tai, kad minėti dokumentai panašūs savo struktūra (turi identiškus pavadinimų lapus ir pan.), darytina išvada, kad dokumento „modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i“ ir kitų 5 panašių dokumentų¹³⁰ rastų UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje dokumentų aplanke „Vilnius Kapines 2018 07 03“ autorius yra UAB „Mano aplinka“.

(65) UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininko-projektų vadovo [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje rastas dokumentų aplankas pavadinimu „konkursui pažymos“¹³¹ (dokumentų aplankas sukurtas 2018 m. liepos 2 d. 10:57:10 val.¹³²), kuriame yra šie su Pirkimu susiję dokumentai:

1. *Open Document Text* formato dokumentas pavadinimu „Atnaujintos pasiūlymu formos_06_26_GALUTINĖ“, kuriame yra užpildyta UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ Pirkimo pasiūlymo forma¹³³. Dokumentą 2018 m. birželio 26 d. 13:41 val. sukūrė [ASMENS

¹²² [https://rekvizitai.vz.lt/imone/mano_aplinka_klaipeda/\[ASMENS DUOMENYS\]/](https://rekvizitai.vz.lt/imone/mano_aplinka_klaipeda/[ASMENS DUOMENYS]/)

¹²³ Bylos 10 tomas, 146-148 lapai.

¹²⁴ Bylos 10 tomas, 149-157 lapai.

¹²⁵ Bylos 7 tomas, 208 lapas.

¹²⁶ Bylos 10 tomas, 150 lapas.

¹²⁷ Bylos 10 tomas, 158-159 lapai.

¹²⁸ Bylos 7 tomas, 205-206 lapai.

¹²⁹ Bylos 10 tomas, 159 lapas.

¹³⁰ CD laikmena, 7 tomas.

¹³¹ CD laikmena, 7 tomas.

¹³² Bylos 6 tomas, 98 lapas.

¹³³ Bylos 6 tomas, 99-139 lapai.

DUOMENYS]¹³⁴, o 2018 m. liepos 3 d. 07:53 dokumentą paskutinį kartą modifikavo UAB „CSE“ plėtros vadovo asistentė [ASMENS DUOMENYS]¹³⁵. Dokumentas šiame aplanke sukurtas 2018 m. liepos 3 d. 14:58:17 val.¹³⁶. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymą pateikė 2018 m. liepos 3 d. 08:40 val.¹³⁷. Dokumentas sutampa su perkančiajai organizacijai pateiktu pasiūlymu¹³⁸.

2. Pdf formato dokumentas pavadinimu „*kapiniu konkursui*“¹³⁹, kuriame yra Pirkimo dokumentai: 2018 m. birželio 27 d. UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Ecoservice“ jungtinės veiklos sutartis Nr. 2018/27, 2018 m. liepos 2 d. mokėjimo pavedimas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Finansų departamentui, 2018 m. birželio 29 d. UAB „Naujininkų ūkis“ įgaliojimas [ASMENS DUOMENYS] pasirašyti sutartis, UAB „Naujininkų ūkis“ vardu užpildytas Europos bendrasis viešųjų pirkimų dokumentas, UAB „Ecoservice“ 2018 m. sausio 2 d. įgaliojimas Nr. 2-ECO-VLN [ASMENS DUOMENYS] pasirašyti sutartis ir UAB „Ecoservice“ vardu užpildytas Europos bendrasis viešųjų pirkimų dokumentas. Nustatyta, kad šį dokumentą el. paštu [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. liepos 2 d. 14:18 val. atsiuntė UAB „Naujininkų ūkis“ buhalterė [ASMENS DUOMENYS]¹⁴⁰.

3. Pdf formato dokumentas pavadinimu „*pasiūlymas*“, kuriame yra nuskenuotas [ASMENS DUOMENYS] vardu pasirašytas UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateiktas pasiūlymas Pirkime¹⁴¹. Nustatyta, kad šį dokumentą el. paštu [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. liepos 3 d. 08:27:07 atsiuntė UAB „Naujininkų ūkis“ buhalterė [ASMENS DUOMENYS]¹⁴². Šis dokumentas [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje sukurtas 2018 m. liepos 3 d. 08:28 val.¹⁴³. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymas pateiktas 2018 m. liepos 3 d. 08:40 val. Dokumentas sutampa su perkančiajai organizacijai pateiktu pasiūlymu¹⁴⁴.

1.5.1.1. UAB „Naujininkų ūkis“ veiksmų Pirkime audito seka

(66) Kaip matyti iš Centriniam viešųjų pirkimų portale esančios Pirkimo paskyros audito sekoje¹⁴⁵ užfiksuotų veiksmų, UAB „Naujininkų ūkis“ jokių veiksmų Centriniam viešųjų pirkimų portale nuo Pirkimo paskelbimo 2018 m. gegužės 31 d. iki pat 2018 m. liepos 2 d. (pasiūlymai turėjo būti pateikti iki 2018 m. liepos 3 d. 10:45 val.), neatliko.

(67) UAB „Naujininkų ūkis“ kvietimą dalyvauti Pirkime, [ASMENS DUOMENYS] vardu, priėmė tik 2018 m. liepos 2 d. 14:23 val. ir tą pačią dieną, 14:29 val. įkėlė dokumentą pavadinimu „*Vilniaus miesto kapinių konkurso medžiaga*“. Kaip nurodė VMS, šiuo dokumentu UAB „Naujininkų ūkis“ perkančiajai organizacijai pateikė jungtinės veiklos sutartį su UAB „Ecoservice“, pasiūlymo galiojimo užtikrinimo užstatą, įgaliojimus ir užpildytus Europos bendruosius viešųjų pirkimų dokumentus¹⁴⁶. Šis dokumentas sutampa su (65) pastraipos 2 punkte nurodyto dokumento turiniu.

(68) 2018 m. liepos 3 d. 8:38 val. UAB „Naujininkų ūkis“ į Pirkimo paskyrą įkėlė dokumentą pavadinimu „*pasiūlymas*“ ir 8:40 val. pateikė pasiūlymą Perkančiajai organizacijai. Kaip nurodė VMS, šiuo dokumentu UAB „Naujininkų ūkis“ perkančiajai organizacijai pateikė užpildytą Pirkimo pasiūlymo formą¹⁴⁷. Šio dokumento turinys sutampa su (65) pastraipoje 3 punkte nurodyto

¹³⁴ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento Infrastruktūros skyriaus Programų administravimo poskyrio specialistė <https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/>

¹³⁵ Bylos 6 tomas, 140 lapas.

¹³⁶ Bylos 6 tomas, 141 lapas.

¹³⁷ Bylos 18 tomas, 2 lapas.

¹³⁸ Bylos 1 tomas, 45-85 lapai.

¹³⁹ Bylos 6 tomas, 142-174 lapai.

¹⁴⁰ Bylos 6 tomas, 175 lapas

¹⁴¹ Bylos 6 tomas, 176-225 lapai.

¹⁴² Bylos 6 tomas, 226 lapas.

¹⁴³ Bylos 6 tomas, 227 lapas.

¹⁴⁴ Bylos 1 tomas, 45-85 lapai.

¹⁴⁵ Bylos 18 tomas, 36 lapas.

¹⁴⁶ Bylos 18 tomas, 38-113 lapas.

¹⁴⁷ Bylos 18 tomas, 38 lapas.

dokumento turiniu. Paaiškinimų metu, UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad būtent jis į Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (toliau – CVP IS sistema) įkėlė ir pateikė komercinį pasiūlymą perkančiajai organizacijai iš savo naudojamo kompiuterio¹⁴⁸. UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] taip pat patvirtino aplinkybes, kad [ASMENS DUOMENYS] suteikė prisijungimą prie CVP IS sistemos ir šis pasiūlymą įkėlė iš savo kompiuterio¹⁴⁹. UAB „Naujininkų ūkis“ 2018 m. birželio 29 d. [ASMENS DUOMENYS] įgaliojo atstovauti bendrovę ir atlikti visus reikiamus veiksmus viešuosiuose pirkimuose¹⁵⁰.

(69) Tokius veiksmus, kaip Pirkimo sąlygų peržiūrėjimas, VMS rašto tiekėjams su atnaujinta Pirkimo informacija ir atnaujintos pasiūlymų formos peržiūrėjimas, UAB „Naujininkų ūkis“ atliko tik 2018 m. liepos 24 ir rugpjūčio 21 d. dienomis, t. y. praėjus 3 savaitėms nuo komercinio pasiūlymo Pirkime pateikimo.

1.5.2. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo rengimo aplinkybės

(70) UAB „Mano aplinka“ naudojamame serveryje rastas dokumentų aplankas pavadinimu „Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugos“¹⁵¹. Šiame aplanke yra du dokumentų aplankai pavadinimais „Gauta“ ir „Ruošiama“.

(71) Dokumentų aplanke „Gauta“ rastas *OpenDocument Text* formato dokumentas pavadinimu „Atnaujintos pasiūlymų formos_06_26_N“¹⁵². Dokumentas sukurtas ir paskutinį kartą modifikuotas 2018 m. birželio 26 d. 13:41 val. Dokumentą sukūrė [ASMENS DUOMENYS]¹⁵³, o paskutinį kartą 13:41 val. modifikavo UAB „CSE“ Plėtros vadovo asistentė [ASMENS DUOMENYS]¹⁵⁴. Minėtame dokumente yra Pirkime tiekėjams pateikta pasiūlymo forma.

(72) Dokumentų aplanke „Ruošiama“ rasti šie UAB „Mano aplinka“ Pirkime ruošti ir pateikti dokumentai:

1. *OpenDocument Text* formato dokumentas pavadinimu „Atnaujintos pasiūlymų formos_06_26“¹⁵⁵. Dokumentas sukurtas 2018 m. birželio 26 d. 13:41 val., paskutinį kartą modifikuotas 2018 m. liepos 2 d. 17:11 val. Dokumentą sukūrė [ASMENS DUOMENYS]¹⁵⁶, paskutinį kartą modifikavo UAB „CSE“ Plėtros vadovo asistentė [ASMENS DUOMENYS]¹⁵⁷. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymą pateikė 2018 m. liepos 2 d. 17:26 val. Dokumentas sutampa su UAB „Mano aplinka“ pateiktu pasiūlymu Pirkime¹⁵⁸;

2. Dokumentas pavadinimu „Kėtinimų protokolai“, kuriame yra UAB „Mano aplinka“ ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS] 2018 m. birželio 28 d. pasirašytas kėtinimų protokolai¹⁵⁹. Nustatyta, kad šį dokumentą 2018 m. liepos 2 d. 13:49 val. UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] el. paštu persiuntė UAB „CSE“ plėtros vadovo asistentei [ASMENS DUOMENYS]¹⁶⁰,

¹⁴⁸ UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininko-projektų vadovo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 11 klausimą. Bylos 6 tomas, 64 lapas.

¹⁴⁹ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 11 klausimą. Bylos 6 tomas, 11 lapas.

¹⁵⁰ Bylos 6 tomas, 147 lapas, 7 tomas, 12 lapas.

¹⁵¹ CD laikmena. Bylos 10 tomas.

¹⁵² Bylos 10 tomas, 1-41 lapai.

¹⁵³ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento Infrastruktūros skyriaus Programų administravimo poskyrio specialistė <https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/>

¹⁵⁴ Bylos 10 tomas, 42 lapas.

¹⁵⁵ Bylos 10 tomas, 43-83 lapai.

¹⁵⁶ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento Infrastruktūros skyriaus Programų administravimo poskyrio specialistė <https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/>.

¹⁵⁷ Bylos 10 tomas, 84 lapas.

¹⁵⁸ Bylos 1 tomas, 4-44 lapai.

¹⁵⁹ Bylos 10 tomas, 85 lapas.

¹⁶⁰ Bylos 10 tomas, 86-87 lapai.

3. Dokumentų aplanke „word“ rastas *Word* formato dokumentas pavadinimu „Ketiniu protokolas [KOMERCINĖ PASLAPTIS]¹⁶¹. Dokumentas sukurtas 2015 m. sausio 16 d., paskutinį kartą modifikuotas UAB „CSE“ plėtros vadovo asistentės [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. birželio 28 d. 17:38 val.¹⁶². Nustatyta, kad šį dokumentą UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. liepos 2 d. 13:42 val. iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu išsiuntė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] direktoriui [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu¹⁶³. Minėtą dokumentą [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. birželio 29 d. 08:36 val. atsiuntė UAB „CSE“ plėtros vadovo asistentė [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt¹⁶⁴;

4. *Pdf* formato dokumentas pavadinimu „Pasiūlymai“, kuriame yra 2018 m. liepos 2 d. [ASMENS DUOMENYS] pasirašytas ir Pirkime pateiktas UAB „Mano aplinka“ pasiūlymas¹⁶⁵. Dokumentas sukurtas 2018 m. liepos 2 d. 17:19 val.¹⁶⁶ UAB „Mano aplinka“ pasiūlymą pateikė 2018 m. liepos 2 d. 17:26 val.¹⁶⁷.

1.5.2.1. UAB „Mano aplinka“ veiksmų Pirkime audito seka

(73) Kaip matyti iš UAB „Mano aplinka“ veiksmų Pirkime audito sekoje¹⁶⁸, UAB „Mano aplinka“ vardu prie Pirkimo paskyros buvo prisijungę trys asmenys: [ASMENS DUOMENYS] (UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė), [ASMENS DUOMENYS] (UAB „CSE“ Plėtros vadovo asistentė) ir [ASMENS DUOMENYS] (UAB „Mano aplinka“ direktorius).

(74) Iš Pirkimo veiksmų audito sekos matyti, kad UAB „Mano aplinka“ kvietimą Pirkime dalyvauti 2018 m. birželio 5 d. priėmė UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS]. Antrą kartą UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] prie Pirkimo paskyros prisijungė 2018 m. birželio 15 d. ir du kartus (7:17 ir 7:19 val.) peržiūrėjo Pirkimo sąlygas. Iš viso UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] prie Pirkimo paskyros, iki pateikiant komercinį pasiūlymą, buvo prisijungusi bent 4 kartus: 2018 m. birželio 5, 15, 25 ir 26 d.¹⁶⁹.

(75) UAB „CSE“ plėtros vadovo asistentė [ASMENS DUOMENYS] UAB „Mano aplinka“ vardu prie Pirkimo paskyros buvo prisijungusi ir peržiūrėjo Pirkimo dokumentus bent 2 kartus – 2018 m. birželio 20 ir 28 d.¹⁷⁰.

(76) UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] prie Pirkimo paskyros buvo prisijungęs 1 kartą, t. y. 2018 m. liepos 2 d., kuomet 13:48 val. Pirkime įkėlė UAB „Mano aplinka“ vardu užpildytą Europos bendrąjį viešųjų pirkimų dokumentą, užstato apmokėjimą liudijantį dokumentą ir ketinimų protokolą, o 17:26 val. įkėlė ir pateikė Pirkime UAB „Mano aplinka“ komercinį pasiūlymą¹⁷¹.

1.5.3. Ūkio subjektų paaiškinimai dėl Pirkimo dokumentų rengimo

1.5.3.1. UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo rengimo aplinkybės

(77) UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad jis nusprendė, jog reikia dalyvauti Pirkime ir, kad dokumentų rengimą pavedė UAB „Naujininkų ūkis“

¹⁶¹ Bylos 10 tomas, 88 lapas.

¹⁶² Bylos 10 tomas, 89 lapas.

¹⁶³ Bylos 10 tomas, 90-91 lapas.

¹⁶⁴ Bylos 10 tomas, 90 lapas.

¹⁶⁵ Bylos 10 tomas, 92-132 lapai.

¹⁶⁶ Bylos 10 tomas, 133 lapas.

¹⁶⁷ Bylos 18 tomas, 2 lapas.

¹⁶⁸ Bylos 18 tomas, 34-35 lapai.

¹⁶⁹ Bylos 18 tomas, 35 lapas.

¹⁷⁰ Bylos 18 tomas, 35 lapas.

¹⁷¹ Bylos 18 tomas, 34-35 lapai.

vadybininkui-projektų vadovui [ASMENS DUOMENYS]¹⁷². [ASMENS DUOMENYS] taip pat nurodė, kad iš UAB „Naujininkų ūkis“ pusės rengiant komercinį pasiūlymą dalyvavo tik jis ir vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS]¹⁷³. Paklaustas, ar rengiant Pirkimo dokumentus dalyvavo tretieji asmenys, nurodė, kad pats asmeniškai su niekuo nesikonsultavo, o ar [ASMENS DUOMENYS] konsultavosi, atsakyti negalėjo: „*Manau, kad ne. Nebent su savivaldybės darbuotojais gal [ASMENS DUOMENYS] konsultavosi. Aš su niekuo nesikonsultavau.*“¹⁷⁴ [ASMENS DUOMENYS] taip pat nurodė, kad apskaičiuojant įkainius jokie tretieji asmenys nedalyvavo¹⁷⁵. Paprašius detalai papasakoti, kaip buvo apskaičiuoti ir suderinti įkainiai Pirkime, jis nurodė: „*Mes turėjome duomenų bazę – už kiek dabar atlikdavome paslaugas, visgi 3 metų įdirbis yra. Atsižvelgiant į turimą patirtį ir teikėme įkainius naujus. Jokios skaičiuoklės neturime.*“¹⁷⁶

(78) UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS], teikdamas paaiškinimus į klausimą, ar rengiant Pirkimo dokumentus dalyvavo tretieji asmenys, taip pat nurodė, kad jokie tretieji asmenys nedalyvavo¹⁷⁷. Atsakydamas į klausimą, ar apskaičiuojant įkainius dalyvavo bet kokie tretieji asmenys, nurodė, kad bent jam nėra žinoma apie tokius asmenis¹⁷⁸. Paprašius detalai papasakoti, kaip buvo apskaičiuoti ir suderinti įkainiai Pirkime, nurodė, kad: „*<...> seniai dirbame ir kainos mums jau yra aiškios*“¹⁷⁹. [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad įkainių skaičiavimui specialių programų nenaudojo¹⁸⁰. Taip pat nurodė, kad jis perkančiajai organizacijai pateikė komercinį pasiūlymą¹⁸¹.

1.5.3.2. UAB „Mano aplinka“ pasiūlymo rengimo aplinkybės

(79) UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS], atsakydama į klausimą, kas ruošė dokumentus Pirkimui, paaiškino, kad tai darė ji viena: „*[a]š. Dokumentų labai daug. Šiam Pirkimui taip pat aš ruošiau dokumentus. Dariau tai viena.*“¹⁸², ir įkainių apskaičiavimo procese jokie tretieji asmenys šiame procese nedalyvavo¹⁸³. Į klausimą, kas parengė pasiūlymo lentelę, atsakė, kad lentelę parengė ji, tačiau galutinį sprendimą paliko priimti UAB „Mano aplinka“ direktoriui: „*<...>[l]entelę užpildžiau aš, [KOMERCINĖ PASLAPTIS], ir įkėliau ją į mūsų įmonės sistemą, palikau ją redaguoti vadovui ir priimti galutinį sprendimą.*“¹⁸⁴ [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad UAB „Mano aplinka“ viešųjų pirkimų dokumentų rengimo procese dalyvauja tik ji ir

¹⁷² UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 6 b) klausimą. Bylos 6 tomas, 8 lapas.

¹⁷³ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 b) klausimą. Bylos 6 tomas, 8 lapas.

¹⁷⁴ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 12 klausimą. Bylos 6 tomas, 8 lapas.

¹⁷⁵ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 13 b) klausimą. Bylos 6 tomas, 9 lapas.

¹⁷⁶ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 13 klausimą. Bylos 6 tomas, 8 lapas.

¹⁷⁷ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 12 klausimą. Bylos 6 tomas, 64 lapas.

¹⁷⁸ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 13 d) klausimą. Bylos 6 tomas, 87 lapas.

¹⁷⁹ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 13 a) klausimą. Bylos 6 tomas, 64 lapas.

¹⁸⁰ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 13 c) klausimą. Bylos 6 tomas, 64 lapas.

¹⁸¹ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 11 klausimą. Bylos 6 tomas, 64 lapas.

¹⁸² UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 1 c) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 3 lapas.

¹⁸³ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 2 d) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

¹⁸⁴ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 4 a) klausimą. Bylos 8 tomas, 79 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

[ASMENS DUOMENYS]: „[s]kaičiavimus atlieku aš, pristatau analizę savo vadovui [ASMENS DUOMENYS], šiame procese dalyvaujame tik mes dviese.“¹⁸⁵.

(80) Nurodytas aplinkybes patvirtino ir UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS]: „[a]nalizę atlieka [ASMENS DUOMENYS]. Už visų pasiūlymų dokumentų parengimą atsakinga ji. Viešuosiuose pirkimuose tik aš ir [ASMENS DUOMENYS] esame atsakingi asmenys.“¹⁸⁶ Atsakydamas į klausimą, ar rengiant Pirkimo dokumentus dalyvavo tretieji asmenys, [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad Pirkimo atžvilgiu dirbo tik jis ir [ASMENS DUOMENYS]: „[p]aprastai tą darom dviese, jeigu reikia pasikviečiame ką nors iš kitų padalinių vadovų, kurie turi patirties. Šiuo konkrečiu atveju dirbome su [ASMENS DUOMENYS] ir naudojome savo turimais vidiniais duomenimis.“¹⁸⁷

(81) UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] taip pat pateikė paaiškinimus, kaip buvo apskaičiuoti įkainiai Pirkime: „[p]irkime buvo labai daug paslaugų. Kainą daugiausia sudaro [KOMERCINĖ PASLAPTIS], reikia vertinti, kiek [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Šį vertinimą atlikau aš.“¹⁸⁸ Paklausta, kaip buvo nustatyti būtent tokie įkainiai, paaiškino, kad įkainiai apskaičiuoti remiantis [KOMERCINĖ PASLAPTIS].¹⁸⁹ Paklausta, kas dalyvavo apskaičiuojant įkainius, nurodė, kad tik ji viena, tačiau negalėjo patvirtinti, kad [ASMENS DUOMENYS] pateikė būtent tuos įkainius, kuriuos ji paskaičiavo, nes [KOMERCINĖ PASLAPTIS].¹⁹⁰ [ASMENS DUOMENYS] taip pat nurodė, kad jokios specialios programos įkainių apskaičiavimui nenaudojo¹⁹¹.

(82) [ASMENS DUOMENYS] taip pat paaiškino, kad komercinį pasiūlymą pasirašė ir į CVP IS sistemą įkėlė UAB „Mano aplinka“ direktorius: „[p]aruošusi pasiūlymą, aš jį įkėliau į savo įmonės sistemą birželio 27 ar 28 dieną ir palikau jį savo vadovui, [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Pasiūlymą pasirašė mano tiesioginis vadovas [ASMENS DUOMENYS], kai kėlė galutinį pasiūlymą į CVP IS.“¹⁹² [ASMENS DUOMENYS] apklausos metu patvirtino šias aplinkybes¹⁹³.

(83) Vis dėlto nustatyta, kad rengiant UAB „Mano aplinka“ dokumentus viešiesiems pirkimams dalyvavo ir UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS]. Toliau aprašomos aplinkybės, susijusios su šios darbuotojos funkcijomis dalyvaujant UAB „Mano aplinka“ dokumentų viešiesiems pirkimams rengimo procese.

1.5.3.2.1. Aplinkybės susijusios UAB „CSE“ darbuotojos vaidmeniu UAB „Mano aplinka“ viešųjų pirkimų dokumentų rengimo procese

(84) Priešingai negu teigia UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (80) pastraipa) ir projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (79) pastraipa), UAB „Mano aplinka“ dokumentų viešiesiems pirkimams rengimo procese, įskaitant ir Pirkimą,

¹⁸⁵ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 4 f) klausimą. Bylos 8 tomas, 79 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

¹⁸⁶ UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 1 c) klausimą. Bylos 8 tomas, 77 lapas, 9 tomas, 9 lapas.

¹⁸⁷ UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 1 h) klausimą. Bylos 8 tomas, 77 lapas, 9 tomas, 9 lapas.

¹⁸⁸ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 2 klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 3 lapas.

¹⁸⁹ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 2 b) klausimą. Bylos 9 tomas, 3 lapas.

¹⁹⁰ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 2 a) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 3 lapas.

¹⁹¹ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 2 d) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

¹⁹² UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 1 f) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 3 lapas.

¹⁹³ UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 1 f) ir g) klausimus. Bylos 8 tomas, 77 lapas, 9 tomas, 9 lapas.

dalyvavo ne tik [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS], bet ir UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS].

(85) UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] teikė įvairią pagalbą UAB „Mano aplinka“ darbuotojams viešuosiuose pirkimuose. Tai iliustruoja žemiau pateikta komunikacija tarp [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] ir kitų *City Service* įmonių grupės darbuotojų bei pačios [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimai.

(86) [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. sausio 30 d. iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt išsiuntė el. laišką¹⁹⁴ UAB „Mano aplinka“ projektų vadovei [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu ir direktoriui [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu, kuriuo jiems priminė apie tai, kad ji teikia pagalbą viešojo sektoriaus pirkimuose, todėl negalės padėti jiems su paskutiniaisiais dviem konkursais, kurie yra iš privataus sektoriaus:

„<...>
[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
<...>“.

(87) 2018 m. lapkričio 8 d. paaiškinimų metu [ASMENS DUOMENYS], paprašyta pakomentuoti laiško frazę „[dėl pagalbos viešajame sektoriuje]“ ir paaiškinti, kuo pasireiškia jos pagalba, paaiškino, kad UAB „Mano aplinka“ darbuotojams padeda įvertinti, ar įmonė atitinka viešųjų pirkimų kvalifikacinius reikalavimus, pasidalina reikiamais kontaktais: „[j]eigu jiems reikia pagalbos dėl kvalifikacinių reikalavimų išpildymo, aš įvertinu, ar jie atitinka kvalifikacinius reikalavimus pagal konkursų dokumentaciją, aš galiu nurodyti kontaktą, pavyzdžiui, draudimo bendrovėje, jeigu jiems reikia.“¹⁹⁵. Prašoma paaiškinti, kas yra „jie“, su kokiais konkrečiai darbuotojais bendrauja „padėdama“, nurodė, kad tai UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] ir direktorius [ASMENS DUOMENYS]¹⁹⁶.

(88) Paprašyta paaiškinti, nuo kada padeda UAB „Mano aplinka“, [ASMENS DUOMENYS] tikslios datos nenurodė, bet pažymėjo, kad pagalbą teikia nuo tada, kai įgijo darbinių kompetencijų, maždaug porą metų: „[p]adedu, kai jie paprašo. Padedu nuo tada, kai išmokau dirbti. Tam tikro bendravimo buvo nuo pat pradžių, bet neprisimenu visos pagalbos per visą dviejų metų laikotarpį.“¹⁹⁷ [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad jos pagalba UAB „Mano aplinka“ darbuotojams nėra reguliari: „[t]ikrai ne kiekvieną dieną, ne kas savaitę. <...>. Negaliu įvardinti, kaip dažnai pas mane ateina „Mano aplinka“ darbuotojai su tam tikrais klausimais. <...>“¹⁹⁸ [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad atlieka techninį darbą, peržiūri užpildytus dokumentus: „[a]tlieku techninį darbą, pažiūriu, ar dokumentas teisingai užpildytas. Nebūna taip, kad aš už juos pildau dokumentus. Tai nėra tokia pagalba, kuri užtrunka kelias dienas, greičiau keletą minučių. Aš žinau informacijos, naujovių šiais klausimais, todėl į mane kreipiasi darbuotojai.“¹⁹⁹

(89) [ASMENS DUOMENYS] teigimu, dėl „pagalbos“ UAB „Mano aplinka“ darbuotojams sprendžia jos „<...> tiesioginis vadovas [ASMENS DUOMENYS]. Jis nežino kiekvieno konkretaus atvejo, kai teikiu pagalbą. Bendravimas su „Mano aplinka“ yra kolegiškas, aš teikiu pagalbą,

¹⁹⁴ Bylos 10 tomas, 134 lapas.

¹⁹⁵ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 7 a) klausimą. Bylos 13 tomas, 24 lapas, 14 tomas, 4 lapas.

¹⁹⁶ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 7 b) klausimą. Bylos 13 tomas, 24 lapas, 14 tomas, 4 lapas.

¹⁹⁷ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 a) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 4 lapas.

¹⁹⁸ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 b) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 4 lapas.

¹⁹⁹ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 c) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 4 lapas.

vadovas apie tai žino, tačiau nekontroliuoja kiekvieno individualaus atvejo.“²⁰⁰. [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad jos pagalba UAB „Mano aplinka“ nėra tiesioginė jos funkcija, tai daugiau kolegiška pagalba, o konkrečiais atvejais dėl tokios pagalbos suteikimo į ją kreipiasi UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS]: „Pagalba būna dėl to, kad aš tą patį darau UAB „CSE“. Tai kolegiška pagalba, ji nėra įrašyta į mano funkcijas. <...> Aš pati esu techninis darbuotojas, sprendžiu tik kai pagalba yra minimali dėl jos suteikimo. Šiaip sprendžia vadovas.“²⁰¹ „Pilnai dokumentų aš nerengiu, aš tik padedu, pasidalinu informacija. Dėl pagalbos poreikio UAB „Mano aplinka“ sprendžia direktorius [ASMENS DUOMENYS]. Dėl pagalbos jis kreipiasi arba į mano vadovą, arba ateina tiesiai pas mane, jeigu ta pagalba yra minimali. Padedu, jeigu turiu laiko.“²⁰² [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad papildomo atlygio už šią pagalbą jokia forma negauna²⁰³.

(90) UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] ne tik peržiūrėdavo, ar UAB „Mano aplinka“ atitinka viešųjų pirkimų kvalifikacinius reikalavimus, ar teisingai užpildyti parengti dokumentai, bet ir pateikdavo UAB „Mano aplinka“ parengtus komercinius pasiūlymus perkančiosioms organizacijoms, turi UAB „Mano aplinka“ prisijungimą prie CVP IS sistemos²⁰⁴, persiūsdavo UAB „Mano aplinka“ direktoriui [ASMENS DUOMENYS] ir projektų vadovei [ASMENS DUOMENYS] per CVP IS gautą informaciją iš perkančiųjų organizacijų.

(91) Pavyzdžiui, 2018 m. kovo 13 d. [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu ir [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu informavo apie tai, kad pateikė dokumentus dvejuose pirkimuose²⁰⁵. Taip pat 2018 m. kovo 28 d.²⁰⁶ ir 2018 m. balandžio 11 d.²⁰⁷ [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt informavo [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu ir [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu apie tai, kad pateikė dokumentus viešuosiuose pirkimuose. 2018 m. gegužės 16 d. [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt informavo [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu ir [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu apie tai, kad iš perkančiosios organizacijos gavo raštą, kuriuo UAB „Mano aplinka“ prašoma tikslinti kvalifikaciją²⁰⁸.

(92) 2018 m. gegužės 16 d. 08:27 val. [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt informavo [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu ir [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu apie tai, kad iš perkančiosios organizacijos gavo raštą, kuriuo UAB „Mano aplinka“ prašoma tikslinti kvalifikaciją²⁰⁹:

„<...>
[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
<...>“.

²⁰⁰ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 e) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 4 lapas.

²⁰¹ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 i) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 5 lapas.

²⁰² UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 f) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 5 lapas.

²⁰³ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 8 j) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas. 14 tomas, 5 lapas.

²⁰⁴ Bylos 18 tomas, 35 lapas.

²⁰⁵ Bylos 10 tomas, 135 lapas.

²⁰⁶ Bylos 10 tomas, 136 lapas.

²⁰⁷ Bylos 10 tomas, 137 lapas.

²⁰⁸ Bylos 10 tomas, 138 lapas.

²⁰⁹ Bylos 10 tomas, 138 lapas.

(93) Tai, kad [ASMENS DUOMENYS] disponuoja UAB „Mano aplinka“ prisijungimo duomenimis prie CVP IS sistemos, rodo ne tik Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pateikta veiksmų sekos Pirkime audito ataskaita²¹⁰, kurioje užfiksuoti jos veiksmas Pirkime, bet ir 2018 m. liepos 10 d. 18:12 val. UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt persiųstas projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] prašymas nurodyti [ASMENS DUOMENYS] prisijungimo prie CVP IS sistemos duomenis²¹¹: „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“.

(94) [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. birželio 19 d. iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt el. laišku kreipėsi į UAB „Mano aplinka“ direktorių [ASMENS DUOMENYS]²¹² el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu prašydama patvirtinti dalyvavimą konkrečiuose viešuosiuose pirkimuose, tarp kurių buvo ir Pirkimas:

„<...>

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

<...>“.

(95) Paprašyta paaiškinti minėtą prašymą patvirtinti dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, [ASMENS DUOMENYS] nurodė: „[č]ia ir yra mano pagalba. Jau minėjau kokia jinai yra – pagalba užpildyti dokumentaciją, pažiūrėti formas, peržiūrėti dokumentus, „Mano aplinka“ turi savo darbuotoją [ASMENS DUOMENYS], kuri dirba su viešuoju sektoriumi, aš tik padedu. Aš kartais iškopijuojau ir įdedu pirkimus, kurie galėtų būti aktualūs „Mano aplinka“. Mano klausimas pateiktas, norint sužinoti, ar „Mano aplinka“ darbuotojams reikės mano pagalbos nurodytuose pirkimuose, kadangi man reikia planuoti savo laiką, planuoti, ar galėsiu jiems padėti. Dėl dalyvavimo pirkimuose „Mano aplinka“ sprendžia patys, pasižymi pirkimus, kuriuose planuoja dalyvauti, aš tame nedalyvauju“²¹³. [ASMENS DUOMENYS] negalėjo konkrečiai įvardinti, kokius veiksmus atliko kiekvieno pirkimo atžvilgiu, tačiau pabrėžė, kad jos pagalba buvo susijusi su dokumentų peržiūra: „[d]ėl konkrečių pirkimų man būtų sunku pakomentuoti, ką konkrečiai aš dariau, tačiau mano pagalba yra susijusi su dokumentų peržiūrėjimu. Aš dirbu su daug viešųjų pirkimų, tad negaliu tiksliai atsiminti, ką konkrečiai dariau kiekviename atskirame pirkime prieš keturis mėnesius“²¹⁴.

(96) Tai, kad [ASMENS DUOMENYS] pagalba UAB „Mano aplinka“ darbuotojams nėra atsitiktinė, bet reguliari, rodo 2018 m. liepos 17 d. 09:48 val. [ASMENS DUOMENYS] laiškas iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS], kuriuos ji informavo apie savo teikiamos pagalbos apimtį ir jau paruoštus dokumentus viešuosiuose pirkimuose²¹⁵: „[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“

(97) 2018 m. liepos 17 d. 15:00 val. [ASMENS DUOMENYS] taip pat informavo [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] ir savo tiesioginį vadovą [ASMENS DUOMENYS] apie tai, kad jau pateikė vieno pirkimo dokumentus ir tuo pačiu paklausė su kokiais dar pirkimais reikės jos pagalbos artimiausiu metu²¹⁶:

²¹⁰ Bylos 18 tomas, 35 lapas.

²¹¹ Bylos 10 tomas, 139-140 lapai.

²¹² Bylos 10 tomas, 141 lapas.

²¹³ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] apklauso protokolas. Atsakymas į 9 a) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 5-6 lapai.

²¹⁴ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] apklauso protokolas. Atsakymas į 9 b) klausimą. Bylos 13 tomas, 25 lapas, 14 tomas, 5-6 lapai.

²¹⁵ Bylos 10 tomas, 142 lapas.

²¹⁶ Bylos 10 tomas, 143 lapas.

„<...>

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

<...>,,

1.5.3.2.2. Aplinkybės susijusios UAB „CSE“ darbuotojos vaidmeniu Pirkimo dokumentų rengimo procese

(98) Tyrimo metu nustatyta, kad [ASMENS DUOMENYS] informavo UAB „Mano aplinka“ direktorių [ASMENS DUOMENYS] apie paskelbtą Pirkimą, rūpinosi UAB „Mano aplinka“ užstato sumokėjimu Pirkime, taip pat parengė UAB „Mano aplinka“ ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS] ketinimų protokolą (nutarimo (72) pastraipos 2, 3 punktai).

(99) 2018 m. gegužės 31 d. [ASMENS DUOMENYS] iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt informavo UAB „Mano aplinka“ direktorių [ASMENS DUOMENYS] apie paskelbtą Pirkimą el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu²¹⁷:

„[KOMERCINĖ PASLAPTIS]“.

(100) Organizuodama UAB „Mano aplinka“ užstato sumokėjimą Pirkime, [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. liepos 2 d. iš el. pašto [ASMENS DUOMENYS]@cse.lt kreipėsi į UAB „Mano Būsto priežiūra“ darbuotoją [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manobustas.lt su prašymu Pirkime sumokėti užstatą ir atsiųsti pavedimo bankui kopiją. El. laiško kopija adresuota UAB „Mano aplinka“ direktoriui [ASMENS DUOMENYS] el. paštu [ASMENS DUOMENYS]@manoaplinka.eu²¹⁸:

„<...>

[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

<...>“.

(101) UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad ruošiant dokumentus Pirkimui, padėjo parengti ketinimų protokolą, tačiau prisiminti, ar padėjo su užstatu negalėjo: „[E]su padėjusi parengti ketinimų protokolą su [KOMERCINĖ PASLAPTIS], šioje vietoje padėjau, nes turiu šablonų, dokumentų pavyzdžių. Neatsimenu, ar padėjau su užstatu, nepamenu, kokios ten buvo sąlygos.<...>“²¹⁹. [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad pagalbos dėl dokumentų parengimo prašė UAB „Mano aplinka“ direktorius, tačiau visų aplinkybių prisiminti negalėjo²²⁰. Prašoma paaiškinti, su kokiais asmenimis iš UAB „Mano aplinka“ bendravo dėl Pirkimo ir kokiais klausimais, paaiškino, kad bendravo su [ASMENS DUOMENYS] ir galimai su [ASMENS DUOMENYS]: „[b]endravau su Mindaugu, galėjau bendrauti su [ASMENS DUOMENYS], jeigu jai buvo kilę klausimų dėl pirkimo, dėl dokumentų užpildymo.“²²¹. Į klausimą, kas dar be Jos ruošė dokumentus Pirkimui, atsakė, kad visų UAB „Mano aplinka“ Pirkimo dokumentų nerengė: „[n]uo A iki Z aš tikrai visko nedariau. Kartais aš galiu pakoreguoti datą, šiaip dokumentus ruošia „Mano aplinka“, jie yra atsakingi už

²¹⁷ Bylos 10 tomas, 144 lapas.

²¹⁸ Bylos 10 tomas, 145 lapas.

²¹⁹ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10 c) klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 6 lapas.

²²⁰ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10 d) klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 6 lapas.

²²¹ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS]paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10 g) klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 6 lapas.

dokumentų parengimą, aš nežinau tiksliai kas „Mano aplinka“ viduje rengė dokumentus.“²²². [ASMENS DUOMENYS], atsakydama į klausimą, su kuo derino savo Pirkime atliktus veiksmus, teiktą pagalbą, paaiškino, kad [ASMENS DUOMENYS] prašymu galėjo peržiūrėti dokumentus, savo veiksmus derino su juo: „[a]š galėjau atlikti dokumentų peržiūrą, ją atlikau [ASMENS DUOMENYS] prašymu. Pagrindė savo pagalbą derinau su [ASMENS DUOMENYS] jis yra direktorius, sprendžia visus svarbius klausimus.“²²³. Paklausus, kas ir kada pasirašė komercinį pasiūlymą ir per CVP IS sistemą jį pateikė perkančiajai organizacijai, nurodė, kad šiuos veiksmus atliko [ASMENS DUOMENYS], kuris prašė pagalbos atsispausdinti komercinį pasiūlymą²²⁴. [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad jai nėra žinoma kaip apskaičiuojami įkainiai pirkimuose²²⁵.

1.5.4. Aplinkybės, susijusios su tiriamųjų ūkio subjektų tarpusavio kontaktais

1.5.4.1. UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo ir UAB „CSE“ darbuotojos susitikimas

(102) 2018 m. liepos 3 d., pasiūlymų pateikimo Pirkime paskutinę dieną, UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS] kontaktavo su UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS]. 2018 m. lapkričio 8 d. paaiškinimų davimo metu [ASMENS DUOMENYS], paklaustas, ar pažįsta ką nors iš UAB „CSE“, nurodė, kad pažįsta keletą darbuotojų, tarp jų ir [ASMENS DUOMENYS], kuriai pasiūlymo pateikimo dieną USB laikmenoje nuvežė patikrinti parengtus UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ Pirkimo dokumentus: „<...> iš matymo žinau kelis darbuotojus. <...> [ASMENS DUOMENYS], pavardės nepamenu, irgi berods CSE dirba. Pavardės nežinau, vardas [ASMENS DUOMENYS]. [ASMENS DUOMENYS] žinau iš matymo. <...> prieš patį konkursą buvau nuvykęs, kad pažiūrėtų ar gerai dokumentus paruošiau. <...>. Tai nuvežiau dokumentus, įrašytus į USB raktą [ASMENS DUOMENYS] pasižiūrėti, nes pirmą kartą tai dariau, tai nuvykau į jos darbovietę ir parodžiau dokumentus, ar teisingai juos surinkau, ar ko nepraleidau. Tai ji peržiūrėjo USB raktą, patikrino ir pasakė, kad viskas gerai. Tai truko kelias minutes. Kainų nederinome. Visi dokumentai jau buvo parengti.“²²⁶

(103) [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad [ASMENS DUOMENYS] dokumentų nerengė, o tik peržiūrėjo parengtus dokumentus, galbūt padarė smulkius pakeitimus: „[ASMENS DUOMENYS] tikrai neparenginėjo. Parenginėjau tiktai aš. Aš jai parodžiau tik dėl medžiagos pilnumo. Ji jų neparenginėjo. <...> Ji peržiūrėjo informaciją, ji pagedagavo gal kad kažkas ne vietoje, ar taškas, ar gramatinė klaida. Būtent pasiūlymo kainas skaičiavom mes. Visi dokumentai jau buvo parengti, kai vežiau juos peržiūrėti [ASMENS DUOMENYS]. Ji per kelias minutes tikrai nieko nepadare. Ten buvo failiukai kurie buvo USB rakte. Pats pasiūlymas, visi pateikimui skirti dokumentai. Būtent tai, ką pateikiau po to perkančiajai organizacijai. Po [ASMENS DUOMENYS] grįžau į Naujininkų ūkį, spausdinau, atskenu ir pateikiau pasiūlymą perkančiajai organizacijai. Dokumentų nekeičiau.“²²⁷

(104) UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad [ASMENS DUOMENYS] jai yra žinomas ir buvo į ją kreipęsis dėl vieno iš dokumentų parengimo, tačiau negalinti pasakyti, ar tai buvo dėl Pirkimo: „[g]irdėtas asmuo. Pavardės nelabai atsimenu, bet vardas [ASMENS DUOMENYS] žinomas, girdėtas. Jeigu neklystu, jis buvo minimaliai kreipęsis į mane

²²² UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10 h) klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 7 lapas.

²²³ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10 i) klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 7 lapas.

²²⁴ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10 l) klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 7 lapas.

²²⁵ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 11 klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, 14 tomas, 7 lapas.

²²⁶ [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. lapkričio 8 d. paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 5 klausimą. Bylos 6 tomas, 80 lapas.

²²⁷ [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. lapkričio 8 d. paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 7 a) klausimą. Bylos 6 tomas, 80 lapas.

kažkoku klausimu. Tai buvo vasarą, tiksliau neatsimenu. Jeigu gerai atsimenu, jis kreipėsi į mane dėl naujos Europos bendrųjų viešųjų pirkimų dokumento formos. Tai naujas klausimas. Negaliu pasakyti, ar [ASMENS DUOMENYS] kreipėsi dėl aptariamo Pirkimo. Aš konkrečių pirkimų nesureikšminu. Tai galėjo būti dėl aptariamo Pirkimo, tačiau tiksliai negaliu pasakyti. [ASMENS DUOMENYS] buvo priėjęs prie manęs mano biure.“²²⁸

(105) Paprašyta paaiškinti faktą, kodėl UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje rastas jos parengtas komercinis pasiūlymas Pirkime, [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad šio dokumento nerengė, o duomenys, kurie rodo, kad ji redagavo dokumentą, galėjo atsirasti jai peržiūrint ir išsaugant [ASMENS DUOMENYS] atsineštą dokumentą: *„[j]is tikrai nebuvo mano rengtas. Aš nebent galėjau pažiūrėti, ar forma, apie kurią klausė [ASMENS DUOMENYS], buvo pridėta prie parengtų dokumentų. Vienintelis variantas, kad [ASMENS DUOMENYS] buvo priėjęs paklausti dėl formos, galbūt aš pažiūrėjau dokumentą ir jį išsaugojau. <...> Aš neatsimenu pačios pasiūlymo formos, negaliu pasakyti, ką konkrečiai dariau, aš galėjau pakeisti pasiūlymo datą, įrašyti į dokumentą, kad yra pateikta forma, tada galėjau išsaugoti dokumentą. <...> Aš negaliu pasakyti, kaip [ASMENS DUOMENYS] pateko į mūsų patalpas. Aš tik prisimenu, kad [ASMENS DUOMENYS] pasakė, kad yra girdėjęs iš [ASMENS DUOMENYS], kad aš dirbu su viešaisiais pirkimais, žinau dokumentaciją, tvarkausi. <...> Aš peržiūrėjau [ASMENS DUOMENYS] laikmenoje atsineštą Pirkimo pasiūlymo formą. Aš maksimaliai galėjau peržiūrėti, ar jis įrašė į pasiūlymo formą minėtą Europos bendrųjų viešųjų pirkimų dokumento formą, galbūt po to išsaugojau Pirkimo pasiūlymo formą ir taip liko mano duomenys.“²²⁹*

1.5.4.2. Ūkio subjektų tarpusavio kontaktai telefonu

(106) UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad dėl šio Pirkimo su UAB „Mano aplinka“ atstovais nebendravo, tačiau su įmone tenka bendrauti, kadangi įsigyja iš jų kitas paslaugas: *„[D]ėl šio pirkimo – ne. Su pačia įmone tenka bendrauti kitais [klausimais] – jie mums teikia laiptinių valymo paslaugas.“²³⁰* UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS], taip pat nurodė, kad dėl šio Pirkimo nebendravo, tačiau su UAB „Mano aplinka“ susiduria sprendamas kitus klausimus: *„[A]š susiduriu su UAB „Mano aplinka“ kiekvieną dieną, mes kartu dirbame, kreipiuosi, kai, pavyzdžiui, reikia atvežti į kapines vandens. Dėl šio Pirkimo nebendravome.“²³¹*

(107) UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] taip pat neigė, kad dėl Pirkimo yra bendravusi su UAB „Naujininkų ūkis“ ar UAB „Ecoservice“ atstovais²³². UAB „Mano aplinka“ direktorius [ASMENS DUOMENYS], teikdamas paaiškinimus, ar bendravo su UAB „Naujininkų ūkis“ ar UAB „Ecoservice“ atstovais Pirkimo metu, paaiškino, kad bendravo dėl darbinių klausimų, tačiau ne dėl šio Pirkimo: *„<...> Darbiniais klausimais bendravome, o dėl dalyvavimo šiame pirkime nebendravome. [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Su UAB „Ecoservice“ bendravome darbiniais klausimais dėl [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. O dėl dalyvavimo šiame viešajame pirkime nebendravome.“²³³*

²²⁸ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 19 klausimą. Bylos 13 tomas, 26 lapas, bylos 14 tomas, 8 lapas.

²²⁹ UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 20 klausimą. Bylos 13 tomas, 26-27 lapai, 14 tomas, 8 lapas.

²³⁰ UAB „Naujininkų ūkis“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 15 a) klausimą. Bylos 6 tomas, 9 lapas.

²³¹ UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 15 b) klausimą. Bylos 6 tomas, 65 lapas.

²³² UAB „Mano aplinka“ projektų vadovės [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 3 a) klausimą. Bylos 8 tomas, 78 lapas, 9 tomas, 4 lapas.

²³³ UAB „Mano aplinka“ direktoriaus [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 3 a) klausimą. Bylos 8 tomas, 77 lapas, 9 tomas, 10 lapas.

(108) Nustatyta, kad UAB „Mano aplinka“ su UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojai kontaktavo telefonais nuo Pirkimo paskelbimo dienos – 2018 m. gegužės 31 d., iki pasiūlymų pateikimo Pirkime termino dienos – 2018 m. liepos 3 d.²³⁴ (žiūrėti 5 lentelę).

5 lentelė. UAB „Mano aplinka“ kontaktai telefonu su UAB „Naujininkų ūkis“ nuo 2018 m. gegužės 31 d. iki 2018 m. liepos 3 d.

---

²³⁴ Bylos 4 tomas, 13-15 lapai, 5 tomas, 92-191 lapai, 6 tomas, 68-74 lapai, 7 tomas, 56-70 lapai, 71-191 lapai, 8 tomas, 56-58 lapai, 9 tomas, 23-170 lapai.

Data	2018.05.31 (K) Paskelbtas Pirkimas	2018.06.15 (Pn)	2018.06.28 (K)	2018.06.29 (Pn)	2018.07.02 (P)	2018.07.03 (A) Pirkimo pasiūlymų pateikimo terminas
Laikas						
07:00		07:00 NŪ – MA [ASMENS DUOMENYS] S]- [ASMENS DUOMENYS S](pokalbis)				
08:00					08:03 NŪ – MA [ASMENS DUOMENYS S]- [ASMENS DUOMENYS S] (pokalbis)	08:05 MA – NŪ [ASMENS DUOMENYS]- [ASMENS DUOMENYS](pokalbis)
09:00						
10:00					10:05 MA - NŪ [ASMENS DUOMENYS S]- [ASMENS DUOMENYS S](pokalbis)	10:45 pasiūlymų pateikimo terminas
11:00					11:35 NŪ - MA [ASMENS DUOMENYS S]- [ASMENS DUOMENYS S](pokalbis)	11:49 MA – NŪ [ASMENS DUOMENYS]- [ASMENS DUOMENYS](pokalbis)
12:00			12:43 MA - NŪ [ASMENS DUOMENYS]- [ASMENS DUOMENYS](pokalbis) 12:45 MA – NŪ [ASMENS DUOMENYS]- [ASMENS DUOMENYS](SMS)			
13:00				13:36 MA - NŪ [ASMENS DUOMENYS S]-		

				[ASMENS DUOMENYS](pokalbis)		
16:00						
<p>UAB „Mano aplinka“ (MA) darbuotojai: [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS];</p> <p>UAB „Naujininkų ūkis“ (NŪ) darbuotojai: [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS].</p>						

(109) UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] laikotarpiu nuo 2018 m. gegužės 1 d. iki birželio 29 d. ir nuo 2018 m. liepos 3 d. iki liepos 31 d. daugiau kontaktų telefonu su UAB „Mano aplinka“ direktoriumi [ASMENS DUOMENYS] neturėjo. [ASMENS DUOMENYS], laikotarpiu nuo 2018 m. gegužės 1 d. iki birželio 28 d., ir nuo 2018 m. birželio 29 d. iki rugpjūčio 17 d., daugiau jokių kontaktų telefonu neturėjo ir su UAB „Mano aplinka“ projektų vadove [ASMENS DUOMENYS].

(110) Taip pat nenustatyta, kad UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS], laikotarpiu nuo 2018 m. gegužės 1 d. iki birželio 15 d., ir nuo 2018 m. birželio 16 d. iki liepos 23 d. būtų turėjęs kontaktų telefonu su UAB „Mano aplinka“ projektų vadove [ASMENS DUOMENYS].

2. Tyrimo išvados ir ūkio subjektų paaiškinimai dėl jų

(111) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos draudžiamų susitarimų tyrimo grupės 2019 m. balandžio 19 d. pranešime apie įtariamą pažeidimą Nr. 6S-6 (2019) „Dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugų viešajame pirkime atitiktis Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“ (toliau – Pranešimas).

(112) Pranešime buvo padaryta išvada, kad UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ sudarė draudžiamą susitarimą dėl komercinių pasiūlymų derinimo, dalyvaujant Vilniaus miesto savivaldybės administracijos organizuotame Pirkime, ir tuo pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus. *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ kaip vienas ekonominis vienetas laikytinos solidariai atsakingomis už sudarytą susitarimą.

(113) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1, 2 ir 4 dalimis procedūros dalyviams buvo sudarytos galimybės susipažinti su Pranešimu²³⁵, bylos medžiaga bei pateikti paaiškinimus žodžiu ir raštu dėl Pranešime išdėstyto įtariamo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, taip pat būti išklausytiems Konkurencijos tarybos 2019 m. birželio 18 d. procedūros dalyvių išklausymo posėdyje²³⁶.

(114) UAB „Mano aplinka“, UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „CSE“, *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“ pateikė Konkurencijos tarybai nuomones dėl Pranešime išdėstytų išvadų.

(115) UAB „Naujininkų ūkis“ pateiktuose paaiškinimuose teigia, kad Tyrimo išvados yra klaidingos ir pagrįstos neįrodytomis aplinkybėmis. Pranešime siejamos trys aplinkybės, kurios tarpusavyje nesusijusios: pasiūlyme padarytos klaidos; telefoniniai pokalbiai tarp UAB „Ecoservice“, UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“; UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo vienkartinis kontaktas su UAB „CSE“ darbuotoja“. UAB „Naujininkų ūkis“ paaiškino, kad nebuvo davęs nurodymų [ASMENS DUOMENYS] bendrauti su UAB „Mano aplinka“ atstovais, jei ūkio subjektai būtų padarę pažeidimą, jie nebūtų teikę telefoninių pokalbių išklotinių. Pateiktuose

²³⁵ Bylos 22, 23, 24, 25, 26, 27 tomiai.

²³⁶ 2019 m. birželio 19 d. bylų nagrinėjimo posėdžio protokolas Nr. 4S-8 (2019). Bylos medžiagos 10-20 lapai.

UAB „Naujininkų ūkis“ paaiškinimuose taip pat pažymima, kad Pranešime nepateikti aiškūs baudos skaičiavimo kriterijai.

(116) Nei UAB „Mano Būsto priežiūra“, nei *City Service SE* nepripažįsta Pranešime išdėstytų išvadų dėl UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir *City Service SE* vertinimo kaip vieno ekonominio vieneto ir solidarios atsakomybės taikymo. Bendrovės teigia, kad Konkurencijos taryba neįrodė, kad jos sudaro vieną ūkio subjektą, o Tyrimo metu surinkta informacija rodo priešingai. UAB „Mano Būsto priežiūra“ nuomone tam, kad bendrovės būtų pripažintos vienu ekonominiu vienetu, nepakanka nustatyti, kad viena iš jų turėtų kontrolinį akcijų paketą. UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir *City Service SE* remiasi tais pačiais argumentais ir nurodo, kad vienas iš svarbiausių kriterijų, kuriuo remiantis konstatuojamas ūkio subjektų kaip vieno ekonominio vieneto konkurencijos teisės prasme egzistavimo faktas, ir kuriuo turėjo remtis Konkurencijos taryba, visų pirma yra jų savarankiškumo apimtis priimant nepriklausomus sprendimus dėl elgesio rinkoje. Bendrovės teigia, kad nedaro įtakos patronuojamųjų bendrovių sprendimams dėl kainodaros, pardavimų ir marketingo politikos. Taip pat nurodė, kad nekontroliuoja įmonių veiklos, bei nevykdo jokios veiklos Tyrimo apibrėžtose rinkose, nėra patronuojamosioms bendrovėms davusios valdingų nurodymų. *City Service SE* pažymėjo, kad ji neturi jokios informacijos, susijusios su UAB „Mano aplinka“ dalyvavimu viešuose pirkimuose, kad nepriima sprendimų ir nekontroliuoja kaip UAB „CSE“ organizuoja savo darbuotojų darbo laiką ir funkcijų vykdymą. UAB „Mano Būsto priežiūra“ nurodė, kad Tyrimo išvadose solidari atsakomybė kildinama iš to, kad *City Service SE*, netiesiogiai, per UAB „Mano Būsto priežiūra“ darė lemiamą įtaką UAB „Mano aplinka“ ir jai nėra suprantama, kodėl atsakomybėn traukiama tarpinė bendrovė.

(117) UAB „Mano aplinka“ paaiškino, kad nesudarė draudžiamo susitarimo, nes nebuvo jos valios dėl draudžiamo susitarimo, o UAB „Mano aplinka“ iš Pirkimo procedūros buvo pašalinta dėl UAB „Naujininkų ūkis“ veiksmų. Nustatant konkurencijos teisės draudžiamą susitarimą kiekvienu atveju yra būtina aiškiai išreikšta, o ne numanoma dviejų asmenų valia dėl susitarimo ekonominių tikslų. UAB „Mano aplinka“ nurodė, kad Pranešime pateikta įvykių seka neatitinka faktinių aplinkybių ir ekonominės logikos, išvados pasiektos remiantis klaidingomis prielaidomis.

(118) UAB „Mano aplinka“ teigia, kad ji nepadarė pažeidimo, todėl jai neturi būti skirta jokia poveikio priemonė. Bendrovė pažymėjo, kad Pranešime aprašyta faktinė situacija rodo ne Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio, bet 15 straipsnio 1 dalies 3 punkto²³⁷ pažeidimą. Informacija, susijusi su UAB „Mano aplinka“ pasiūlymu Pirkime, buvo nutekinta UAB „Naujininkų ūkis“. UAB „Mano aplinka“ nurodė, kad ji šios informacijos konkurentams neperdavė, o Pranešime nustatyta, kad UAB „Naujininkų ūkis“ šia informacija disponavo. UAB „Mano aplinka“ teigimu UAB „Naujininkų ūkis“ pakenkė bendrovės galimybei konkuruoti naudodama informaciją, kuri yra jos komercinė paslaptis, be jos sutikimo, šią informaciją gaunant iš asmens, neturinčio teisės šios informacijos perduoti, turėdami tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau ir padarant žalą. Bendrovė teigia, kad [ASMENS DUOMENYS] galėjo įtikinti tiesiogiai arba apgaulės būdu UAB „CSE“ darbuotoją perduoti jam reikiamą informaciją, gavus ją, ji buvo skubotai koreguota ir pateikta kaip UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymas.

(119) UAB „CSE“ paaiškinimuose nurodo, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) įtvirtino tokias sąlygas, kuomet galima priskirti pažeidimą atitinkamai „pagalbinei“ įmonei: savo veiksmais siekė prisidėti prie visų dalyvių siekiamų tikslų įgyvendinimo ir žinojo apie kitų dalyvių neteisėtus veiksmus ar galėjo pagrįstai juos numatyti ir buvo pasiruošusi priimti riziką. [ASMENS DUOMENYS] nepriima sprendimų susijusių su įmonės strategija ar valdymu. Pažymima, kad [ASMENS DUOMENYS] neinformuodavo kokiuose pirkimuose ji padeda UAB „Mano aplinka“. Visi formalūs verslo santykiai su UAB „Mano aplinka“ vyko ir vyksta vadovų

²³⁷ „Ūkio subjektams draudžiama atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, kai tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti, įskaitant <...> informacijos, kuri yra kito ūkio subjekto komercinė paslaptis, naudojimą, perdavimą, skelbimą be šio subjekto sutikimo, taip pat tokios informacijos gavimą iš asmens, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau arba padarant žalą šiam ūkio subjektui.“

lygyje. Nagrinėjamu atveju, jei ir buvo teikta pagalba, tai buvo vykdoma savanoriškai, kaip fizinio asmens, ne bendrovės vardu ir jos naudai. UAB „CSE“ nurodė, kad ji nedalyvavo ir nedalyvauja nei kapinių priežiūros paslaugų, nei teritorijų tvarkymo rinkose. Bendrovės teigimu, ji negalėjo prisidėti prie draudžiamo susitarimo, kadangi ji apie šiuos įvykius nežinojo ir nebuvo informuota. Techninio darbuotojo dalyvavimas su bendrovės veikla nesusijusiuose klausimuose negali užtraukti atsakomybės. Atsakomybė už savo darbuotojų veiksmus gali kilti tik darbuotojams atliekant savo funkcijas, o [ASMENS DUOMENYS] nebuvo ir nėra priskirtos funkcijos ar pareigos teikti konsultacijas viešųjų pirkimų klausimais kitoms įmonėms. UAB „CSE“ Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu pateikė Konkurencijos tarybai įsipareigojimus ir šio straipsnio pagrindu prašė nutraukti Tyrimą.

(120) UAB „Mano aplinka“ mano, kad baudos skyrimas neproporcingas ir neatitinkantis pažeidimo masto. Be to, bendrovės teigimu, buvo netinkamai įvertinta rinka, siejama su pažeidimu. Pranešime baudai skaičiuoti siūloma rinka, susijusi su teritorijų tvarkymu, įskaitant atliekų išvežimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje yra daug platesnė, nei dėl kurios sudarytas draudžiamas susitarimas. Kapinių tvarkymas yra specialiais teisės aktais reguliuojama veikla, kiekviena savivaldybė atskirai sprendžia dėl konkrečių kapinių statuso, jų tvarkymo ir reikalavimų kapinių prižiūrėtojui. Pajamos turėtų būti skaičiuojamos tik nuo Vilniaus miestui teikiamų paslaugų.

(121) „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būsto priežiūra“, taip pat teigia, kad skiriant baudą, turi būti atskiriamos pajamos iš viešojo sektoriaus ir privataus, nes negalimas šių dviejų sektorių kaip vienos rinkos sutapatinimas dėl skirtingų veikimo jose konkurencinių sąlygų.

(122) Konkurencijos tarybos 2019 m. birželio 18 d. procedūros dalyvių išklausymo posėdyje dalyvavo UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] ir UAB „Mano aplinka“ atstovas. UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir *City Service SE* atstovai minėtame procedūros dalyvių išklausymo posėdyje nedalyvavo, nors bendrovėms apie šio posėdžio vietą ir laiką buvo tinkamai pranešta²³⁸.

(123) Konkurencijos tarybos 2019 m. birželio 18 d. procedūros dalyvių išklausymo posėdyje ūkio subjektai iš esmės pakartojo rašytinėse nuomonėse dėl Pranešime išdėstytų Tyrimo išvadų pateiktus argumentus. UAB „Mano aplinka“ papildomai nurodė, kad UAB „Mano aplinka“ neperdavė informacijos UAB „Naujininkų ūkis“ kaip ir neperdavė UAB „Ecoservice“, todėl jeigu pastaroji bendrovė nėra traukiama atsakomybėn, neturėtų būti traukiama atsakomybėn ir UAB „Mano aplinka“. UAB „Mano aplinka“ taip pat nurodė, kad baudų skaičiavimo kontekste nėra aišku, kodėl teritorijų tvarkymo paslaugos yra netiesiogiai susijusios su kapinių priežiūra.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(124) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nurodyta, kad visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento. To paties straipsnio 1 dalies 1 punktas draudžia susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose išvardyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją.

(125) Draudžiamo susitarimo esmė konkurencijos teisės prasme atskleidžiama per konkurencijos sampratą. Sąžiningos konkurencijos laisvė, įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, kuri, be kita ko, apima draudimus sudaryti priešingus konkurencijai susitarimus, suponuoja tai, kad ūkio subjektai, laisvai veikdami rinkoje, varžosi vieni su kitais lygiais teisiniais pagrindais bei kad jie savarankiškai priima sprendimus dėl ūkinės veiklos. Atsižvelgiant į LVAT praktiką, taip pat galima teigti, jog kiekvienas ūkio subjektas veikiantis rinkoje turi nepriklausomai pasirinkti savo elgesį joje. Toks reikalavimas neeliminuoja galimybės ūkio subjektui protingai prisiderinti prie esamų ar numanomų savo konkurentų veiksmų, tačiau draudžiamas bet koks tiesioginis ar netiesioginis bendravimas tarp ūkio subjektų, kurio tikslas ar pasekmė yra paveikti

²³⁸ Bylos medžiagos 33 tomas, 1-9 lapai.

konkurentų elgesį ar atskleisti jautrią informaciją ir (arba) ketinimus, susijusius su konkurento planuojamais veiksmais rinkoje, kai tokių kontaktų tikslas arba pasekmė yra nenormalių konkurencijos sąlygų atitinkamoje rinkoje atsiradimas²³⁹. Prekės ar paslaugos kaina laikytina vienu iš pagrindinių konkuravimo aspektų, dėl kurio sprendimai turėtų būti priimami savarankiškai, todėl susitarimai dėl kainų laikomi vienais iš pačių sunkiausių konkurencijos taisyklių pažeidimų.

(126) Ūkio subjektų konkurentų susitarimas nekonkuruoti vienas su kitu – žalingiausia konkurenciją ribojančių veiksmų forma, ar tai būtų susitarimas dėl gamybos apimčių, kainų, nuolaidų, kreditavimo terminų, vartotojų, teritorijos, ar kita. Draudžiami susitarimai taip pat daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius.

(127) Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis nurodo, jog Konkurencijos įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo. Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis savo esme ir tikslais atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 straipsnio nuostatas, aiškinant bei taikant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį nutarime bus vadovaujama ne tik Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio, bet ir SESV 101 straipsnio taikymo praktika²⁴⁰.

(128) Vertinant, ar UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Mano aplinka“ kartu su UAB „CSE“ veiksmai dalyvaujant Pirkime pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus, reikia nustatyti, ar nagrinėjami veiksmai laikytini ūkio subjektų susitarimu Konkurencijos įstatymo prasme, dėl kurio būtų ribojama konkurencija. Atliekant šį vertinimą, visų pirma, apibrėžiama atitinkama rinka, nustatomi joje veikiantys ir konkuruojantys ūkio subjektai.

3. Atitinkama rinka ir jos dalyviai

(129) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, kurioje nurodyta, kad atitinkama rinka – tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje ir Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo (toliau – Paaiškinimai dėl atitinkamos rinkos), patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17, kurie parengti ir suderinti su Europos Komisijos pranešimu „Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams“ (97/C 372/03).²⁴¹

(130) Pagrindinis atitinkamos rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti nagrinėjamų ūkio subjektų konkurentus, galinčius varžyti jų laisvę elgtis nepriklausomai nuo kitų rinkos dalyvių. Atitinkamos rinkos apibrėžimas apima keletą etapų. Pirmiausiai apibrėžiama prekės rinka, nustatant prekes, kurios yra ar gali būti pakeičiamos viena kita. Po to apibrėžiama geografinė rinka, nustatant teritoriją, kurioje tas pakeičiamumas vyksta ar gali vykti. Apibrėžus atitinkamą rinką, nustatomi rinkos dalyviai.

(131) Kaip Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje yra pažymėjęs²⁴², rinkos apibrėžimas yra priemonė konkurencijos riboms tarp įmonių nustatyti ir apibrėžti, o pagrindinis jo tikslas – sistemingai nustatyti konkurencijos ribojimus, su kuriais susiduria tam tikros įmonės. Rinkos apibrėžimas nėra savitikslis dalykas, todėl kiekvienu konkrečiu atveju reikia įvertinti, kokia galima konkurencijos problema yra analizuojama ir koku tikslu siekiama nustatyti atitinkamos rinkos apibrėžimą. Pastebėtina, kad tokios pozicijos laikosi ir ESTT²⁴³. Nagrinėjant horizontalaus pobūdžio susitarimą, pasireiškiantį kainų derinimu, pakanka nustatyti, kad ūkio subjektai yra konkurentai, kadangi susitarimas dėl kainų derinimo tarp konkurentų, įskaitant ir

²³⁹ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-269/2012 UAB „Puse Plus Kaunas“ prieš Konkurencijos tarybą. Taip pat žiūrėti Bendrojo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimą byloje Nr. C-199/92 P *Hüls AG prieš Europos Bendrijų Komisiją*, 160 pastraipą ir joje nurodytą ESTT praktiką.

²⁴⁰ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A525-2577/2011 *KOMAA ir kiti prieš Konkurencijos tarybą*.

²⁴¹ Oficialusis leidinys C 372, 09/12/1997 p. 0005 – 0013.

²⁴² LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 AB „Orlen Lietuva“ prieš Konkurencijos tarybą.

²⁴³ Pavyzdžiui, Pirmosios instancijos teismas 2003 m. gruodžio 11 d. sprendimo byloje Nr. T-61/99 *Adriatica di Navigazione SpA prieš Europos Bendrijų Komisiją* 28-29 punktai.

teikiant pasiūlymus konkursams, savaime laikomas pažeidimu²⁴⁴. Tokiu atveju nėra būtinybės galutinai ir tiksliai apibrėžti rinką²⁴⁵. Dėl šios priežasties nagrinėjamu atveju taip pat nėra būtinybės detalai analizuoti visų galimų prekės bei geografinės rinkos variantų bei su tuo susijusių ypatumų.

(132) Prekės rinka apibrėžiama remiantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 16 dalimi, kurioje prekės rinka įvardijama kaip visuma prekių, kurios, pirkėjų požiūriu, yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

(133) Remiantis LVAT praktika, nagrinėjant galimus draudžiamus susitarimus tarp konkurentų dėl viešiesiems pirkimams teikiamų pasiūlymų derinimo, nėra būtinybės tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką, tad ir tiksliai įvertinti prekės ypatumų nėra reikalaujama. Tokiu atveju pakanka nustatyti, kad viešuosiuose pirkimuose ūkio subjektai veikė kaip konkurentai, siūlydami įsigyti perkančiosios organizacijos pageidaujamą prekę.²⁴⁶

(134) Europos Komisija savo 2007 m. vasario 21 d. sprendime byloje *PO/Elevators and Escalators*²⁴⁷ nurodė, jog komercinių pasiūlymų viešuosiuose pirkimuose derinimas laikytinas karteliu, t. y. susitarimu dėl kainų, o tokiais atvejais būtinybė apibrėžti prekės rinką net nekeliama – tiesiog įvardijama, kokioje veiklos srityje šalys derino komercinius pasiūlymus. Rinkos apibrėžimui, nagrinėjant viešuosius pirkimus, nėra svarbu nustatyti, ar ūkio subjektai vykdo atitinkamo pobūdžio veiklą, o užtenka fakto, jog ūkio subjektai pateikia komercinius pasiūlymus toje pačioje viešojo pirkimo procedūroje²⁴⁸.

(135) Vadovaujantis aukščiau išdėstyta, atitinkama rinka apibrėžiama atsižvelgiant į perkančiosios organizacijos pageidaujamą įsigyti prekę.

(136) Kaip nurodyta nutarimo (8) pastraipoje, nagrinėjamo Pirkimo objektu buvo su Vilniaus miesto kapinių priežiūra susijusių paslaugų pirkimas (kapinių administravimo, kapinių aprūpinimo vandeniui, kapinių atliekų rūšiavimo ir išvežimo, takų ir šaligatvių, automobilių stovėjimo aikštelių, laiptų valymo vasarą ir žiemą, žaliųjų plotų priežiūros, atskirų šiukšlių rinkimo, lauko tualetų valymo ir priežiūros, granitinių paviršių priežiūros, naujų laidojimo vietų įrengimo, kapinių tvorų remonto, savavališkai sukaupto gelžbetonio ar akmens laužo išvežimo, vėjo nulaužtų medžių šakų pakrovimo ir išvežimo į sąvartyną, medžių tvarkymo, biotualetų nuomos ir dangų remonto paslaugas²⁴⁹). Taigi, galima daryti išvadą, kad Pirkime dalyvavę ūkio subjektai savo veiksmus derino perkančiajai organizacijai įsigyjant būtent tokio pobūdžio paslaugas.

(137) Įvertinus išdėstytas aplinkybes, prekės rinka nagrinėjamo pažeidimo vertinimo tikslais apibrėžiama kaip kapinių priežiūros paslaugų rinka.

(138) Geografinė rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi, kurioje nurodyta, kad geografinė teritorija (geografinė rinka) – teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria su iš esmės panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis.

(139) Vertinant kapinių priežiūros paslaugų pardavimo geografinės rinkos ribas, atsižvelgtina į nagrinėjamų ūkio subjektų veiklos teritoriją bei jiems taikomo teisinio reguliavimo ypatumus.

(140) Tyrimo metu nustatyta, jog visos kapinių priežiūros paslaugų teikimu užsiimančios įmonės veikia panašiomis sąlygomis visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, viešųjų pirkimų konkursuose gali dalyvauti ūkio subjektai iš bet kurios Lietuvos Respublikos dalies²⁵⁰. Be to,

²⁴⁴ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ prieš Konkurencijos tarybą.

²⁴⁵ Pirmosios instancijos teismo 2005 m. liepos 18 d. sprendimas byloje Nr. T-241/01, *Scandinavian Airlines System prieš Europos Bendrijų Komisiją*, 99 punktas; Bendrojo Teismo sprendimas byloje Nr. T-213/00 *CMA CGM prieš Europos Komisiją*, 201-235 punktai.

²⁴⁶ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ prieš Konkurencijos tarybą.

²⁴⁷ Europos Komisijos 2007 m. vasario 21 d. sprendimas byloje Nr. COMP/E-1/38.823, *Po/Elevators and Escalators*.

²⁴⁸ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ prieš Konkurencijos tarybą.

²⁴⁹ Pirkimo sąlygų 9 punktas. Bylos 1 tomas, 87 lapas.

²⁵⁰ Pirkimo taisyklės, nenustato jokių teisinių apribojimų, susijusių su ūkio subjektų registracijos / buveinės teritorija, dėl kurių tiekėjas negalėtų dalyvauti Pirkime. Bylos 1 tomas, 91-93 lapai.

nagrinėjamame Pirkime dalyvaujančios bendrovės veikia Lietuvos Respublikoje ir iš esmės nesusiduria su ūkinės veiklos teisiniais apribojimais ar kitomis veiklos kliūtimis, kurios nulemtų siauresnių nei Lietuvos Respublika teritorijų atskyrimą.

(141) Vilniaus miesto kapinių priežiūros pirkimas yra atviras tarptautinis viešasis pirkimas ir buvo paskelbtas Oficialiame Europos Sąjungos leidinyje²⁵¹, tačiau įvertinus sunkumus, kylančius dėl viešųjų pirkimų teisinio reglamentavimo skirtumų ir kalbos barjero, siekiant tinkamai įvykdyti procedūrinius formalumus ir atitikti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus, galima teigti, kad kitų valstybių ūkio subjektai susiduria su kliūtimis siekdami dalyvauti Lietuvoje rengiamuose viešuosiuose pirkimuose. Be to, nagrinėjamu atveju perkančioji organizacija vadovavosi Pirkimo taisyklių reikalavimais, organizavo viešąjį pirkimą dėl paslaugų, kurios bus teikiamos Lietuvoje.

(142) Neatmestina galimybė, kad geografinė prekės rinka galėtų būti apibrėžiama ir siauriau nei visa Lietuvos Respublikos teritorija. Tikėtina, kad ūkio subjektai, vykdanys ūkinę veiklą Vilniaus miesto teritorijoje, atlikdami kapinių priežiūros paslaugas, galėtų patirti mažesnius kaštus, ar turėtų geresnes transporto priemonių ar kitos įrangos transportavimo galimybes nei ūkio subjektai iš kitų regionų. Vis dėlto šiuo atveju nustatytos aplinkybės rodo, jog ūkio subjektai, vykdanys veiklą kituose Lietuvos regionuose, nebuvo apriboti tokių priežasčių dalyvauti Pirkime.

(143) Vadovaujantis aukščiau išdėstytomis aplinkybėmis nagrinėjamu atveju kapinių priežiūros paslaugų geografinė rinka apibrėžiama ne plačiau kaip Lietuvos Respublikos teritorija.

(144) Bet kuriuo atveju, kaip jau buvo minėta, įvertinus draudžiamo susitarimo pobūdį, nėra būtina tiksliai atriboti geografinę teritoriją, kurioje veikia įtariamai ūkio subjektai, nes tai nekeistų ūkio subjektų veiksmų vertinimo.

(145) Apibendrinant atitinkama rinka apibrėžiama kaip kapinių priežiūros paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje rinka.

(146) Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 8 dalis įtvirtina, kad ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija, laikytini konkurentais. Ūkio subjektai, kurie teikia pasiūlymus tame pačiame viešajame pirkime, yra tiesiogiai konkuruojantys tarpusavyje siūlydami pirkimo objektu esančias analogiškas prekes ar paslaugas²⁵².

(147) Atsižvelgus į šioje nutarimo dalyje nurodytas aplinkybes Pirkime dalyvavę UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ ir UAB „Mano aplinka“ yra laikomi konkurentais.

3.1. UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir City Service SE vertinimas kaip vieno ekonominio vieneto

(148) Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 22 dalis nurodo, kad ūkio subjektas – tai įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciumai ir pan.), įstaigos ar organizacijos arba kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.

(149) Ūkio subjekto sąvoka konkurencijos teisės prasme suprantama kaip ekonominis vienetas net jei teisiniu požiūriu šį ekonominį vienetą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų²⁵³. Tai patvirtina ir nusistovėjusi ES teismų jurisprudencija, pagal kurią ūkio subjektu laikomas ne kiekvienas ekonominį vienetą sudarantis asmuo, o pats ekonominis vienetas, nepaisant to, kad kiekvienas iš tokių vienetą sudarančių asmenų teisiniu požiūriu gali būti laikomas savarankišku subjektu. Kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 proc. patronuojamosios bendrovės akcijų,

²⁵¹ TED (angl. „Tenders Electronic Daily“) internetinė Europos viešiesiems pirkimams skirta „Europos Sąjungos oficialiojo leidinio“ priedo versija, skelbimo Nr. 2018/S 102-233301.

²⁵² LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ prieš Konkurencijos tarybą; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-293/2012, UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą.

²⁵³ LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-54/2014, UAB „Amber Bay“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą. Teisingumo Teismo 2017 m. balandžio 27 d. sprendimas byloje Nr. C-516/15 P, Akzo Nobel NV ir kiti prieš Europos Komisija, 48 pastraipa .

egzistuoja nugincijama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė daro faktinę lemiamą įtaką savo patronuojamosios bendrovės elgesiui ir dėl to patronuojanti ir patronuojamoji bendrovė sudaro vieną ekonominį vienetą²⁵⁴. LVAT savo praktikoje taip pat yra pritaikęs šią prezumpciją ir pripažįsta, kad keletas juridinių asmenų gali sudaryti vieną ekonominį vienetą konkurencijos teisės prasme.²⁵⁵

(150) ESTT yra išaiškinęs, kad minėta prezumpcija dėl patronuojančios įmonės lemiamos įtakos patronuojamosios įmonės komercinei veiklai darymo, kuomet jos patronuojanti įmonė turi 100 proc. akcijų, reiškia, kad faktinis patronuojančiosios bendrovės lemiamos įtakos darymas patronuojamajai bendrovei laikomas nustatytu, jeigu prezumpcija nepaneigiama²⁵⁶. Jei faktinės lemiamos įtakos prezumpcija nustatyta, patronuojanti bendrovė gali ją paneigti tik pateikdama pakankamai įrodymų, kad jos patronuojamoji bendrovė rinkoje veikia iš esmės savarankiškai²⁵⁷.

(151) Be to, pagal ESTT praktiką ši prezumpcija taip pat taikoma ir tais atvejais, kai kontroliuojančioji bendrovė valdo 100 proc. tarpininkaujančios bendrovės kapitalo, kuri savo ruožtu valdo 100 proc. jos grupei priklausančios Sąjungos konkurencijos normų pažeidimą padariusios patronuojamosios bendrovės kapitalo, kai kontroliuojančioji bendrovė daro lemiamą įtaką tarpininkaujančios bendrovės veiklai ir kartu netiesiogiai, tarpininkaujant pastarajai bendrovei, minėtos patronuojamosios bendrovės veiklai²⁵⁸.

(152) Kaip nurodyta nutarimo (16), (19), (21) pastraipose 2018 m. birželio 15 d. – 2018 m. liepos 31 d. laikotarpiu *City Service SE* tiesiogiai priklausė 100 proc. UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ akcijų, ir netiesiogiai, per UAB „Mano Būsto priežiūra“²⁵⁹ priklausė 100 proc. akcijų UAB „Mano aplinka“. Taigi vien atsižvelgus į tarpusavio sąsajas per turimas akcijas, šiuo atveju yra taikoma patronuojančios bendrovės lemiamos įtakos patronuojamajai bendrovei prezumpcija, ir pagrįsta teigti, kad visos nurodytos bendrovės sudaro vieną ekonominį vienetą. Tai, kad *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ akcijų, ir UAB „Mano aplinka“ sudaro vieną ekonominį vienetą, papildomai patvirtina ir nustatytos kitos faktinės aplinkybės (žiūrėti nutarimo 1.3. dalį).

(153) *City Service SE* kaip tiesioginis UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ akcininkas, skiria šių bendrovių vadovus (UAB „Mano Būsto priežiūra“ atveju – ir valdybą)²⁶⁰. *City Service SE* valdybos ir stebėtojų tarybos nariai dalyvauja ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdyme: *City Service SE* valdybos narys [ASMENS DUOMENYS] buvo UAB „Mano Būsto priežiūra“ generalinis direktorius (iki 2019 m. vasario 28 d.²⁶¹) ir valdybos narys bei *City Service SE* valdybos narys, *City Service SE* stebėtojų tarybos nariai [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS] yra UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybos nariai (nutarimo (16), (30), (31) pastraipos). Kaip nurodoma Europos Komisijos praktikoje, persidengiantis personalas įmonėse tik patvirtina vieno ekonominio vieneto prezumpciją. Įgalioti asmenys einantys kelias pareigas patronuojančioje ir patronuojamoje

²⁵⁴ ESTT 2000 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-286/98 P, *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Europos Komisiją*, 29 pastraipa; Teisingumo Teismo 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08, P *Akzo Nobel NV prieš Komisiją*, 60 pastraipa; Teisingumo Teismo 2015 m. kovo 5 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-93/13 P ir C-123/13 P *Komisija ir kiti prieš Versalis ir kitus* 40, 41 pastraipa.

²⁵⁵ LVAT 2018 m. balandžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-568-502/2018, UAB „Maniga“ prieš *Konkurencijos tarybą*; LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-54/2014, UAB „Amber Bay“ ir kt. prieš *Konkurencijos tarybą*.

²⁵⁶ Teisingumo Teismo 2016 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-155/14 P, *Evonik Degussa ir AlzChem prieš Europos Komisiją* 30 pastraipa. Teisingumo Teismo 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08, P *Akzo Nobel NV prieš Komisiją*, 60, 62 pastraipos.

²⁵⁷ Teisingumo Teismo 2016 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-155/14 P, *Evonik Degussa ir AlzChem prieš Europos Komisiją* 29-33 pastraipos.

²⁵⁸ Teisingumo teismo 2011 m. sausio 20 d. sprendimas byloje Nr. C-90/09, *General Química SA and Others prieš Europos Komisiją*, 88 pastraipa.

²⁵⁹ UAB „Mano Būsto priežiūra“ 2018 m. rugsėjo 17 d. valdybos sprendimu, 100 proc. UAB „Mano aplinka“ akcijų perleido UAB „City Service“. Bylos 12 tomas, 10 lapas.

²⁶⁰ UAB „Mano Būsto priežiūra“ nurodė, kad bendrovės vadovą skiria UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdyba. UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatų 1.2.4 punkto 1.2.4.6. papunktyje taip pat nurodyta, kad bendrovės valdyba skiria bendrovės vadovą. Bylos 17 tomas, 19 lapas.

²⁶¹ Bylos 17 tomas, 75 lapas.

bendrovėje sudaro klasikinį mechanizmą, tam, kad išlaikytų informacijos srautą ir nuoseklumą tarp grupės narių, ir garantuoja valdymo ir politikos aspektų nuspėjamumą. Akivaizdu, kad informacija, kurią vienas asmuo gauna vienoje pozicijoje, gali būti panaudota ar atsižvelgiama į ją ir kitose pozicijose veikiant viso ūkio subjekto naudai²⁶².

(154) *City Service SE* daro įtaką UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ strateginiams veiklos sprendimams įgyvendindama jos, kaip tiesioginės (UAB „Mano aplinka“ atveju – netiesioginės) bendrovių akcininkės, turtines ir neturtines teises (nutarimo (35) pastraipa). Kaip nurodo UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“, bendrovių strateginiai sprendimai, įskaitant ir biudžeto planavimą bei investicijas, priimami bendrovių viduje, vėliau derinami ir tvirtinami *City Service SE* (nutarimo (35) pastraipa).

(155) *City Service SE* atstovai taip pat pagal poreikį dalyvauja UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“ vadovų ir kitų darbuotojų susitikimuose. Susitikimai būna susiję su *City Service SE*, kaip kontroliuojančio asmens funkcijų ir turtinių bei neturtinių teisių įgyvendinimu (nutarimo (36) pastraipa).

(156) Nustatytos sąsajos ne tik tarp patrunuojančių ir patrunuojamųjų bendrovių, tačiau ir tiesioginiai ryšiai tarp patrunuojamųjų bendrovių. Pavyzdžiui, UAB „Mano Būsto priežiūra“ teikia UAB „CSE“ [KOMERCINĖ PASLAPTIS] (žiūrėti nutarimo (34) pastraipą). UAB „CSE“ taip pat, [KOMERCINĖ PASLAPTIS], bendradarbiauja su UAB „Mano aplinka“ [KOMERCINĖ PASLAPTIS] (žiūrėti nutarimo (34) pastraipą). Kaip detalčiai paaiškinta šio nutarimo 0 dalyje, UAB „CSE“ nuolatos padeda UAB „Mano aplinka“ viešųjų pirkimų dokumentų rengimo procese – UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] informuoja UAB „Mano aplinka“ darbuotojus apie paskelbtus viešuosius pirkimus, padeda UAB „Mano aplinka“ rengti viešųjų pirkimų dokumentus, turi UAB „Mano aplinka“ prisijungimą prie CVP IS, per šią sistemą pateikia atitinkamus dokumentus UAB „Mano aplinka“ vardu viešųjų pirkimų konkursams bei apie atliktus veiksmus informuoja UAB „Mano aplinka“ darbuotojus.

(157) UAB „Mano Būsto priežiūra“ teikia UAB „Mano aplinka“ [KOMERCINĖ PASLAPTIS] UAB „Mano aplinka“ strateginiai sprendimai, įskaitant ir biudžeto planavimą bei investicijas, yra priimami UAB „Mano aplinka“ viduje, o vėliau tvirtinami vienintelio UAB „Mano aplinka“ akcininko UAB „Mano Būsto priežiūra“. UAB „Mano aplinka“ savo veikloje taiko [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. UAB „Mano aplinka“ su UAB „Mano Būsto priežiūra“ derina finansinius dokumentus: pateikiamą tvirtinti biudžetą, metinių finansinių ataskaitų rinkinį (žiūrėti nutarimo (30) pastraipą).

(158) Iš Nutarimo (31), (32), (35) pastraipose pateiktos UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „CSE“ įstatų analizės ir kitų duomenų visumos (žiūrėti nutarimo 1.3 dalį) galima matyti, kad *City Service SE* gali daryti lemiamą įtaką UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „Mano aplinka“ (netiesiogiai per UAB „Mano Būsto priežiūra“) ir UAB „CSE“ veiklai. Pavyzdžiui, UAB „Mano aplinka“ privalo gauti savo akcininko UAB „Mano Būsto priežiūra“ pritarimą tvirtindamas bendrovės veiklos strategiją, bendrovės filialų ir atstovybių nuostatus, priimdamas sprendimus dėl bendrovės tapimo kitų juridinių asmenų steigėja ir dalyve, priimdama sprendimus steigti bendrovės filialus ir atstovybes, Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose numatytus sprendimus, priimdama sprendimus dėl paramos sutarčių, paskolos sutarčių, tam tikras laidavimo ir garantavimo sutartis ir priimant kitus sprendimus nurodytus įstatų 7.3. punkte. Pagal UAB „Mano Būsto priežiūra“ įstatus bendrovės vadovą skiria ir atšaukia UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdyba, kurią sudaro nariai renkami bendrovės akcininkų, t.y. *City Service SE*. Kaip minėta UAB „Mano Būsto priežiūra“ valdybos nariai ir vadovas faktiškai yra tie patys fiziniai asmenys kaip ir *City Service SE* valdyboje ir stebėtojų taryboje. Vadovaujantis UAB „CSE“ įstatais *City Service SE* daro lemiamą įtaką UAB „CSE“ veiklai, nes UAB „CSE“ privalo gauti *City Service SE* pritarimą, tvirtindamas bendrovės veiklos strategiją, bendrovės filialų ir atstovybių nuostatus, priimdama sprendimus bendrovei tapti kitų juridinių asmenų steigėja, dalyve,

²⁶² 2009 m. lapkričio 11 d. Europos Komisijos sprendimas byloje Nr. COMP/38589 – *Heat Stabilisers*, 604 pastraipa.

priimdama sprendimus steigti bendrovės filialus ir atstovybes, priimdama sprendimus dėl paramos sutarčių, paskolos sutarčių ir kita.

(159) Kaip nurodyta nutarimo (100) pastraipoje, UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] kreipėsi į UAB „Mano Būsto priežiūra“ darbuotoją dėl užstato už UAB „Mano aplinka“ sumokėjimo Pirkime. Tai taip pat patvirtina, kad šios bendrovės veikia kaip vienas ekonominis vienetas. Šiuo atveju matyti, kad visos trys bendrovės veikė dėl bendro viso ekonominio vieneto intereso – dalyvavimo Pirkime. Tai patvirtina vieno ekonominio vieneto buvimą.

(160) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad aukščiau paminėtos aplinkybės sudaro pagrindą teigti, kad *City Service SE* tiesiogiai daro lemiamą įtaką UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „CSE“, ir netiesiogiai, per UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „Mano aplinka“ elgesiui rinkoje. UAB „Mano Būsto priežiūra“ daro lemiamą įtaką UAB „Mano aplinka“ veiklai. Atitinkamai visos keturios bendrovės sudaro vieną ekonominį vienetą.

(161) Atitinkamai, tiek UAB „Mano aplinka“, tiek UAB „CSE“ veiksmai, nagrinėjami Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme, vertinami kaip vieno ūkio subjekto veiksmai.

(162) *City Service SE* ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ savo nuomonėse dėl Pranešime išdėstytų išvadų nesutinka dėl UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir *City Service SE* vertinimo kaip ekonominio vieneto. Bendrovės teigia, kad Konkurencijos taryba neįrodė, kad minėtos bendrovės sudaro vieną ūkio subjektą. UAB „Mano Būsto priežiūra“ nuomone, tam, kad bendrovės būtų pripažintos vienu ekonominiu vienetu, nepakanka nustatyti, kad viena iš jų turėtų kontrolinį akcijų paketą. Abi bendrovės remiasi tais pačiais argumentais ir nurodo, kad vienas iš svarbiausių kriterijų, kuriuo remiantis konstatuojamas ūkio subjektų kaip vieno ekonominio vieneto konkurencijos teisės prasme egzistavimo faktas, ir kuriuo turėjo būti remiamasi Tyrime, visų pirma yra jų savarankiškumo apimtis priimant nepriklausomus sprendimus dėl elgesio rinkoje. Pagal ESTT praktiką, patronuojamosios įmonės veikla gali būti priskirta patronuojančiai įmonei kai, nepaisant to, jog įmonės yra skirtingi juridiniai asmenys, patronuojamoji įmonė nesprenžia savarankiškai dėl savo veiklos rinkoje, bet vykdo patronuojančios kompanijos nurodymus. *City Service SE* ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ teigia, kad nedaro įtakos patronuojamųjų bendrovių sprendimams dėl kainodaros, pardavimų ir marketingo politikos. Taip pat nurodė, kad nekontroliuoja įmonių veiklos, bei nevykdo jokios veiklos Tyrime apibrėžtose rinkose, nėra patronuojamoms bendrovėms davusios valdingų nurodymų. *City Service SE*, papildomai nurodė, kad Konkurencijos taryba neturi įgaliojimų jos atžvilgiu, būtent dėl to, kad ji nevykdo veiklos tyrime apibrėžtose rinkose. UAB „Mano Būsto priežiūra“ pabrėžia, kad kontroliavimas turi pasireikšti ne kur kitur, o rinkoje.

(163) Kaip jau minėta nutarimo (149) pastraipoje, pagal ESTT ir LVAT praktiką, kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 proc. patronuojamos bendrovės akcijų, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė faktiškai daro lemiamą įtaką savo patronuojamosios bendrovės elgesiui²⁶³. Taip pat jau minėta, kad ESTT yra išaiškinęs, kad minėta prezumpcija dėl patronuojančios įmonės lemiamos įtakos patronuojamosios įmonės komercinei veiklai darymo, kuomet jos patronuojanti įmonė turi 100 proc. akcijų, reiškia (nebent prezumpcija būtų paneigta), kad faktinis patronuojančiosios bendrovės lemiamos įtakos darymas patronuojamajai bendrovei laikomas nustatytu ir Komisija gali pirmąją pripažinti atsakinga už antrosios elgesį, nepateikdama jokių papildomų įrodymų²⁶⁴. Kai pritaikoma prezumpcija dėl faktinės lemiamos įtakos darymo, tik patronuojanti įmonė, turinti visą patronuojamosios įmonės kapitalą gali šią prezumpciją paneigti, pateikdama patronuojamosios bendrovės savarankiškumo įrodymų, t.y. įrodymų, kad jos

²⁶³ ESTT 2000 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-286/98 P, *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Europos Komisiją*, 29 pastraipa; Teisingumo Teismo 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08, P *Akzo Nobel NV prieš Komisiją*, 60 pastraipa; Teisingumo Teismo 2015 m. kovo 5 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-93/13 P ir C-123/13 P *Komisija ir kiti prieš Versalis ir kitus* 41 pastraipa; LVAT 2018 m. balandžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-568-502/2018, *UAB „Maniga“ prieš Konkurencijos tarybą*.

²⁶⁴ Teisingumo Teismo 2016 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-155/14 P, *Evonik Degussa ir AlzChem prieš Europos Komisiją* 30 pastraipa. Teisingumo Teismo 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08, P *Akzo Nobel NV prieš Komisiją*, 60, 62 pastraipos.

patronuojamoji bendrovė iš esmės nesilaiko jos duodamų nurodymų ir todėl rinkoje elgiasi savarankiškai.²⁶⁵ Vienas iš svarbiausių kriterijų, kuriuo remiantis konstatuojamas ūkio subjektų kaip vieno ekonominio vieneto konkurencijos teisės prasme egzistavimo faktas, yra jų savarankiškumo apimtis priimant nepriklausomus sprendimus dėl elgesio rinkoje²⁶⁶. Patronuojamosios įmonės veikla gali būti priskirta patronuojančiajai įmonei ypač kai, nepaisant to, jog įmonės yra skirtingi juridiniai asmenys, patronuojamoji įmonė nesprenžia savarankiškai dėl savo veiklos rinkoje, bet vykdo patronuojančios kompanijos nurodymus, visų pirma atsižvelgiant į ekonominius, organizacinius ir teisinius šių dviejų teisės subjektų ryšius²⁶⁷.

(164) Atkreiptinas dėmesys, kad įrodinėjimo našta paneigti prezumpciją tenka ūkio subjektui²⁶⁸.

(165) Bendrovės nepateikė tokių įrodymų, kurie paneigtų patronuojančių bendrovių lemiamos įtakos patronuojamosioms bendrovėms darymo prezumpciją šioje byloje. Kaip yra pažymėjęs LVAT savo praktikoje, įtakos darymo aspektu svarbi ne konkreti atskira veiklos sritis, o vertintina bendra patronuojamosios įmonės veikla, aplinkybė, kad patronuojamoji įmonė apskritai yra priklausoma nuo patronuojančios įmonės²⁶⁹. ESTT praktikoje pabrėžiama, kad vien tai, kad patronuojanti bendrovė ir jos patronuojamoji įmonė veikia skirtinguose ekonomikos sektoriuose, <...>, neužkerta kelio patronuojančiai bendrovei daryti lemiamą įtaką patronuojamajai bendrovei, netgi jei pastaroji turėjo tam tikrą autonomijos laipsnį valdant savo verslą²⁷⁰. Patronuojamosios bendrovės gali turėti tam tikrą autonomiją vykdant verslą, priimant sprendimus dėl kainodaros, pardavimų ir marketingo politikos, tačiau nei UAB „Mano Būsto priežiūra“, nei *City Service SE* nepateikė įrodymų, kurie paneigtų, kad šios bendrovės visumoje nedaro lemiamos įtakos savo patronuojamoms bendrovėms. UAB „Mano Būsto priežiūra“ traukiama atsakomybėn ne kaip tarpinė bendrovė, o kaip tiesiogiai dariusi lemiamą įtaką patronuojamajai bendrovei UAB „Mano aplinka“, kas ir nurodyta Pranešimo (205) pastraipoje. Tai, kad atsakomybėn gali būti traukiamos dvi patronuojančios bendrovės, pripažįstama ir ESTT praktikoje²⁷¹.

(166) Vien tai, kad patronuojamoji bendrovė nesilaiko patronuojančiosios bendrovės duoto nurodymo, nepakanka, kad būtų nustatyta, jog pastaroji nedarė faktinės lemiamos įtakos savo patronuojamajai bendrovei, nes ESTT yra patikslinęs, kad, siekiant įrodyti lemiamos įtakos egzistavimą, nebūtina, kad patronuojamoji bendrovė vykdytų visus patronuojančiosios bendrovės nurodymus, su sąlyga, kad šių nurodymų nesilaikymas nėra taisyklė²⁷².

(167) Apibendrinant, nutarime yra nustatytos aplinkybės (100 proc. akcijų turėjimas) pagal kurias UAB „Mano aplinka“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir *City Service SE* atžvilgiu yra pritaikoma prezumpcija, kad minėtos patronuojančios bendrovės faktiškai daro lemiamą įtaką savo patronuojamųjų bendrovių elgesiui ir dėl to visos keturios bendrovės sudaro vieną ekonominį vienetą. Atitinkamai, Konkurencijos tarybai toliau nereikia įrodinėti papildomų aplinkybių dėl to, kad

²⁶⁵ Teisingumo Teismo 2016 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-155/14 P, *Evonik Degussa ir AlzChem prieš Europos Komisiją* 31 pastraipa. Teisingumo Teismo 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08, P *Akzo Nobel NV prieš Komisiją*, 60, 62 pastraipos.

²⁶⁶ LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis adm. byloje Nr. A^{552-54/2014}, UAB „Amber Bay“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą; 2008 m. gegužės 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A²⁴⁸⁻⁶⁹⁷⁻⁰⁸ Administracinė jurisprudencija. 2008, 15

²⁶⁷ Teisingumo Teismo 2017 m. balandžio 27 d. sprendimas byloje Nr. C-516/15 P, *Akzo Nobel NV ir kiti prieš Europos Komisiją*, 52 pastraipa.

²⁶⁸ Teisingumo Teismo 2016 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-155/14 P, *Evonik Degussa ir AlzChem prieš Europos Komisiją* 31 pastraipa; LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis adm. byloje Nr. A^{552-54/2014}, UAB „Amber Bay“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

²⁶⁹ LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis adm. byloje Nr. [A552-54/2014](#), UAB „Amber Bay“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

²⁷⁰ Bendrojo Teismo 2013 m. gruodžio 13 d. sprendimas byloje Nr. T-399/09, HSE prieš Komisiją, 54 pastraipa.

²⁷¹ Teisingumo Teismo 2011 m. sausio 20 d. sprendimas byloje Nr. C-90/09, *General Química SA and Others prieš Europos Komisiją*, 90 pastraipa.

²⁷² Teisingumo Teismo 2016 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. C-155/14 P, *Evonik Degussa ir AlzChem prieš Europos Komisiją* 41 pastraipa; 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija ir Komisija / Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ir C-294/13 P 96 ir 97 pastraipos;

šio ekonominio vieneto patronuojančios bendrovės daro lemiamą įtaką patronuojamosioms bendrovėms. Bendrovės nepaneigė minėtos prezumpcijos.

(168) Nagrinėjamu atveju ne tik taikoma prezumpcija dėl lemiamos įtakos, bet lemiamą įtaką patronuojamosioms bendrovėms rodo ir kitos nutarimo 1.3 dalyje ir šios dalies (153)-(159) pastraipose nustatytos faktinės aplinkybės. Taigi *City Service SE*, UAB CSE, UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir UAB „Mano aplinka“ sudaro vieną ekonominį vienetą.

4. Nagrinėjamų ūkio subjektų susitarimas

(169) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nurodyta, kad visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento. To paties straipsnio 1 dalies 1 punktas draudžia susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose išvardyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją.

(170) Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 19 dalyje nurodyta, kad susitarimu yra laikomi bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(171) Sąvoka „susitarimas“ konkurencijos teisėje yra suprantama plačiai, ir apima *inter alia* ūkio subjektų suderintus veiksmus. ESTT, vadovaudamasis SESV 101 straipsniu, suderintus veiksmus apibrėžia kaip veiksmų koordinavimo tarp ūkio subjektų formą, kuri nepasiekusi vadinamojo susitarimo stadijos, sąmoningai pakeičiama praktiniu bendradarbiavimu tarp tų ūkio subjektų, siekiant išvengti konkurencijos pavojaus²⁷³.

(172) LVAT bei ESTT praktikoje pripažįstama, jog tam, kad būtų sudarytas susitarimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio prasme, pakanka nustatyti eksplicitinį arba implicitinį šalių valios (norų, ketinimų) sutapimą (suderinimą) veikti rinkoje atitinkamu būdu, o subjektyvūs pareiškėjų siekiai, dalyvaujant susitarime, paprastai neturi jokios reikšmės²⁷⁴. Be to, šalių valia gali išplaukti tiek iš sutarties sąlygų, tiek iš šalių elgesio, nes susitarimais taip pat pripažįstami ne tik formalūs, rašytiniai susitarimai (rašytinės sutarties sudarymas), bet ir žodiniai susitarimai ar net teisiškai neįpareigojantys dokumentai. Net iš pirmo žvilgsnio vienašalis aktas, nepriklausomai nuo jo formos, gali būti laikomas susitarimu, jei jis išreiškia bendrą bent dviejų šalių valią. Atitinkamai šalių valia gali būti išreikšta tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai (numanomai, neišreikšiant žodžiais, „nebyliai“)²⁷⁵. Taigi, ūkio subjektai laikomi sudariusiais draudžiamus susitarimus, jei nepriklausomai nuo formos ar išraiškos būdo išreiškia bendrą valią riboti konkurenciją.

(173) Be to, kiekvienas ūkio subjektas, veikiantis rinkoje, turi nepriklausomai pasirinkti savo elgesį joje. Toks reikalavimas draudžia atsirasti bet kokiam tiesioginiam ar netiesioginiam kontaktui tarp tokių subjektų, jeigu šio kontakto tikslas arba padarinys yra daryti poveikį esamo arba

²⁷³ Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 1972 m. liepos 14 d. sprendimas *Imperial Chemical Industries Ltd. prieš Komisiją*.

²⁷⁴ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011, *Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija (KOMAA) ir kt. v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. gegužės 27 d. sprendimas byloje Nr. A⁸⁵⁸-294/2011, *UAB „Anoniminių darboholikų klubas“ v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. birželio 23 d. nutartis byloje Nr. A⁴⁴⁴-1433/2011, *UAB „Elektromarktas“*, *UAB „Forum Cinemas Home Entertainment“ ir kiti v. Konkurencijos taryba*; ESTT 2000 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-41/96 *Bayer v. Europos Komisija*, 68 p.

²⁷⁵ LVAT 2012 m. sausio 26 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-269/2012, *UAB „Puse Plus Kaunas“ prieš Konkurencijos tarybą*; ESTT 1970 m. liepos 15 d. sprendimas byloje 41/69 *ACF Chemiefarma NV prieš Komisiją*; ESTT 2006 m. liepos 13 d. sprendimas byloje C-74/04 P, *Komisija v. Volkswagen*; ESTT 1983 m. spalio 25 d. sprendimas byloje 107/82 *AEG-Telefunken v. Komisija*; Europos Teisingumo Teismo 1972 m. liepos 14 d. sprendimas byloje Nr. 48/69, *Imperial Chemical Industries Ltd. prieš Europos Bendrijų Komisiją*, (1972), ECR 619.

potencialaus konkurento elgesiui rinkoje ar atskleisti tokiam konkurentui jautrią informaciją ir (arba) ketinimus, susijusius su konkurento planuojamais veiksmais rinkoje²⁷⁶.

(174) ESTT praktikoje pažymima, kad bendrovė gali būti laikoma atsakinga už visą kartelį, net jei yra nustatyta, kad ji tiesiogiai dalyvavo tik vienoje ar keliose jo sudedamosiose dalyse, jei yra įrodyta, kad ji žinojo ar turėjo žinoti, jog susitarimas buvo bendro plano, skirto iškreipti konkurenciją, dalis, ir kad šis planas apėmė visas kartelio sudedamąsias dalis. Kartu faktas, kad skirtingos įmonės, siekdamos bendro tikslo, atliko skirtingus vaidmenis, nepanaikina tikslo antikoncepcinio pobūdžio ir kartu pažeidimo, jei kiekviena įmonė savo veiksmais kažkiek prisidėjo prie bendro tikslo siekimo²⁷⁷.

(175) Pažymėtina, kad ne visais atvejais yra įmanoma nustatyti, jog konkurentai tiesiogiai bendravo tarpusavyje, tačiau tai nereiškia, jog draudžiamas susitarimas dėl šios priežasties nėra sudarytas. Pripažįstama, kad net jeigu randama dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ryšį tarp ūkio subjektų, jie paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą. Daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikoncepciniai veiksmai ar susitarimai, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas²⁷⁸.

(176) Dėl veiksmų derinimo viešuosiuose pirkimuose, pažymėtina, kad pagal LVAT praktiką suderintais veiksmais konkurencijos teisės prasme, be kita ko, laikomas ūkio subjektų, ketinančių dalyvauti ar dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, keitimasis tarpusavyje informacija apie sąnaudas, prekių charakteristikas ir jų kainas, nors tai yra informacija, kurią nepriklausomas rinkos dalyvis laikytų komercine paslaptimi.²⁷⁹ Taip pat pripažįstama, kad derindami teiktinus komercinius pasiūlymus ūkio subjektai faktiškai nekonkuruoja su kitais atitinkamais ūkio subjektais, o kiti draudžiamo susitarimo dalyviai sudaro sąlygas laimėti viešąjį pirkimą konkrečiam ūkio subjektui.²⁸⁰

(177) Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtose „Kovos su pasiūlymų klastojimu viešųjų pirkimų konkursuose rekomendacijose“²⁸¹ (toliau – Rekomendacijos) nurodyta, kad gali būti labai sunku nustatyti susitarimus dėl pasiūlymų derinimo, nes tokie susitarimai paprastai sudaromi slapta. Atitinkamai Rekomendacijose pateikiamas sąrašas požymių, padedančių nustatyti konkurentų pasiūlymų derinimą viešuosiuose pirkimuose. Konkurentų komercinių pasiūlymų suderinimą gali rodyti įvairios aplinkybės, susijusios su pasiūlymų teikimu, pavyzdžiui, konkurentai dažnai bendrauja ar rengia susitikimus visai prieš pat konkurso termino pabaigą.²⁸² Rekomendacijose nurodyta, kad pasiūlymų derinimo ženklų galima rasti dokumentuose, kuriuos įmonės pateikia

²⁷⁶ ESTT 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. 40-48, 50, 54-56, 111, 113 ir 114/73 *Cooperatieve Vereniging „Suiker Unie“ UA ir kt. prieš Europos Komisiją*; 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-199/92 P *Hüls AG v Europos Komisija*, 160 p. ir jame nurodyta ESTT praktika.

²⁷⁷ Bendrojo Teismo 2004 m. liepos 8 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00 *JFE Engineering Corp.* ir kiti prieš Komisiją, 370 pastraipa. Bendrojo Teismo 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimas byloje Nr. T-36/05 *Coats Holdings Ltd ir kiti prieš Komisiją*, 119 pastraipa.

²⁷⁸ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ prieš Konkurencijos tarybą*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012, *UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-290/2012, *UAB „Moller Auto“ prieš Konkurencijos tarybą*; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose 40-48/73, Teisingumo Teismo 2010 m. liepos 1 d. sprendimas byloje Nr. C-407/08 P, *Knauf Gips KG prieš Komisiją*, (2010) ECR I-06375, 49 punktas; Teisingumo Teismo sprendimas byloje Nr. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 55–57 punktai.

²⁷⁹ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ prieš Konkurencijos tarybą*, 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-293/2012, *UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą*, 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-290/2012, *UAB „Moller Auto“ prieš Konkurencijos tarybą*.

²⁸⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ prieš Konkurencijos tarybą*, 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-293/2012, *UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą*, 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-290/2012, *UAB „Moller Auto“ prieš Konkurencijos tarybą*.

²⁸¹ Prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/daf/competition/cartels/43359196.pdf>.

²⁸² EBPO „Kovos su pasiūlymų klastojimu viešųjų pirkimų konkursuose rekomendacijose“ 11 puslapis.

perkančiajai organizacijai. Požymiai, rodantys konkurentų pasiūlymų derinimą, gali būti tokie kaip: vienodos klaidos konkurentų pasiūlymų dokumentuose ar skirtingų įmonių pateiktuose laiškuose, skirtingų įmonių pasiūlymuose yra panašūs įrašai, daryti panašiu šriftu, ar naudojamos tokios pat formos ar blankai, skirtingų įmonių pasiūlymuose yra tų pačių apskaičiavimo klaidų, skirtingų įmonių pasiūlymuose yra pastebima nemažai vienodų tam tikrų prekių kainų apskaičiavimų, konkurentai pateikia panašius pasiūlymus, ar pasiūlyta kaina didėja dėsningu prieaugiu ir kt.²⁸³

(178) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, toliau pateikiamas ūkio subjektų veiksmų vertinimas dalyvaujant Pirkime, vadovaujantis Konkurencijos tarybos Tyrimo metu nustatyta ir Pranešime išdėstyta informacija ir ūkio subjektų pateiktomis rašytinėmis nuomonėmis bei žodiniais paaiškinimais, pateiktais 2019 m. birželio 18 d. bylų nagrinėjimo posėdyje.

(179) Tyrimo metu nustatyta, kad 2018 m. VMS organizuotame Pirkime kapinių priežiūros paslaugoms įsigyti buvo derinti pasiūlymai tarp UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, padedant UAB „CSE“. Tyrimo metu, nagrinėjant UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ komercinius pasiūlymus, nustatyti jų užpildytų pasiūlymo formų panašumai, akivaizdūs skaičiavimų netikslumų (klaidų) panašumai, tendencingi įkainių skirtumai tarp pasiūlymų eilučių, ir kiti bendri pasiūlymuose esantys sutapimai (žiūrėti nutarimo 1.4 dalį).

(180) Kaip nurodyta nutarimo (39) ir (40) pastraipose, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose matyti, kad 1-osios, 2-osios ir 3-osios pirkimo objekto dalių pasiūlymo formų 1-ose lentelėse identišškai nurodytos Mėnesinio paslaugų teikimo įkainio 1 (vienam) mato vnt. Eur be PVM kainos. Pasiūlymuose nurodytos kainos be PVM ne tik sutampa UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymuose, bet ir neturi nieko bendro su greta stulpelyje nurodytomis kainomis su PVM (skirtumas akivaizdžiai neatitinka galiojančio 21 proc. PVM tarifo dydžio).

(181) Teikdami paaiškinimus, UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojai rengė pasiūlymą, iš esmės negalėjo nurodyti, kaip ir kodėl atsirado minėtos klaidos, ir jas grindė skubėjimu bei nepatyrimu rengiant viešųjų pirkimų dokumentus (nutarimo (41), (42) pastraipos). UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojai taip pat negalėjo paaiškinti, kodėl UAB „Mano aplinka“ pasiūlyme yra analogiškos klaidos, grįsdami tuo, kad nematė konkurentų pasiūlymo (nutarimo (41), (42) pastraipas).

(182) Tuo tarpu UAB „Mano aplinka“ darbuotojai tyrimo metu pateikė paaiškinimą, kad nurodytos klaidos atsirado dėl įmonės skaičiavimuose naudojamos papildomos grafos, kuri per klaidą liko UAB „Mano aplinka“ komerciniame pasiūlyme ir kuri reiškia paslaugų [KOMERCINĖ PASLAPTIS], t. y. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] (nutarimo (43), (44) pastraipos). Vis dėlto, UAB „Mano aplinka“ nurodytos aplinkybės niekaip nepaaiškina, kodėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymuose atsirado identiškos klaidos. Pastebėtina, kad tokių klaidų kitų Pirkime dalyvavusių dalyvių komerciniuose pasiūlymuose nėra²⁸⁴.

(183) Kaip nurodyta nutarimo (45) pastraipose, palyginus Pirkime pateiktų UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymų konkrečių eilučių įkainius, matyti, kad tam tikrose pasiūlymų atitinkamose eilutėse tarp įkainių dydžių nustatyti identiški santykiai (detaliau žiūrėti nutarimo 3 lentelę). Įkainių dydžių santykis UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymų atitinkamose eilutėse nustatytas identiškas net tūkstantųjų dalimis, o nustatyti santykiai daugeliu atveju identišškai kartojasi ir proporcingai pasiskirsto 1-osios, 2-osios ir 4-osios Pirkimo objekto dalyse. Pavyzdžiui, daugiau nei pusėje Pirkimo objekto 1-3 dalių eilučių (116 iš 199) UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateikė 1,583 karto mažesnius pasiūlymus nei UAB „Mano aplinka“ (žiūrėti nutarimo 6 lentelę), o likę santykiai kartojasi kitose pasiūlymų eilutėse.

²⁸³ EBPO „Kovos su pasiūlymų klastojimu viešųjų pirkimų konkursuose rekomendacijose“ 12-14 puslapiai.

²⁸⁴ Bylos 2 tomas, 4-199 lapai.

6 lentelė. Identiški įkainiai, pateikti UAB „Naujininkų“ ūkis su UAB „Ecoservice“ ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ pasiūlymuose 1-osios, 2-osios ir 4-osios Pirkimo objekto dalyse.

Skirtumas kartais tarp UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ pasiūlymų įkainių, esančių atitinkamose eilutėse	1-osios pirkimo dalies eilučių skaičius	2-osios pirkimo dalies eilučių skaičius	4-osios pirkimo dalies eilučių skaičius	3-osios pirkimo dalies pasikartojantys vienodi įkainių skirtumai kartais	
1,583	34 iš 72	41 iš 70	41 iš 57	1,417	31 iš 51
1,600	14 iš 72	9 iš 70	2 iš 57	1,371	3 iš 51
1,617	7 iš 72	1 iš 70	3 iš 57	1,387	3 iš 51
1,557	3 iš 72	2 iš 70	2 iš 57	1,450	5 iš 51
				1,433	6 iš 51

(184) Nei UAB „Naujininkų ūkis“, nei UAB „Mano aplinka“ darbuotojai negalėjo pateikti paaiškinimo, kodėl abiejų bendrovių pateiktuose pasiūlymuose daugiau nei pusėje eilučių tarp įkainių yra vienodas santykis. Ūkio subjektai sutapimus grindė tuo, kad skaičiuodami paslaugų įkainius vadovavosi tik savo turimais duomenimis, o konkurentų pasiūlymo nematė (žiūrėti Pranešimo (39), (40) pastraipas). Nesant objektyvaus paaiškinimo dėl UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose esančio vienodo įkainių santykių tendencingumo, tokios aplinkybės laikytinos vienu iš požymių rodančių UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ suderintus pasiūlymus.

(185) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymų visose 4-iose Pirkimo objekto dalyse 1-ose lentelėse klaidingai paskaičiuota ir nurodyta bendra preliminarai 12 mėnesių paslaugų teikimo kaina Eur su PVM ir 2-osiose lentelėse bendra Preliminari 36 mėnesių paslaugų teikimo kaina Eur su PVM (žiūrėti šio nutarimo 3 lentelę).

(186) Be nurodytų sutapimų ir panašių skaičiavimo klaidų, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymų 3-ios Pirkimo objekto dalies 2-oje lentelėje analogiškai neužpildytos pasiūlymų eilutės Nr. 10.1.6, 10.2.1, 10.2.3, 10.2.8 (žiūrėti 6-11 paveikslus).

(187) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose atitinkami stulpeliai, kuriuose nurodyti siūlomi įkainiai už siūlomas paslaugas (nutarimo (52) pastraipa), įrašyti naudojant daugiausia *Calibri* stiliaus 11 dydžio šriftą. Palyginimui, kitų tiekėjų, dalyvavusių Pirkime, pasiūlymuose išlaikytas perkančiosios organizacijos pasiūlymo formoje naudotas *Times New Roman* stiliaus šriftas. Taip pat, kaip nurodyta nutarimo (53) pastraipoje, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose vienodai neišlaikytas teksto lygiavimas Pirkimo pasiūlymo formos langeliuose. Pirkimo pasiūlymo formoje langeliuose tekstas lygiuojamas langelio apačioje, o UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose tekstas lygiuojamas langelio viršuje. Tuo tarpu kiti tiekėjai, dalyvavę Pirkime, savo pasiūlymuose lygiavimą išlaikė langelio apačioje.

(188) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose taip pat vienodu būdu atskirtas Pirkimo dalyvio pavadinimas ir kodas (nutarimo (54) pastraipa), vienodai suredaguota įgalioto asmens pareigų ir pasirašančio asmens vardo ir pavardės vieta naudojant *Underline* (pabraukimo) šrifto paryškinimą, kuomet Pirkimo VMS pateiktoje pasiūlymo formoje ši vieta suformatuota naudojant apatinį brūkšnį (žiūrėti 12-15 paveikslus, nutarimo (56), (57) pastraipas). Kiti tiekėjai savo pasiūlymuose nekeitė perkančiosios organizacijos nustatytos formos: dalyvio arba jo įgalioto asmens pareigas ir vardą su pavarde įrašė nenaudodami *Underline* (pabraukimo) šrifto paryškinimo ir palikdami tarpą tarp tiekėjų įrašyto teksto ir pasiūlymo formos tekste esančių brūkšnių (žiūrėti, pavyzdžiui, 15 paveikslą) (nutarimo (57) pastraipa).

(189) Kaip nurodyta nutarimo (58) pastraipoje, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymuose vienodu būdu įrašytos ir preliminarios 12, 36 mėnesių

paslaugų teikimo kainos – negrupuojant, nedarant tarpų ar atskyrimų. Tuo tarpu kiti tiekėjai dalyvavę Pirkime, šiuos skaičius atskyrė skirtingais būdais.

(190) Kaip jau minėta nutarimo (175), (177) pastraipose, vertinant, ar yra surinkta pakankamai įrodymų, pagrindžiančių draudžiamo susitarimo sudarymą, ESTT savo praktikoje yra ne kartą nurodęs, jog išvadą apie antikonkurencinių veiksmų egzistavimą galima daryti remiantis tam tikru skaičiumi sutapimų ir požymių, kurie, vertinami kartu, kai nėra kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas²⁸⁵. Aukščiau išdėstyti UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ užpildytų pasiūlymų formų panašumai, akivaizdūs skaičiavimų netikslumų (klaidų) panašumai, tendencingi įkainių skirtumai tarp pasiūlymų eilučių, ir kiti bendri pasiūlymuose esantys sutapimai, leidžia daryti išvadą, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ derino savo veiksmus Pirkime ir pateikė suderintus komercinius pasiūlymus. Tyrimo metu nebuvo nustatyta įrodymų, kuriais remiantis konkursinių pasiūlymų formų ir turinio panašumą, tendencingą įkainių skirtumą ir kitus sutapimus būtų galima paaiškinti kitaip nei suderintų veiksmų egzistavimu.

(191) Tai, kad bendrovės Pirkime nesielgė savarankiškai, o derino tarpusavio veiksmus, teikdamos komercinius pasiūlymus, patvirtina ir kiti tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai. Toliau pateikiamas įmonių veiksmų vertinimas papildomai rodo ir tai, kad prie UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ komercinių pasiūlymų ir veiksmų Pirkime derinimo prisidėjo ir kartu su UAB „Mano aplinka“ (bei su UAB „Mano Būsto priežiūra“ ir *City Service SE*) vieną ekonominę vienetą sudaranti UAB „CSE“.

(192) Po to, kai buvo paskelbtas Pirkimas (2018 m. gegužės 31 d.), UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. birželio 15 d. 7:00 val. telefonu bendravo su UAB „Mano aplinka“ projektų vadove [ASMENS DUOMENYS]. Pažymėtina, kad laikotarpiu nuo 2018 m. gegužės 1 d. iki liepos 23 d., išskyrus birželio 15 d., šie asmenys daugiau nekontaktavo (žiūrėti nutarimo 0 dalį). Iškart po šio skambučio, t. y. 2018 m. birželio 15 d. 7:17 ir 7:19 val., minėta UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė buvo prisijungusi prie Pirkimo paskyros ir peržiūrėjo Pirkimo sąlygas (nutarimo (74) pastraipa). Pirkimo sąlygos (kurios paskutinį kartą redaguotos būtent 2018 m. birželio 15 d. 7:19 val.²⁸⁶, t. y. tuo pačiu metu kai [ASMENS DUOMENYS] Centriniam viešųjų pirkimų portale Pirkimo paskyroje peržiūrėjo Pirkimo sąlygas) bei kiti Pirkimo dokumentai, paskutinį kartą redaguoti [ASMENS DUOMENYS], buvo rasti pas konkurentą – UAB „Naujininkų ūkis“.

(193) UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje aplanke „[ASMENS DUOMENYS] Kapines“ rasti du Pirkimui skirti dokumentai (UAB „Ecoservice“ suteiktų paslaugų UAB „Naujininkų ūkis“ suvestinė ir Pirkimo sąlygos), kuriuos 2018 m. birželio 15 d. 9:33 val. paskutinė redagavo UAB „Mano aplinka“ projektų vadovė [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (59) pastraipa). Šiame aplanke rastas ir kitas dokumentas pavadinimu „*modelis Vilnius Kapai 2018 07 14i*“, kuriame pateikti įvairūs skaičiavimai susiję su Pirkimu, kurių autorius, kaip nurodyta nutarimo (60), (64) pastraipose, yra UAB „Mano aplinka“. Šis dokumentas paskutinį kartą redaguotas 2018 m. birželio 15 d. 8:44 val. Taigi visi minėtame aplanke rasti su Pirkimu susiję dokumentai paskutinį kartą redaguoti po [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS] pokalbio telefonu, t. y. 2018 m. birželio 15 d. tarp 7:00 ir 09:33 valandos ryto. Šių aplinkybių visuma (kontaktai telefonu, Pirkimo paskyroje esantys audito sekos duomenys, dokumentų metaduomenys) rodo, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ dėl Pirkimo kontaktavo dar iki pasiūlymų pateikimo momento 2018 m. liepos 3 d., t. y. rengiant Pirkimo dokumentus.

(194) UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ atstovai bendravo ir tolimesnės procedūros metu. Prieš pat įmonėms pateikiant pasiūlymus Pirkime, UAB „Naujininkų ūkis“ direktorius [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. birželio 28 d., 29 d. (ketvirtadienį ir penktadienį) ir liepos 2 d. (pirmadienį) bendravo su UAB „Mano aplinka“ direktoriumi [ASMENS DUOMENYS]

²⁸⁵ Žiūrėti Teisingumo Teismo 2014 m. gegužės 22 d. sprendimą Nr. C-35/12 P byloje *Plásticos Espanoles SA (ASPLA) prieš Europos Komisiją*, 22 pastraipą bei jame nurodytą ESTT praktiką.

²⁸⁶ Bylos 6 tomas, 96 lapas.

ir projektų vadove [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (108) pastraipa ir 5 lentelė), nors laikotarpiu nuo gegužės 1 d. iki rugpjūčio 17 d., daugiau kontaktų, išskyrus nurodytus, tarp šių asmenų nenustatyta.

(195) Kaip aprašyta nutarimo 0 dalyje, 2018 m. liepos 3 d., t. y. pasiūlymų pateikimo Pirkime termino dieną, UAB „Naujininkų ūkis“ vadybininkas-projektų vadovas [ASMENS DUOMENYS] dėl planuojamo teikti komercinio pasiūlymo Pirkime buvo nuvykęs pas UAB „CSE“ darbuotoją [ASMENS DUOMENYS]. [ASMENS DUOMENYS] paaiškino, kad paskutinę pasiūlymų pateikimo termino dieną iš ryto buvo nuvykęs pas [ASMENS DUOMENYS]i darbovietę ir paprašė jos peržiūrėti jo parengtus dokumentus: „<...> prieš patį konkursą buvau nuvykęs, kad pažiūrėtų ar gerai dokumentus paruošiau. <...>. Tai nuvežiau dokumentus, įrašytus į USB raktą, [ASMENS DUOMENYS] pasižiūrėti, nes pirmą kartą tai dariau, tai nuvykau į jos darbovietę ir parodžiau dokumentus, ar teisingai juos surinkau, ar ko nepraleidau. Tai ji peržiūrėjo USB raktą, patikrino ir pasakė, kad viskas gerai. Tai truko kelias minutes. Kainų nederinome. Visi dokumentai jau buvo parengti“. Šias aplinkybes iš esmės patvirtino ir [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (104) pastraipa). Tai, kad [ASMENS DUOMENYS] buvo nuvykęs pas [ASMENS DUOMENYS] dėl komercinio pasiūlymo rengimo Pirkime, patvirtina ir [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje rasta UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymo *OpenDocument Text* formato versija, kurią 2018 m. liepos 3 d. 07:53 val. paskutinį kartą redagavo UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (65) pastraipos 1 punktą).

(196) Po susitikimo su UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS], kaip pats patvirtino [ASMENS DUOMENYS], jis grįžo į UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamas patalpas, kur atspausdino, nuskenavo ir pateikė perkančiajai organizacijai būtent [ASMENS DUOMENYS] paskutinį kartą redaguotą UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymą (nutarimo (103) pastraipa). Tai, kad [ASMENS DUOMENYS] grįžo į UAB „Naujininkų ūkis“ patalpas, kuriose atspausdino, pasirašė, nuskenavo ir įkėlė į Pirkimo paskyrą pasiūlymą, patvirtina jo kompiuteryje rastas UAB „Naujininkų ūkis“ buhalterės 08:27 val. atsiųstas UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Ecoservice“ nuskenuotas pasirašytas pasiūlymas (nutarimo (65) pastraipos 3 punktą).

(197) Tyrimo metu nustatytų ir įrodymais patvirtintų 2018 m. liepos 3 d. įvykių raidos seka iliustruoja 16 paveiksle pateiktas grafikas.

16 paveikslas. 2018 m. liepos 3 d. įvykių raidos seka.

[ASMENS DUOMENYS] paskutinis UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymo redagavimas	UAB „Mano aplinka“ ([ASMENS DUOMENYS]) ir UAB „Naujininkų ūkis“ ([ASMENS DUOMENYS])kontaktas telefonu	„Naujininkų ūkis“ buhalterė [ASMENS DUOMENYS] atsiunčia nuskenuotą pasirašytą UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymą	[ASMENS DUOMENYS] UAB „Naujininkų ūkis“ nuskenuotą pasiūlymą nukopijuoja į savo kompiuterį	[ASMENS DUOMENYS] Pirkime pateikia UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymą	Pirkimo pasiūlymų pateikimo terminas	UAB „Mano aplinka“ ([ASMENS DUOMENYS S]) ir UAB „Naujininkų ūkis“ ([ASMENS DUOMENYS S])kontaktas telefonu
07:53	08:05	08:27	08:28	08:40	10:45	11:49

(198) UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] paskutinė redagavo ne tik UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“, bet ir UAB „Mano aplinka“ komercinį pasiūlymą – pastarąjį pasiūlymą ji paskutinį kartą redagavo 2018 m. liepos 2 d. 17:11 val., t. y. prieš pat UAB „Mano aplinka“ pateikiant komercinį pasiūlymą Pirkime, 2018 m. liepos 2 d. 17:26 val. (nutarimo (72) pastraipa).

(199) Be to, UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojai [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS] 2018 m. liepos 2-3 d. bent 5 kartus bendravo telefonu su UAB „Mano aplinka“

direktoriumi [ASMENS DUOMENYS], kuris, kaip nurodė UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] (nutarimo (105) pastraipa), ir pasiūlė [ASMENS DUOMENYS] dėl dokumentų Pirkimui kreiptis į ją. Pažymėtina, kad vienas iš kontaktų (liepos 3 d. 8:05 val.) tarp minėtų bendrovių darbuotojų – [ASMENS DUOMENYS] ir [ASMENS DUOMENYS] – vyko būtent tuo metu, kai [ASMENS DUOMENYS] redagavo UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Ecoservice“ komercinį pasiūlymą (7:53 val.).

(200) Taigi nurodytos aplinkybės (nutarimo (195), (196) pastraipos) patvirtina, kad UAB „CSE“ prisidėjo prie UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ komercinių pasiūlymų derinimo.

(201) UAB „Naujininkų ūkis“ savo nuomonėje nurodė, kad Pranešimo 5 lentelė, kurioje nurodyti telefoniniai kontaktai tarp ūkio subjektų, klaidinama, siekiant parodyti, kad ūkio subjektai bendravo dėl Pirkimo kasdien, nors bendrovei neaišku dėl kokių klausimų [ASMENS DUOMENYS] bendravo. Be to, UAB „Naujininkų ūkis“ teigimu, sutapimas, kad paskutinę pasiūlymų pateikimo Pirkime dieną ūkio subjektų atstovai bendravo net du kartus, dar nereiškia, kad buvo bendraujama siekiant sudaryti draudžiamą susitarimą, o bendrovės direktorius nebuvo davęs nurodymo bendrauti su UAB „Mano aplinka“ atstovais dėl Pirkimo ir pats direktorius nebendravo.

(202) Nesutiktina su šiais bendrovės argumentais. Praktikoje yra įprasta, kad susitarimai, kurie draudžiami pagal Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį ar SESV 101 straipsnį, vyksta slaptai ir yra parengiami kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų. Dėl to, net jei ir yra randama aiškių neteisėtų ūkio subjektų ryšių įrodymų, šie įrodymai paprastai būna fragmentiški ir pavieniai²⁸⁷. Tai pasakytina ir apie telefoninius pokalbius, todėl ir pavieniai kontaktai telefonu gali turėti įrodomosios reikšmės. Pranešime nebuvo (atitinkamai ir nutarime nėra) remiamasi duomenimis apie kontaktus telefonu kaip savaiminiu pažeidimo įrodymu, o jie vertinami kartu su kitomis nustatytomis aplinkybėmis. Pranešimo (106)-(107) pastraipose nurodyta (atitinkamai ir nutarimo (109), (110) pastraipose), kad UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ darbuotojai iki lentelėje Nr. 5 nurodytų datų net nebendravo (dėl ko jokių papildomų duomenų lentelėje Nr. 5 ir nėra), todėl nurodytos ūkio subjektų kontaktavimo datos yra objektyvios ir neklaidinančios. UAB „Naujininkų ūkis“ nors ir ginčija Pranešimo dalies dėl telefoninių kontaktų faktų pateikimo formą, visgi nepateikė duomenų patvirtinančių, kad konkuruojančių bendrovių darbuotojų kontaktai Tyrimui reikšmingomis datomis ir laikais turėjo kitokį tikslą nei pasiūlymų derinimas (žiūrėti, pavyzdžiui, nutarimo (192), (193), (194) pastraipas).

(203) Papildomai atkreiptinas dėmesys į tai, kad kaip nurodyta nutarimo (65) pastraipoje, [ASMENS DUOMENYS] naudojamame kompiuteryje dokumentų aplankas „konkursui pažymos“ sukurtas tik dieną prieš pasiūlymų Pirkime pateikimo terminą, t. y. 2018 m. liepos 2 d. 10:57 val. Pasirašytas nuskenuotas UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ komercinis pasiūlymas, kuris pateiktas perkančiajai organizacijai, šiame aplanke sukurtas 2018 m. liepos 3 d. 8:28 val., t. y. po susitikimo su UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] dėl Pirkimo dokumentų ir prieš pat [ASMENS DUOMENYS] pateikiant pasiūlymą Pirkime 2018 m. liepos 3 d. 8:40 val., o pasiūlymo *OpenDocument Text* formato versija sukurta tik 2018 m. liepos 3 d. 14:58 val. (nutarimo (65) pastraipos 1 punktą), t. y. jau po pasiūlymų pateikimo termino. Parengiamųjų dokumentų, kurie rodytų, kad UAB „Naujininkų ūkis“ savarankiškai pasiūlymą Pirkime būtų pradėjęs rengti anksčiau, [ASMENS DUOMENYS], [ASMENS DUOMENYS] naudojamuose kompiuteriuose ar UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje, tyrimo metu nerasta. Pabrėžtina, kad UAB „Naujininkų ūkis“ iki pat 2018 m. liepos 2 d. nebuvo priėmęs kvietimo dalyvauti Pirkime, ir kaip matyti iš UAB „Naujininkų ūkis“ užfiksuotų veiksmų Pirkimo audito sekos ataskaitoje, tik 2018 m. liepos 24 d. (po pasiūlymų pateikimo termino) peržiūrėjo Pirkimo sąlygas ir kitus su Pirkimu susijusius dokumentus (žiūrėti nutarimo 1.5.2.1 dalį).

(204) Nurodyti duomenys papildomai pagrindžia, kad UAB „Naujininkų ūkis“ Pirkime savo komercinio pasiūlymo nerengė savarankiškai.

²⁸⁷ Pirmosios instancijos teismo 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-53/03 BPB prieš *Europos Bendrijų Komisiją*, 63 pastraipa.

(205) UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojai nurodė, kad UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymą Pirkime rengė savarankiškai, o UAB „CSE“ darbuotoja paskutinę pasiūlymų pateikimo Pirkime dieną tik peržiūrėjo dokumentus ir šiek tiek paredagavus juose atsirado metaduomenys rodantys, kad ji paskutinė redagavo pasiūlymą (nutarimo (105) pastraipa). Vis dėlto, vien tai, kad UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojas prieš pasiūlymų pateikimo terminą buvo susitikęs su UAB „CSE“ darbuotoja²⁸⁸ būtent dėl pasiūlymų rengimo Pirkime, jau savaime rodo, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymai Pirkime nebuvo rengti savarankiškai. Galiausiai, tai, kad UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ derino tarpusavio veiksmus, patvirtina Tyrimo metu nustatytų faktinių aplinkybių visuma:

- (a) nustatyti UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymų formos ir turinio panašumai;
- (b) tendencingi įkainių skirtumai bendrovių pasiūlymuose;
- (c) kiti sutapimai esantys minėtų bendrovių pasiūlymuose;
- (d) UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje ir [ASMENS DUOMENYS] kompiuteryje rasti UAB „Mano aplinka“ ir jos darbuotojų redaguoti su Pirkimu susiję dokumentai;
- (e) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojų kontaktai telefonu paskutinėmis dienomis prieš pat pasiūlymų pateikimą, nors iki tol šie asmenys nebendravo;
- (f) UAB „Naujininkų ūkis“ veiksmai užfiksuoti Pirkimo audito sekoje.

(206) UAB „Naujininkų ūkis“ nuomonėje nurodė, kad Pranešime siejamos trys aplinkybės, kurios tarpusavyje nesusijusios: UAB „Naujininkų ūkis“ komerciniame pasiūlyme padarytos klaidos; telefoniniai pokalbiai tarp UAB „Ecoservice“, UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo vienkartinis kontaktas su UAB „CSE“ darbuotoja“. Taip pat nurodė, kad vienodi skirtumai tarp UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ įkainių nėra pagrindas įtarti kokį nors neteisėtumą. Kadangi tarp UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ vyksta bendradarbiavimas, UAB „Naujininkų ūkis“ žinomi tam tikri UAB „Mano aplinka“ įkainiai, todėl teikiant pasiūlymą, UAB „Naujininkų ūkis“ buvęs darbuotojas arba UAB „Mano aplinka“ darbuotojas galėjo atskaitos tašku laikyti atitinkamus įkainius.

(207) Nei buvęs UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojas [ASMENS DUOMENYS], nei direktorius [ASMENS DUOMENYS], kuris taip pat prisidėjo prie įkainių skaičiavimo, paaiškinimų davimo metu nepateikė tikslaus paaiškinimo, kaip buvo nustatyti įkainiai Pirkime, kodėl egzistuoja tendencingi skirtumai tarp pasiūlymų eilučių. Net jei tam tikri UAB „Mano aplinka“ įkainiai ir galėjo būti žinomi bendrovei, tai niekaip nepaaiškina, kodėl nustatyti tendencingi skirtumai praktiškai visose pasiūlymų eilutėse, kodėl 3-ų Pirkimo objekto dalių pasiūlymo formose identiškai nurodyti mėnesinio paslaugų teikimo įkainio 1 mato vienetui Eur be PVM kainos, kodėl klaidingai paskaičiuoti bendri preliminarių pasiūlymų įkainiai, kodėl pasiūlymuose 3-je Pirkimo objekto dalyje analogiškai neužpildytos pasiūlymų eilutės, kaip atsirado kiti sutapimai esantys pasiūlymuose. Nesant pagrįsto kito objektyvaus paaiškinimo dėl nustatytų pasiūlymų formų ir turinio sutapimo bei tendencingų įkainių nustatymo, darytina išvada, kad nustatyti panašumai reiškia, kad ūkio subjektai pirkime derino savo pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainas²⁸⁹. Be to, pasiūlymų derinimą įrodo ne tik pasiūlymų panašumai, bet visuma aplinkybių, išdėstytų nutarime (žiūrėti nutarimo (205) pastraipą): ūkio subjektų tarpusavio kontaktai telefonu, Pirkimo audito sekoje užfiksuotais ūkio subjektų veiksmais, UAB „Naujininkų ūkis“ serveryje rastais UAB „Mano aplinka“ ir jos darbuotojų parengtais / redaguotais dokumentais, tiesioginiu UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojo kontaktu su konkurentu prieš pat pasiūlymų pateikimo terminą Pirkime.

²⁸⁸ UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS] dalyvaudavo UAB „Mano aplinka“ dokumentų viešiesiems pirkimams rengimo procese (nutarimo 1.5.3.2.1 dalis) ir UAB „Mano aplinka“ vardu buvo prisijungusi prie Pirkimo paskyros (nutarimo (73) pastraipa).

²⁸⁹ Ar egzistuoja antikonkurenciniai veiksmai ar susitarimai, gali būti nustatoma ir remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas. LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v. Konkurencijos taryba; Teisingumo Teismo sprendimas byloje Nr. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, *Aalborg Portland ir kt. v. Komisija* 55–57 punktai.

(208) Priešingai nei teigia UAB „Mano aplinka“, ji ir UAB „Naujininkų ūkis“ išreiškė bendrą valią pateikti suderintus pasiūlymus Pirkime. LVAT yra išaiškinęs, kad siekiant nustatyti, ar įmonės derino veiksmus kaip tai yra suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, reikia įvertinti, ar tarp įmonių buvo tiesioginis ar netiesioginis kontaktas, kuriuo būtų paveikiamas esamo ar potencialaus konkurento elgesys rinkoje ar konkurentui būtų atskleidžiama elgesio kryptis, kurią jis nusprendė įgyvendinti ar ketina įgyvendinti rinkoje, kai tokių kontaktų tikslas ar pasekmė yra sukurti tokias konkurencijos sąlygas, kurios neatitinka normalių konkurencijos sąlygų atitinkamoje rinkoje.²⁹⁰ Kaip minėta, susitarimo egzistavimui patvirtinti reikia nustatyti eksplicitinį arba implicitinį šalių valios sutapimą.

(209) Nutarime nustatyta faktinių aplinkybių visuma (bendrovių pasiūlymuose nustatyti formų ir turinio panašumai, tendencingi skirtumai tarp pasiūlymų įkainių, ūkio subjektų veiksmai nustatyti Pirkimo audito sekoje, UAB „Naujininkų ūkis“ serveryje rasti UAB „Mano aplinka“ ir jos darbuotojų rengti dokumentai susiję su Pirkimu, bendrovių darbuotojų pokalbiai telefonu tyrimui reikšmingomis datomis ir tiesioginis bendrovių kontaktas prieš pat pateikiant pasiūlymus Pirkime) leido pagrįstai ir objektyviai daryti išvadą dėl bendrovių bendros valios sutapimo teikiant suderintus komercinius pasiūlymus nagrinėtame Pirkime.

(210) UAB „Naujininkų ūkis“ nuomonėje nurodė, jog [ASMENS DUOMENYS] tik paprašė UAB „CSE“ darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] peržiūrėti jo parengtus Pirkimo dokumentus, ką ji ir padarė – [ASMENS DUOMENYS] nenustato ir neskaičiuoja pasiūlymų kainų. Be to, pažymėjo, kad UAB „CSE“ Pirkime nedalyvavo ir [ASMENS DUOMENYS] pagrįstai galėjo tikėtis, kad nepažeis teisės aktų reikalavimų. Bendrovės teigimu, pats kontaktas buvo vienkartinis ir dėl to nepagrįsta įtarti draudžiamą susitarimą.

(211) Nesutiktina su šia UAB „Naujininkų ūkis“ pozicija. Tai, kad [ASMENS DUOMENYS] neskaičiuoja ir nenustato įkainių, nepaneigia aplinkybės kad ši darbuotoja prisidėjo prie UAB „Naujininkų ūkis“ komercinio pasiūlymo parengimo. Jau pats faktas, kad UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojas susitiko dėl pasiūlymo Pirkime su UAB „CSE“ darbuotoja, kuri kaip minėta, teikė ir UAB „Mano aplinka“ įvairią pagalbą viešųjų pirkimų srityje, prieš pat pasiūlymų pateikimo Pirkime terminą, papildomai rodo, kad komercinis pasiūlymas buvo rengtas ne savarankiškai, o su konkurentų žinia.

(212) [ASMENS DUOMENYS] susitikimo metu galėjo pagrįstai suvokti, kad UAB „CSE“, kaip ir UAB „Mano aplinka“, yra *City Service* įmonių grupės dalis. Tokia informacija yra vieša, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ patalpos yra tame pačiame pastate. Tarp UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ buvo susiklostę ilgalaikiai komerciniai santykiai. Paaiškinimų metu [ASMENS DUOMENYS] nurodė, kad su UAB „Mano aplinka“ bendravo kasdien, nes kartu dirbo teikiant paslaugas kapinėse²⁹¹. UAB „Mano aplinka“ direktorius nurodė, kad buvo UAB „Naujininkų ūkis“ subrangovais²⁹². Be to, kaip nurodyta nutarimo (105) pastraipoje, UAB „Mano aplinka“ direktorius UAB „CSE“ darbuotoją [ASMENS DUOMENYS] rekomendavo [ASMENS DUOMENYS], kaip galinčią patarti viešųjų pirkimų srityje.

(213) ESTT praktikoje nurodoma, kad „<...> dažnumas, intervalai ir būdas, kuriais konkurentai, siekdami suderinti savo elgesį rinkoje, kontaktuoja tarpusavyje, priklauso nuo veiksmų derinimo tikslo ir aplinkybių rinkoje. <...> jeigu <...> veiksmų suderinimas yra vienkartinis, siekiant vieną kartą suderinti elgesį rinkoje pagal vienintelį konkurencijos parametą, įgyvendinti suinteresuotųjų įmonių siekiamą antikonkurencinį tikslą gali pakakti ir vieno konkurentų kontakto. <...> svarbus ne suinteresuotųjų įmonių susitikimų skaičius, o faktas, ar įvykęs kontaktas arba kontaktai suteikė joms galimybę atsižvelgti į su konkurentais pasikeistą informaciją nustatant savo

²⁹⁰ LVAT 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-97-858/2016, UAB „Eturas“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

²⁹¹ [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolais, atsakymas į 15 b) klausimą: Aš susiduriu su UAB „Mano aplinka“ kiekvieną dieną, mes kartu dirbame, kreipiuosi, kai, pavyzdžiui, reikia atvežti į kapines vandens. <...>.

²⁹² [ASMENS DUOMENYS] paaiškinimų protokolais, atsakymas į 3 a) klausimą: Šioje vietoje reikia atskirti klausimus. Darbiniais klausimais bendravome, o dėl dalyvavimo šiame pirkime nebendravome. Darbiniai klausimai – mes buvome UAB „Naujininkų ūkis“ subrangovai, tai turėjome tų klausimų dėl vykstančių darbų. <...> .

elgesį atitinkamoje rinkoje ir sąmoningai pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu²⁹³. Faktas, kad tiesioginis kontaktas tarp konkurentų darbuotojų buvo vienkartinis, neturi įtakos šio pažeidimo vertinimui, nes komercinių pasiūlymų suderinimui gali pakakti ir vienkartinio kontakto. Be to, nagrinėjamu atveju nustatyti ir netiesioginiai kontaktai²⁹⁴, kuriais remiamasi įrodinėjant pažeidimą.

(214) Kaip nurodyta nutarimo (174) pastraipoje, bendrovė, tiesiogiai dalyvavusi viename ar keliuose veiksmų derinimo epizoduose, taip pat yra laikoma susitarimo dalyve. Remiantis ESTT praktika, atsakomybės priskyrimo atitinkamai neteisėtus veiksmus vykdančiai įmonei sąlyga patenkinama jai prisidėjus prie kartelio vykdymo, net jei ji tai daro vykdydama nurodymus, ar jos vaidmuo tėra pagalbinis ar pasyvus, pavyzdžiui, pritarimas konkliudentiniais veiksmais ar nepranešimas apie kartelį valdžios institucijoms²⁹⁵. Atsakomybės už visą pažeidimą priskyrimas įmonei dalyvei taip pat priklauso nuo jos pareikštos valios, įrodančios jos pritarimą, net jeigu jis išreikštas konkliudentiniais veiksmais, kartelio tikslams²⁹⁶. Analizuojamo Pirkimo atžvilgiu akivaizdu, kad UAB „CSE“ tiesioginiais ir aktyviais veiksmais prisidėjo prie konkurentų UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pasiūlymų derinimo Pirkime ir savo aktyviais veiksmais išreiškė pritarimą UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ susitarimui, t. y. paskutinę pasiūlymų Pirkime pateikimo dieną UAB „CSE“ darbuotoja buvo susitikusi su konkurentais UAB „Naujininkų ūkis“ dėl Pasiūlymų derinimo (tai patvirtino ir UAB „Mano aplinka“, ir UAB „CSE“ darbuotojai). Tai, kad UAB „CSE“ buvo įsitraukusi į Pirkimo procesą, taip pat liudija rasti UAB „CSE“ darbuotojos parengti UAB „Mano aplinka“ dokumentai Pirkime (dokumento rengimo faktą patvirtina dokumentų metaduomenys) (nutarimo (195), (196), (198), (199) pastraipos). Įvertinus tai, kad prie UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ komercinių pasiūlymų ir veiksmų Pirkime derinimo prisidėjo ir vieną ekonominį vienetą su UAB „Mano aplinka“ sudaranti UAB „CSE“, ši bendrovė taip pat laikytina susitarimo dalyve.

(215) UAB „CSE“ nuomonėje dėl Pranešimo nurodė, kad ji negali būti laikoma atsakinga už susitarimo sudarymą ir nėra atsakinga už jos darbuotojos [ASMENS DUOMENYS] veiksmus. Bendrovė nurodė, kad minėta darbuotoja nepriima sprendimų susijusių su įmonės strategija ar valdymu, kad [ASMENS DUOMENYS] neinformuodavo kokiuose pirkimuose ji padeda UAB „Mano aplinka“, kad visi formalūs santykiai su UAB „Mano aplinka“ vyko ir vyksta vadovų lygyje. UAB „CSE“ paaiškino, kad nagrinėjamu atveju, [ASMENS DUOMENYS] pagalba UAB „Mano aplinka“ buvo vykdoma savanoriškai, kaip fizinio asmens, bet ne bendrovės vardu ir jos naudai. Be to, UAB „CSE“ nurodė, kad ji nedalyvavo ir nedalyvauja nei kapinių priežiūros paslaugų, nei teritorijų tvarkymo rinkose, kad ji negalėjo prisidėti prie draudžiamo susitarimo, kadangi ji apie šiuos įvykius nežinojo ir nebuvo informuota. Techninio darbuotojo dalyvavimas su bendrovės veikla nesusijusiuose klausimuose negali užtraukti atsakomybės. Atsakomybė už savo darbuotojų veiksmus gali kilti tik darbuotojams atliekant savo funkcijas, o [ASMENS DUOMENYS] nebuvo ir nėra priskirtos funkcijos ar pareigos teikti konsultacijas viešųjų pirkimų klausimais kitoms įmonėms.

(216) Nesutiktina su šiais UAB „CSE“ argumentais. ESTT ir Komisijos praktikoje nurodoma, kad ūkio subjektas pagal konkurencijos teisę gali būti laikomas atsakingu už savo darbuotojo veiksmus dalyvaujant draudžiamame susitarime nepriklausomai nuo to, ar vadovybė leido ir / ar nurodė savo darbuotojams atlikti tam tikrus veiksmus ir ar žinojo apie tokį elgesį²⁹⁷. ESTT taip pat

²⁹³ Teisingumo Teismo 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje Nr. C-8/08 *T-Mobile Netherlands BV ir kt.*, 60-61 punktai.

²⁹⁴ Netiesioginiai kontaktai nustatyti dar 2018 m. birželio 15 d. (paskutinį kartą modifikuoti UAB „Mano aplinka“ ir jos darbuotojų Pirkimo dokumentai rasti konkurento, UAB „Naujininkų ūkis“, naudojamame serveryje, ir tuo pačiu metu nustatyti ūkio subjektų atstovų kontaktai telefonu), o UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „CSE“ susitiko liepos 3 d.

²⁹⁵ 2008 m. liepos 8 d. Bendrojo teismo sprendimas byloje Nr. T-99/044, *AC-Treuhand AG* prieš Europos Komisiją, 133 pastraipa.

²⁹⁶ 2008 m. liepos 8 d. Bendrojo teismo sprendimas byloje Nr. T-99/044, *AC-Treuhand AG* prieš Europos Komisiją, 134 pastraipa.

²⁹⁷ Komisijos 1992 liepos 15 sprendimas *Viho / Parker Pen* byloje, 16 paragrafas. OJ L233/27. Teismo 1983 m. birželio 7 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. 100 iki 103/80, *SA Musique Diffusion française and others* prieš Komisiją, 97 pastraipa.

yra pabrėžęs, kad nereikalaujama, jog prie draudžiamo susitarimo prisidėjęs ūkio subjektas vykdytų veiklą toje pačioje atitinkamoje rinkoje²⁹⁸. Taigi faktas, kad derinant pasiūlymus tirtame Pirkime iš UAB „CSE“ darbuotojų tiesiogiai dalyvavo tik [ASMENS DUOMENYS] ir, kad ji atlieka tik techninio pobūdžio funkcijas, o pati UAB „CSE“ neveikia kapinių priežiūros rinkoje, nepašalina bendrovės atsakomybės už jos darbuotojos veiksmus.

(217) Priešingai negu teigia UAB „CSE“, bendrovės darbuotoja iš esmės patvirtino, kad tarp UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ vadovų buvo susitarimas dėl jos pagalbos UAB „Mano aplinka“, ir tai nebuvo jos asmeninis sprendimas (nutarimo (89) pastraipa). Kaip matyti iš nutarimo (84)-(101) pastraipų, UAB „CSE“ darbuotoja teikė reguliarią pagalbą ir tai buvo jos funkcijų dalis. Sprendimą dėl leidimo padėti UAB „Mano aplinka“ darbuotojams iš esmės priėmė jos tiesioginis vadovas, todėl ši pagalba buvo teikiama su UAB „CSE“ žinia. Be to, kaip matyti iš nutarimo (96) pastraipoje pateikto el. laiško²⁹⁹, UAB „CSE“ darbuotojos tiesioginis vadovas žinojo apie jos įsitraukimą į tam tikrus pirkimus. Dėl šių priežasčių bendrovės teiginiai, kad pagalba buvo teikiama be jos žinios yra nepagrįsti.

(218) Taigi, remiantis aukščiau išdėstytu, darytina išvada, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, teikdami konkursinius pasiūlymus VMS organizuotame Pirkime, kartu dalyvaujant ir UAB „CSE“, veikė ne nepriklausomai, o tarpusavyje derindamos konkursinius pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainą, t. y. sudarė susitarimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

5. Nagrinėjamų ūkio subjektų susitarimo įtaka konkurencijai

(219) Nustačius, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ derino savo komercinius pasiūlymus, VMS organizuotame Pirkime, kartu dalyvaujant ir UAB „CSE“, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo tikslais būtina įvertinti, ar toks tiriamų ūkio subjektų susitarimas riboja ar gali riboti konkurenciją.

(220) Kaip jau minėta, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintas draudimas ūkio subjektams sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, įskaitant susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainą arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Remiantis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją, t. y. yra laikomi konkurencijos ribojimais pagal tikslą.

(221) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir 2 dalyje įtvirtinant prezumpciją, kad „susitarimas dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų fiksavimo pats savaime riboja konkurenciją <...>, pirmiausia siekiama apsaugoti ne tik atitinkamoje rinkoje dalyvaujančius kitus konkurentus ar vartotojų interesus, bet rinkos struktūrą ir kartu pačią konkurenciją, kaip visuotines vertybes, garantuojančias inter alia konstitucinę ūkinės veiklos laisvę ir iniciatyvą. Laisvas konkuravimas kainomis yra viena iš pagrindinių sąžiningos konkurencijos formų, o kainų fiksavimas tiesiogiai įsiterpia ir kliudo formuoti konkurencingų procesų rezultatus“.³⁰⁰ Analogiškos nuomonės dėl susitarimų dėl kainų ar kitų pardavimo sąlygų nustatymo laikosi ir Europos Komisija, kurios pranešimo „Sutarties 81³⁰¹ straipsnio 3 dalies taikymo gairės“³⁰² 21 punkte paaiškinta, kad konkurencijos ribojimai pagal tikslą – tai tokie ribojimai, kurie, atsižvelgiant į Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tikslus, turi tokį didelį potencialą daryti neigiamą poveikį konkurencijai, kad

²⁹⁸ 2008 m. liepos 8 d. Bendrojo teismo sprendimas byloje Nr. T-99/044, *AC-Treuhand AG* prieš Europos Komisiją,

²⁹⁹ 2018 m. liepos 17 d. el. laišku [ASMENS DUOMENYS] informavo UAB „Mano aplinka“ direktorių, projektų vadovę ir savo tiesioginį vadovą [ASMENS DUOMENYS], kad vieną pirkimą sutvarkė ir pateikė perkančiajai organizacijai, ir taip pat paklausė, kokiuose dar trijuose pirkimuose reikės jos pagalbos.

³⁰⁰ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas adm. byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011, *Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija ir kt. v. Konkurencijos taryba*.

³⁰¹ Dabar – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnis.

³⁰² OL, 2004 C 101, p. 97.

Sutarties 101 straipsnio 1 dalis gali būti pritaikoma ir be įrodymų, kad buvo faktiškai padarytas poveikis rinkai.

(222) ESTT taip pat ne kartą patvirtino, „kad susitarimai dėl kainų nustatymo gali būti laikomi darančiais tokią didelę neigiamą įtaką kainai, prekių kiekiui ar kokybei ir paslaugoms, kad gali būti pripažįstama, jog [SESV 101] straipsnio 1 dalies taikymo tikslais neverta įrodinėti, kad tais veiksmais daromas konkretus poveikis rinkai“³⁰³.

(223) Kaip konstatuota nutarimo 4 dalyje VMS vykdytame Pirkime bendrovės UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, kartu dalyvaujant ir UAB „CSE“, sudarė susitarimą – veikė ne savarankiškai ir susitarė pateikti suderintus komercinius pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainas, siekdamas apriboti konkurenciją Pirkime. Kaip nurodyta nutarimo (9) pastraipoje, Pirkimo sąlygose, kuriomis vadovavosi VMS vykdydama Pirkimą, nurodyta, jog pagrindinis kriterijus vertinant tiekėjų pateiktus komercinius pasiūlymus yra perkamų paslaugų kaina.

(224) Kaip jau minėta nutarimo (205) pastraipoje, nutarimo 1.4 ir 1.5 dalyse suderintų pasiūlymų faktą patvirtina įvairios nustatytos aplinkybės:

(a) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumai, tendencingi skirtumai tarp pasiūlymų eilučių įkainių, vienodos skaičiavimo ir pasiūlymų formų užpildymo klaidos, kiti sutapimai esantys pasiūlymuose;

(b) faktas, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ pasiūlymus paskutinis redagavo vienas ir tas pats asmuo – UAB „CSE“ darbuotoja [ASMENS DUOMENYS], kuri rengė ir kitus tiekėjo UAB „Mano aplinka“ Pirkimo dokumentus;

(c) tiesioginis kontaktas tarp konkurentų paskutinę pasiūlymų pateikimo Pirkime dieną, kuomet UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojas [ASMENS DUOMENYS] nuvyko pas UAB „CSE“ darbuotoją [ASMENS DUOMENYS];

(d) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“ darbuotojų kontaktai telefonu iki pasiūlymų pateikimo Pirkime t. y. UAB „Naujininkų ūkis“ darbuotojų kontaktai telefonu su UAB „Mano aplinka“ darbuotojais 2018 m. birželio 15 d. ir UAB „Naujininkų ūkis“ naudojamame serveryje rasti tą pačią dieną redaguoti UAB „Mano aplinka“ ir jos darbuotojų redaguoti dokumentai susiję su Pirkimu;

(e) UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ darbuotojų kontaktai telefonu prieš pat pasiūlymų Pirkime pateikimo terminą (2018 m. birželio 28 – liepos 3 d.).

(225) Šie nustatyti UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ veiksmai neleidžia abejoti dėl jų tikslo riboti konkurenciją. Bendrovės dalyvaudamos Pirkime neveikė savarankiškai ir derino komercinius pasiūlymus prieš pateikiant juos perkančiajai organizacijai. Esant vieninteliame pasiūlymo vertinimo kriterijui – kainai, UAB „Mano aplinka“, ir UAB „Naujininkų ūkis“, padedant UAB „CSE“ derino komercinius pasiūlymus, įskaitant įkainius, todėl visos trys bendrovės žinojo konkurentų komercinių pasiūlymų turinį.

(226) LVAT, patvirtindamas Konkurencijos tarybos praktiką³⁰⁴, yra pažymėjęs, jog komercinių pasiūlymų turinio derinimo (informacijos, įskaitant kainą, apie būsimų komercinių pasiūlymų turinį atskleidimo konkurentui) prieš juos pateikiant perkančiajai organizacijai praktika traktuotina kaip prieštaraujanti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktui³⁰⁵. Kaip LVAT toliau nurodė, tais atvejais, kai ūkio subjektai komercinių pasiūlymų sąlygas iš anksto suderina prieš juos pateikdami viešuosius pirkimus rengiančiai organizacijai, akivaizdu, jog viešojo pirkimo laimėtoją nulemia ne

³⁰³ ESTT 2014 m. rugsėjo 11 d. sprendimas Nr. C-67/13P, *Groupement des cartes bancaires prieš Europos Komisiją*, 51 p.

³⁰⁴ Pavyzdžiui, Konkurencijos tarybos 2010 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 2S-28 „Dėl ūkio subjektų, teikiančių automobilių nuomos ir pardavimo paslaugas, veiksmų, dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“, Konkurencijos tarybos 2011 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 2S-10 „Dėl ūkio subjektų, užsiimančių pramoninių metalo ir kitų gaminių bei įrangos pardavimo veikla ir kita susijusia veikla, veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“.

³⁰⁵ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą, LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012.

konkurencinė kova, o išankstinis ūkio subjektų susitarimas. Taigi tokiais atvejais komercinių pasiūlymų turinio derinimo pasekmė yra ta, jog sudaromos sąlygos viešuosius pirkimus laimėti iš anksto žinomam ūkio subjektui, todėl pati viešųjų pirkimų procedūra tampa fiktyvi ir praranda savo prasmę³⁰⁶.

(227) UAB „Mano aplinka“ nuomonėje nurodo, kad pagal LVAT praktiką (LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A525-2577/2011, *Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija (KOMAA) ir kt. prieš Konkurencijos tarybą*) susitarimo egzistavimas konkurencijos teisėje vertinamas griežčiau negu civilinėje teisėje. Bendrovės teigimu, reikia nustatyti objektyvius ūkio subjektų ketinimus, t. y. kokio ekonominio rezultato ūkio subjektai siekė sudarydami susitarimą. Bendrovės teigimu, Pranešime nenagrinėti UAB „Mano aplinka“ objektyvūs ketinimai ir ekonominiai siekiai.

(228) UAB „Mano aplinka“ netinkamai aiškina LVAT sprendimą. Minėtame sprendime LVAT išaiškino, kad būtent subjektyvūs ūkio subjektų siekiai, dalyvaujant susitarime, paprastai neturi jokios reikšmės, o esminę reikšmę turi objektyvus ūkio subjektų ketinimas. LVAT minėtame sprendime išaiškino, kad „[k]valifikuojant susitarimą pagal Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą, pakanka nustatyti eksplikitinį arba implicitinį šalių valios (norų, ketinimų) sutapimą (suderinimą) veikti rinkoje atitinkamu būdu <...> skirtingai negu aiškinant sutartis civilinėje teisėje, kai pirmiausia turi būti nagrinėjami tikrieji šalių ketinimai, įgyvendinant ir taikant konkurencijos teisės normas, esminę reikšmę turi objektyvus ūkio subjektų ketinimas, t. y. kokio ekonominio rezultato ūkio subjektai siekė sudarydami susitarimą. Konkurentų susitarimas dėl kainų nustatymo (fiksavimo) pats savaime preziūmuoja siekio riboti konkurenciją egzistavimą. Todėl net jeigu susitarimo dalyviai turėjo kitokius, jų manymu ir įsitikinimu, teisėtus tikslus, susitarimo tikslas šiuo atveju vertinamas ne civilinės teisės, kitos teisės srities ar normų sistemos (pvz., moralinių, etinių ir kt.), o konkurencijos teisės kontekste ir pagal konkurencijos teisės normų nustatytą tokio susitarimo reikšmę ir prasmę.“ Šiame nutarime konstatuojama, kad UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“, padedant UAB „CSE“ derino pasiūlymus, įskaitant kainą, todėl nutarime nustatytas objektyvus ūkio subjektų ketinimas, t. y. jų siekis suderinti pasiūlymus, įskaitant kainą, o tai savaime rodo siekį riboti konkurenciją. Taigi nustačius pasiūlymų derinimo faktą, bendrovės argumentas, jog Pranešime nenagrinėti objektyvūs ūkio subjektų ketinimai ir ekonominiai siekiai yra nepagrįstas. Pasisakant dėl bendrovės argumento, kad susitarimas neatitiko ekonominės logikos, taip pat pabrėžtina, kad subjektyvūs ūkio subjektų siekiai kvalifikuojant pažeidimą paprastai neturi jokios reikšmės³⁰⁷ ir vertinant, ar susitarimu siekiama antikoncepcinio tikslo, nebūtina nagrinėti šalių subjektyvių ketinimų³⁰⁸.

(229) Taigi, vadovaujantis nurodytais teisės aktais ir teismų praktika bei atsižvelgiant į minėtus tiriamųjų ūkio subjektų veiksmus, darytina išvada, kad, nustačius, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, kartu dalyvaujant ir UAB „CSE“, buvo derinami pasiūlymai Pirkime, įskaitant kainas, nėra būtina įrodyti tokio susitarimo realaus poveikio konkurencijai, kadangi tokių susitarimų neigiamas poveikis konkurencijai yra preziūmuojamas. Atitinkamai UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, kartu dalyvaujant ir UAB „CSE“, sudarydami konkurenciją ribojantį susitarimą, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

(230) UAB „Mano aplinka“ nurodė, kad Pranešime aprašyta faktinė situacija rodo ne Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio, bet 15 straipsnio 1 dalies 3 punkto pažeidimą. Bendrovės teigimu, informacija, susijusi su bendrovės pasiūlymu Pirkime, buvo nutekinta būtent 2018 m. liepos 3 d. ryte, bei galimai, anksčiau, UAB „Naujininkų ūkis“ turint informaciją apie bendrovės paslaugų kainas *Excel* formatu. Bendrovė nurodo, kad UAB „Naujininkų ūkis“ pakenkė

³⁰⁶ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą.

³⁰⁷ LVAT 2012 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A520-1301/2012, *Valstybinė ligonių kasa, Ortopedijos ir reabilitacijos paslaugų teikėjų asociacija ir kt. prieš Konkurencijos tarybą*.

³⁰⁸ LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-54/2014, UAB „Amber Bay“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

bendrovės galimybei konkuruoti naudodamas informaciją, kuri yra UAB „Mano aplinka“ komercinė paslaptis, be jos sutikimo, šią informaciją gaunant iš asmens, neturinčio teisės šios informacijos perduoti, turėdami tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau ir padarant žalą. UAB „Mano aplinka“ atitinkamai mano, kad ji nesudarė draudžiamo susitarimo, o buvo nukentėjusi nuo UAB „Naujininkų ūkis“ įvykdyto Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies pažeidimo, todėl Tyrimas turi būti nutrauktas.

(231) Šiame nutarime nurodytos aplinkybės kvalifikuotinos kaip Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimas, nes yra visi Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies pažeidimo sudėties elementai: bendra ūkio subjektų valia sudaryti susitarimą dėl kainų nustatymo ir konkurencijos ribojimas. Tuo tarpu UAB „Mano aplinka“ nepaneigė Konkurencijos tarybos nustatytos Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies pažeidimo sudėties. Tai, kad be konkurenciją ribojančio susitarimo galimai buvo padaryti kiti teisės pažeidimai, savaime nepašalina ūkio subjekto atsakomybės už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą.

6. Dėl *City Service SE*, ir UAB „Mano Būsto priežiūra“, atsakomybės už UAB „Mano aplinka“ ir UAB „CSE“ sudarytą draudžiamą susitarimą

(232) Kaip konstatuota nutarimo 4 dalyje UAB „Mano aplinka“, ir UAB „Naujininkų ūkis“, dalyvaujant UAB „CSE“ Pirkime sudarė draudžiamą konkurentų susitarimą dėl kainų nustatymo. Kaip nustatyta nutarimo 1.3 ir 3.1 dalyse, *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ pažeidimo padarymo metu sudarė vieną ekonominį vienetą.

(233) ESTT yra konstatavęs, jog jeigu patronuojanti bendrovė ir jos patronuojamoji bendrovė sudaro vieną ūkio subjektą SESV 101 straipsnio prasme, leidžiama Komisijai sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, adresuoti patronuojančiai bendrovei, nekeliant reikalavimo įrodyti tiesioginį šios bendrovės dalyvavimą darant pažeidimą³⁰⁹. ESTT taip pat yra pažymėjęs, kad tais atvejais, kai įmonių grupė sudaro vieną ir tą patį ūkio subjektą, Komisija turi teisę ūkio subjektui priskirti atsakomybę už padarytą pažeidimą ir įmonei, atsakingai už grupės veiksmus pažeidimo atžvilgiu, paskirti baudą³¹⁰. ESTT taip pat yra konstatavęs, kad tuo atveju, kai kontroliuojančioji bendrovė valdo 100 proc. tarpininkaujamos bendrovės kapitalo, kuri savo ruožtu valdo 100 proc. jos grupei priklausančios pažeidimą padariusios patronuojamosios bendrovės kapitalo, Komisija turi teisę įpareigoti kontroliuojančiąją bendrovę solidariai mokėti paskutinei grupės patronuojamajai bendrovei paskirtą baudą, nebent ši kontroliuojanti bendrovė nuginčytų minėtą prezumpciją ir įrodytų, kad arba tarpininkaujanti bendrovė, arba minėta patronuojamoji bendrovė rinkoje veikia savarankiškai³¹¹. Taip pat pagal ESTT praktiką įmonė, net nebūdama susitarimo dalyvių konkurentė, prisidėjusi prie susitarimo sudarymo gali būti atsakinga už visą susitarimo sudarymą³¹².

(234) Pagal ESTT praktiką, kuomet patronuojanti bendrovė sudaro vieną ekonominį vienetą su patronuojamąja įmone (dėl jos kontrolės), kuri padarė pažeidimą, laikoma, kad patronuojanti įmonė pati padarė pažeidimą (asmeninė atsakomybė)³¹³. Tai pateisina solidarios atsakomybės skyrimą abiem – patronuojančiai ir patronuojamajai bendrovėms³¹⁴. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad

³⁰⁹ ESTT 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje Nr. C-97/08 P, *Akzo Nobel NV ir kt. prieš Europos Bendrijų Komisiją*, 58-59 pastraipos.

³¹⁰ Pirmosios instancijos teismo 2003 m. gruodžio 11 d. sprendimas byloje Nr. T-66/99, *Minoan Lines SA prieš Europos Bendrijų Komisiją* 122 pastraipa.

³¹¹ Teisingumo Teismo 2011 m. sausio 20 d. sprendimas byloje Nr. C-90/09, *General Química SA and Others prieš Europos Komisiją*, 88-89 pastraipos.

³¹² 2008 m. liepos 8 d. Bendrojo teismo sprendimas byloje Nr. T-99/044, *AC-Treuhand AG prieš Europos Komisiją*, 133 – 134 pastraipos.

³¹³ Bendrojo teismo 2012 m. birželio 27 d. sprendimas byloje Nr. T-372/10 *Bolloré prieš Europos Komisiją* 51, 52 ir 193 pastraipos. Teisingumo Teismo 2011 m. sausio 20 d. sprendimas byloje Nr. C-90/09, *General Química SA and Others prieš Europos Komisiją*, 85-87 pastraipos.

³¹⁴ Teisingumo Teismo 2014 m. balandžio 10 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-231/11 P–C-233/11 P, *Siemens AG prieš Komisiją*, 49 pastraipa. ESTT 2002 m. kovo 20 d. sprendimas byloje Nr. T-9/99, *HFB and Others prieš Komisiją*, 66 pastraipa.

City Service SE, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ sudaro vieną ūkio subjektą konkurencijos teisės prasme, kad *City Service SE* darė lemiamą įtaką šių savo patronuojamųjų įmonių veiklai, *City Service SE* yra atsakinga už tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamų įmonių, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „CSE“, veiksmus (pastarųjų įmonių veiksmams priskiriami *City Service SE*). Papildomai pastebėtina, kad tai, kad UAB „Mano aplinka“ sudarė susitarimą, o jai padėjo UAB „CSE“, ir abi bendrovės priklauso vienam ekonominiam vienetai, kurio patronuojančioji bendrovė yra *City Service SE*, papildomai patvirtina tai, kad abi patronuojamosios bendrovės veikė ekonominio vieneto naudai ir interesais ir yra pagrįsta taikyti atsakomybę ir *City Service SE*. Taip pat ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ yra tiesiogiai atsakinga už savo patronuojamosios įmonės UAB „Mano aplinka“ veiksmus (pirmajai priskiriami antrosios veiksmi), kadangi ji darė lemiamą įtaką pastarosios veiklai.

(235) Atsižvelgiant į išdėstytą, *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „CSE“ bauda už šį Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies pažeidimą turi būti skiriama solidariai.

(236) Papildomai UAB „Mano Būsto priežiūra“ nurodė, kad nuomonės teikimo metu ji neturėjo UAB „Mano aplinka“ akcijų, tačiau tai nepašalina jos atsakomybės už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą, nes pažeidimo darymo metu UAB „Mano Būsto priežiūra“ turėjo 100 proc. UAB „Mano aplinka“ akcijų (nutarimo (19) pastraipa).

(237) Apibendrinant, *City Service SE* nepaneigė prezumpcijos dėl lemiamos įtakos darymo savo patronuojamųjų įmonių UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ (per UAB „Mano Būsto priežiūra“) veiklai, o UAB „Mano Būsto priežiūra“ nepaneigė prezumpcijos dėl lemiamos įtakos darymo savo patronuojamajai bendrovei UAB „Mano aplinka“, todėl visos bendrovės laikomos vienu ekonominiu vienetu ir bauda šioms bendrovėms už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies pažeidimą turi būti skiriama solidariai.

7. Susitarimo vertinimas pagal mažareikšmiškumo ir išimties kriterijus

(238) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis gali būti netaikomas ūkio subjektų sudarytiems susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos. Tokiems susitarimams taikomas sąlygas ir reikalavimus nustato Reikalavimai ir sąlygos susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos, patvirtinti Konkurencijos tarybos 2016 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 1S-84 (2016) (toliau – Reikalavimai).

(239) Reikalavimų 4.1 papunktyje numatyta, kad susitarimais, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos, nelaikomi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją pagal tikslą, įskaitant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatytus susitarimus.

(240) Kaip nurodyta nutarimo 5 dalyje, nagrinėjamu atveju UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, kartu dalyvaujant ir UAB „CSE“, sudarė susitarimą, savo tikslu ribojantį konkurenciją. Tokie ūkio subjektų veiksmi netenkina Reikalavimuose nustatytų mažareikšmiškumo sąlygų, todėl jiems negali būti taikomos nuostatos dėl susitarimo mažareikšmio poveikio, negalinčio itin apriboti konkurencijos.

(241) Nagrinėjamas susitarimas taip pat nepatenka ir į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo išimtį, kurios reikalavimus ir sąlygas nustato šio įstatymo 6 straipsnis. Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą bei taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, ir jeigu: 1) susitariančiųjų šalių veiklai nesukelia apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti; 2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje. Pagal šio straipsnio 3 dalį Konkurencijos taryba turi teisę priimti teisės aktus ir nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kurioms esant susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

(242) Vadovaudamasi šiomis nuostatomis bei atsižvelgdama į Europos Sąjungos institucijų praktiką bei rekomendacijas, Konkurencijos taryba 2010 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 1S-140 numatė sąlygas, kurias tenkinantys susitarimai yra laikomi tenkinančiais minėtas Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytas išimties sąlygas. Šiame nutarime yra nustatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyti draudžiami susitarimai, kurie negali paveikti Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio prekybos, tačiau tenkina kitas sąlygas, nustatytas Tarybos ir Europos Komisijos reglamentuose dėl SESV 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikroms susitarimų grupėms, laikomi tenkinančiais Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies sąlygas.³¹⁵

(243) Tačiau aptariamam ūkio subjektų susitarimui išimties nuostatos nėra numatytos, kadangi tokio pobūdžio konkurenciją ribojantiems susitarimams ar suderintiems veiksams galimybės netaikyti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ar atitinkamai SESV 101 straipsnio nuostatų nenumato jokie tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniai teisės aktai.

(244) Be to, kaip nurodoma Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje, pareiga įrodyti, kad susitarimas atitinka Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį, t. y. išimčiai keliamas sąlygas, tenka išimtimi besinaudojančiais susitarimo šaliai.³¹⁶ UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, *City Service SE* ir UAB „Naujininkų ūkis“ nepateikė įrodymų dėl Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytos išimties taikymo.

(245) Atsižvelgiant į aukščiau minėtas aplinkybes darytina išvada, kad nėra aplinkybių, kurios pašalintų UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ sudaryto susitarimo prieštaravimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytam draudimui nustatyti (fiksuoti) prekių kainas, todėl minėti ūkio subjektai yra laikomi pažeidę Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

8. Išvados dėl draudžiamo susitarimo sudarymo

(235) Apibendrinusi aukščiau nurodytas aplinkybes bei įvertinusi teismų praktiką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „Mano aplinka“, ir UAB „Naujininkų ūkis“ sudarė draudžiamą susitarimą, padedant UAB „CSE“, kuriuo buvo derinami pasiūlymai Pirkime, ir toks susitarimas pažeidžia Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį.

(246) *City Service SE* yra atsakinga už tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamų įmonių UAB „Mano aplinka“ ir UAB „CSE“, veiksmus (pastarųjų įmonių veiksmai priskiriami *City Service SE*), nes ji darė lemiamą įtaką savo patronuojamųjų bendrovių veiklai. Taip pat UAB „Mano Būsto priežiūra“ yra tiesiogiai atsakinga už savo patronuojamosios bendrovės UAB „Mano aplinka“ veiksmus (pirmajai priskiriami antrosios veiksmai), kadangi ji darė lemiamą įtaką UAB „Mano aplinka“ veiklai. *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ kaip vienas ekonominis vienetas laikomos solidariai atsakingomis už sudarytą susitarimą. *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“ UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ kaip vienas ekonominis vienetas laikomos solidariai atsakingomis už sudarytą susitarimą.

9. Dėl UAB „CSE“ pateiktų įsipareigojimų vertinimo

(247) UAB „CSE“ 2019 m. gegužės 13 d. raštu Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu pateikė įsipareigojimus (toliau – įsipareigojimai) ir šio straipsnio pagrindu prašo nutraukti tyrimą. UAB „CSE“ įsipareigoja: 3 metus nuo įsipareigojimų patvirtinimo dienos uždrausti darbuotojams darbo metu ir / ar darbo funkcijų atlikimo metu ne jos naudai teikti nesusijusias su tokio darbuotojo pareigomis ir darbo funkcijomis konsultacijas ir /ar paslaugas ne bendrovės darbuotojams; paaiškėjus, kad darbuotojas atlieka nurodytus veiksmus, bendrovė Darbo kodekso 49 straipsnio 3 dalies pagrindu nušalina darbuotoją nuo darbo iki 30 dienų ir įvertina ar tokie veiksmai atitinka

³¹⁵ Taikant šį Konkurencijos tarybos nutarimą, reglamentuose eurais išreikšti apyvartos dydžiai mažinami 10 kartų.

³¹⁶ LVAT 2012 m. sausio 26 d. nutartis adm. byloje Nr. A858 -269/2012, UAB „Puse Plus Kaunas“ v Konkurencijos taryba, 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas adm. byloje Nr. A-97-858/2016, UAB „Eturas“ ir kt. v Konkurencijos taryba.

Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 ir 102 straipsnių keliamus reikalavimus; bendrovės direktoriui pavedama per 7 d. paskirti asmenis, atsakingus už įsipareigojimų vykdymą ir laikymąsi.

(248) UAB „CSE“ Įsipareigojimų pateikimo metu galiojo Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktas, kuriame nurodyta, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu veiksmai nepadarė esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams, o ūkio subjektas, įtariamas pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus ir pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį įsipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje. Nuo 2019 m. liepos 1 d. įsigaliojo Konkurencijos įstatymo nuostatos dėl įsipareigojimų pakeitimai (Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalis): „Konkurencijos taryba, ketindama nustatyti įpareigojimą ūkio subjektui nutraukti draudžiamą susitarimą ar piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, turi teisę priimti nutarimą tyrimą nutraukti, jeigu ūkio subjektas, įtariamas pažeidęs šį įstatymą, pateikia savo rašytinius įsipareigojimus dėl įtariamo pažeidimo pašalinimo ir juos Konkurencijos taryba nutarimu nustato kaip privalomus ūkio subjektams.“

(249) Konkurencijos įstatymo nuostatos dėl įsipareigojimų pakeitimais įstatymų leidėjas siekė³¹⁷, kad Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalis būtų suderinta su 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas³¹⁸ (toliau – Direktyva), nuostatomis dėl įsipareigojimų ir Europos Komisijos taikomu reglamentavimu pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo³¹⁹.

(250) Komercinių pasiūlymų sąlygų derinimas viešųjų pirkimų procedūrose laikytinas karteliniu susitarimu dėl kainų³²⁰. LVAT yra išaiškinęs, kad „susitarimas dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų fiksavimo pats savaime riboja konkurenciją“³²¹. Karteliai laikomi itin pavojingais konkurencijos teisės pažeidimais ir jie savaime daro esminę žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams. Kaip minėta, šiuo metu galiojanti Konkurencijos įstatymo nuostata paremta Direktyva. Direktyvos preambulės 39 punktas numato, kad įsipareigojimai negali būti tvirtinami kartelių atvejais, t. y. nagrinėjant konkurentų susitarimus, kurie pagal savo tikslą riboja konkurenciją. Tokiais atvejais turi būti skiriamos baudos. Taip pat pažymėtina, kad Europos Komisija nepriima įsipareigojimų kartelių byloje³²².

(251) Dėl nurodytų priežasčių nėra pagrindo tvirtinti UAB „CSE“ pateiktų įsipareigojimų nei pagal Konkurencijos įstatymo redakcijos, galiojusios iki 2019 m. liepos 1 d., 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą, nei pagal Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalį, kuri įsigaliojo nuo 2019 m. liepos 1 d.

(252) Taigi, aiškinant Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą, galiojusį iki 2019 m. liepos 1 d., Direktyvos ir Europos Komisijos praktikos kontekste, galima daryti išvadą, kad įsipareigojimai negali būti priimami dėl sudaryto kartelio, nes karteliai visada sukelia esminę žalą. Kartelio atveju įsipareigojimai taip pat negali būti priimami pagal Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalį, įsigaliojusią nuo 2019 m. liepos 1 d.³²³

³¹⁷ Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 18, 22, 25, 28, 29, 35, 36, 39, 49, 53 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 381 straipsniu įstatymo projekto aiškinamasis raštas.

³¹⁸ Žiūrėti Direktyvos 12 straipsnį ir preambulės 39 pastraipą.

³¹⁹ Žiūrėti Reglamento Nr.1/2003 9 straipsnį ir preambulės 13 pastraipą.

³²⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-1704/2012, UAB „Autoūkis“ prieš Konkurencijos tarybą; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-293/2012, UAB „Autodina“ prieš Konkurencijos tarybą; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-290/2012, UAB „Moller Auto“ prieš Konkurencijos tarybą.

³²¹ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011, Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija ir kiti prieš Konkurencijos tarybą.

³²² Europos Komisijos 2013 m. kovo 8 d. atmintinė, MEMO/13/189. Prieiga internete: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-189 en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-189_en.htm).

³²³ Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 4 dalis, įsigaliojusi nuo 2019 m. liepos 1 d., numato, kad įsipareigojimų patvirtinimas yra Konkurencijos tarybos teisė, tad Konkurencijos taryba turi diskreciją dėl įsipareigojimų priėmimo.

(253) Konkurencijos taryba, atsižvelgusi į tai, kad UAB „CSE“ pripažinta padariusi draudžiamą susitarimą (kartelį), kuris pagal savo tikslą riboja konkurenciją, sprendžia, kad pasiūlytų įsipareigojimų tvirtinti nėra tikslinga ir UAB „CSE“ turi būti skirta bauda.

10. Sankcijos

(254) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama pinigine bauda iki 10 proc. bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Nustatant konkrečių baudų dydžius yra atsižvelgiama į Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje numatytas aplinkybes: padaryto pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, ūkio subjekto atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai bei ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

(255) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 (toliau – Baudų dydžio nustatymo aprašas), kurio 4 punkte nustatyta, kad už draudžiamą susitarimą ūkio subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

(256) ESTT savo praktikoje yra išaiškinęs, kad keli fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie sudaro vieną ekonominę vienetą kaip jis suprantamas konkurencijos teisės prasme už dalyvavimą pažeidime gali būti solidariai atsakingi.³²⁴ LVAT taip pat yra patvirtinęs tokią solidarią atsakomybę už konkurencijos teisės pažeidimus.³²⁵ Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad už konkurenciją ribojantį susitarimą atsakingos vieną ekonominę vienetą sudarančios bendrovės – *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“, todėl joms taikoma solidari atsakomybė už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą ir skiriama viena bauda.

10.1. Bazinis baudos dydis

(257) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 4 punktu, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis ūkio subjekto tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme. Baudų dydžio nustatymo aprašo 8 punkte nurodyta, kad bazinis baudos dydis lygus pardavimų vertės dalies, apskaičiuotos įvertinus pažeidimo pavojingumą, ir pažeidimo trukmės metais sandaugai.

(258) Jeigu ūkio subjektas neturi pajamų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas ir pažeidimo trukmę.

(259) Baudų dydžio nustatymo aprašo 16 punkte nurodyta, kad aprašo 4.1 papunktyje ir 6 punkte numatytais atvejais, kai bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas, bazinis baudos dydis lygus ūkio subjektų bendrųjų pajamų dalies, apskaičiuotos įvertinus pažeidimo pavojingumą, ir pažeidimo trukmės metais sandaugai. Pažeidimo pavojingumas įvertinamas atsižvelgiant į aprašo 10 ir 11 punktuose nurodytas ir kitas aplinkybes, kiek tai būtina pažeidimo pavojingumui tinkamai įvertinti, vadovaujantis teisingumo, protingumo ir proporcingumo principais. Bazinis baudos dydis negali viršyti 10 procentų ūkio subjekto bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais

³²⁴ ESTT 2014 m. balandžio 10 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-231/11 P–C-233/11 P, *Siemens AG v Europos Komisija*, 49-50 p., 2002 m. kovo 20 d. sprendimas byloje Nr. T-9/99, *HFB and Others v Europos Komisija*, 66 p. ir jame nurodyta teismų praktika, 2003 m. spalio 2 d. sprendimas byloje Nr. 196/99, *Aristrain v Europos Komisija*, 98 p., 2010 m. liepos 1 d. sprendimas byloje Nr. C-407/08, *Knauf Gips v Europos Komisija*.

³²⁵ LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis adm. byloje Nr. A552-54/2014, *UAB „Amber Bay“ ir kt. v Konkurencijos taryba*.

10.1.1. Pardavimų vertė

(260) Pagal Baudų dydžio nustatymo aprašo 5 punkto nuostatas pardavimų vertė paprastai nustatoma pagal paskutinių vienerių ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą ūkinių metų pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų. Jeigu ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpis trumpesnis nei vieneri ūkiniai metai, pardavimų vertė nustatoma pagal pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, kurias ūkio subjektas gavo per dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpį.

(261) ESTT yra ne kartą nurodęs, kad su pažeidimu susijusių pajamų sąvoka neturi būti pernelyg susiaurinama ir nėra būtina įrodyti, kad nagrinėjamas draudžiamas susitarimas realiai paveikė atitinkamus produktus ar pajamas, nes tokiu atveju būtų pakenkta šia nuostata siekiamam tikslui: *„įmonei skirtos baudos apskaičiavimo pagrindas yra dydis, kuris atspindi pažeidimo ekonominę svarbą ir šios įmonės reikšmę darant šį pažeidimą. Todėl pardavimo vertės sąvoka, žinoma, neturi būti taip išplėsta, kad apimtų įmonės pardavimus, kurių neapima jai inkriminuojamas kartelis, vis dėlto būtų pakenkta šia nuostata siekiamam tikslui, jeigu ši sąvoka būtų aiškinama kaip apimanti tik apyvartą, gautą vien iš tų pardavimų, kuriuos, kaip nustatyta, realiai paveikė šis kartelis“*.³²⁶ *„[D]ėl tokio apribojimo būtų dirbtinai sumažinta atitinkamos įmonės padaryto pažeidimo ekonominė svarba, nes vien dėl to, kad rasta mažai kartelio realiai paveiktų pardavimų tiesioginių įrodymų, galiausiai reikėtų skirti baudą, realiai nesusijusių su nagrinėjamo kartelio mastu“*.³²⁷ Taigi su pažeidimu tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios pajamos yra platesnės nei vien tik iš pažeidimo gautos pajamos, t. y. ne tik iš viešųjų pirkimų, kurie, suderinus veiksmus su konkurentais, buvo laimėti, gautos pajamos.

(262) Įvertinus tai, jog UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ sudarė draudžiamą susitarimą viešajame pirkime Vilniaus miesto kapinių priežiūros paslaugoms pirkti, už šį pažeidimą baziniai baudos dydžiai apskaičiuojami, remiantis tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusiomis pajamomis, t. y. pajamomis, gautomis iš su teritorijų tvarkymu, įskaitant atliekų išvežimą, susijusių pardavimų veiklos 2018 m.³²⁸ Atsižvelgiant į tai, kad iš UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, *City Service SE* ekonominio vieneto tik UAB „Mano aplinka“ 2018 m. turėjo pajamų, susijusių su teritorijų tvarkymu (įskaitant atliekų išvežimą), yra laikoma, kad viso ekonominio vieneto (UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, UAB „Mano Būsto priežiūra“, *City Service SE*) tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusios pajamos atitinka UAB „Mano aplinka“ tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusias pajamas.

(263) Įvertinus tai, kad nagrinėjamas konkurenciją ribojantis susitarimas truko bent 47 dienas (žiūrėti nutarimo 10.1.3 dalį), pardavimų vertė nustatoma pagal 1/12 pardavimų pajamų, gautų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimu 2018 m.

(264) UAB „Mano aplinka“ nuomonėje nurodė, kad Pranešime skaičiuoti baudą siūloma pagal pajamas susijusias su teritorijų tvarkymu, įskaitant atliekų išvežimą, tuo tarpu susitarimas buvo sudarytas dėl VMS organizuoto kapinių priežiūros paslaugų Pirkimo. Todėl, bendrovės teigimu, pajamos turėjo būti skaičiuojamos tik nuo Vilniaus miestui teikiamų paslaugų. Be to, bendrovės teigimu, susitarimas galėjo turėti įtakos tik Vilniaus miesto rinkoje.

(265) Nesutiktina su bendrovės pozicija, nes Pirkimo geografinė teritorija nėra pagrindinis kriterijus nustatant tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamas. Tai, kokios pajamos yra laikytinos tiesiogiai ar netiesiogiai susijusiomis su pažeidimu, vertinama atsižvelgiant į to konkretaus pažeidimo pobūdį bei nagrinėjamo draudžiamo susitarimo kontekstą.

³²⁶ ESTT 2015 m. kovo 19 d. sprendimas byloje Nr. C-286/13 P, *Dole Food Company, Inc., Dole Fresh Fruit Europe v Europos Komisija*, 148 p. ir jame nurodoma teismų praktika.

³²⁷ ESTT 2015 m. balandžio 23 d. sprendimas byloje Nr. C-227/14 P, *LG Display Co. Ltd v Europos Komisija*, 53-54 p. ir jame nurodoma teismų praktika.

³²⁸ Bylos 6 tomas, 87-91 lapai, 8 tomas, 80-86 lapai, 9 tomas, 171-175 lapai, 11 tomas, 12-17 lapai, 12 tomas, 12-16 lapai, 13 tomas, 28-31 lapai, 14 tomas, 20-23 lapai, 15 tomas, 14-19 lapai, 16 tomas, 6-9 lapai.

Pajamų, gautų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, sąvoka yra siejama su pardavimais, kuriuos paveikė ar galėjo paveikti pažeidimas – draudžiamas susitarimas. Kaip nurodyta nutarimo (261) pastraipoje pagal ESTT praktiką, jeigu būtų sumažintas su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamų dydis, skaičiuojant tik pardavimus, kuriuos realiai paveikė kartelis, būtų pakenkta siekiamam baudų skaičiavimo tikslui. Be to, nėra būtina įrodyti, kad nagrinėjamas draudžiamas susitarimas realiai paveikė atitinkamus produktus ar pajamas, nes tokiu atveju būtų pakenkta šia nuostata siekiamam tikslui³²⁹. Dėl to susijusios pajamos neapsiriboja tik to miesto, kurio savivaldybė organizavo pirkimą, teritorijoje gautomis pajamomis, o iš esmės siejamos su atitinkama pajamų, kurias iš susitarimo objektu buvusios veiklos gavo ūkio subjektas, rūšimi.

(266) Kapinių priežiūros paslaugos, kurias siekė įsigyti perkančioji organizacija Pirkime, apima platų perkamų paslaugų spektrą³³⁰. Tai, kad teisės aktais yra nustatomos tam tikros teisės ir pareigos kapinių prižiūrėtojui, nepaneigia aplinkybės, kad paslaugų, kurias siekta įsigyti Pirkime, kainos dėl susitarimo galėjo būti paveiktos ir kituose pirkimuose. Kitų teritorijų tvarkymo pajamos taip pat įtrauktos kaip netiesiogiai su pažeidimu susijusios pajamos, kadangi kapinės yra viena iš tvarkytinų teritorijų rūšių, ir atliekant visų šių teritorijų tvarkymą (tvarkant daugiabučių namų teritorijas, valant komercinių ar viešosios paskirties objektų teritorijas, atliekant miestų sanitarinį valymą), atliekami tapatūs arba labai panašūs darbai³³¹.

(267) UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ nurodė, kad turi būti atskiriamos pajamos iš viešojo sektoriaus ir privataus sektoriaus, nes negalimas šių sektorių kaip vienos rinkos sutapatinimas, dėl to, kad skiriasi veikimo jose konkurencinės sąlygos. Nesutiktina su šiuo bendrovės argumentu. LVAT yra pažymėjęs, kad sprendžiant dėl to, kurių prekių pardavimai yra tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su pažeidimu, visų pirma, atsižvelgtina į konkrečiu atveju nustatytą atitinkamą rinką, kadangi laikytina, kad apribojimas tam tikros prekės kainą, šis apribojimas lemia ar gali lemti ir kitos prekės, esančios toje pačioje atitinkamoje rinkoje, kainą³³². Šiuo atveju Konkurencijos taryba nustatė, kad atitinkama prekės rinka yra kapinių priežiūros paslaugų rinka, nedetalizuojant, ar paslaugos yra teikiamos viešajam sektoriui, ar privačiam. Apribojimas su pažeidimu tiesiogiai ir netiesiogiai susijusias pajamas tik tomis pajamomis, kurios gautos iš viešojo sektoriaus, nepagrįstai būtų susiaurinta pajamų, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių su pažeidimu, sąvoka, kadangi tokiu atveju būtų neatsižvelgta į pajamas, gautas iš prekių ar paslaugų, kurių kainoms susitarimas taip pat galėjo daryti įtaką. Susitarimu apribojimas siūlytų paslaugų konkurenciją Vilniaus miesto savivaldybės Pirkime, šis apribojimas gali lemti ar lemia atitinkamų paslaugų kainų apribojimus ir privatiems ūkio subjektams. Atitinkamai, pajamos, gautos iš viešųjų ir privačiųjų ūkio subjektų, yra įtraukiamos į susijusias su pažeidimu pajamas.

10.1.2. Pažeidimo pavojingumas

(268) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 10 punktu, baudos dydis už pažeidimo pavojingumą apskaičiuojamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis plotas, ir kitas aplinkybes.

³²⁹ ESTT sprendimas byloje Nr. T-374/94, *European Night Services prieš Europos Komisiją*, 93-95 ir 103 p.; ESTT sprendimas byloje Nr. T-61/99, *Adriatica di Navigazione prieš Europos Komisiją*, 28-29 p., ESTT 2015 m. balandžio 23 d. sprendimas byloje Nr. C-227/14 P, *LG Display Co. Ltd prieš Europos Komisiją*, 56, 63 p.

³³⁰ Kapinių administravimas, kapinių aprūpinimas vandeniu, kapinių atliekų rūšiavimas ir išvežimas, takų ir šaligatvių, automobilių stovėjimo aikštelių, laiptų valymas vasarą ir žiemą, žaliųjų plotų priežiūra, atskirų šiukšlių rinkimas, lauko tualetų valymas ir priežiūra, granitinių paviršių priežiūra, naujų laidojimo vietų įrengimas, kapinių tvorų remontas, savavališkai sukaupto gelžbetonio ar akmens laužo išvežimas, vėjo nulaužtų medžių šakų pakrovimas ir išvežimas į sąvartyną, medžių tvarkymas, biotualetų nuoma, dangų remontas.

³³¹ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, *UAB „Eksortus“*, *UAB „Specialus montažas – NTP“ prieš Konkurencijos tarybą*.

³³² LVAT 2018 m. birželio 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-143-624/2018, *UAB „Forum Cinemas“ v Konkurencijos tarybą*, 143 pastraipa ir joje nurodyta teismų praktika; LVAT 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-97-858/2016 *UAB „Eturas“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą*.

(269) Baudų dydžio nustatymo aprašo 11 punkte nurodyta, kad draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimo atvejais baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti naudojama pardavimų vertės dalis sudaro nuo 20 iki 30 procentų pagal Baudų dydžio nustatymo aprašo III skyrių nustatytos pardavimų vertės.

(270) Nutarime nustatyta, kad UAB „Mano aplinka“, UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „CSE“ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos organizuotame viešajame Pirkime kapinių priežiūros paslaugoms pirkti, sudarė draudžiamą susitarimą, t. y. pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus, taip pažeisdamos Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Taip pat *City Service SE* ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ priskirta atsakomybė už šio susitarimo sudarymą.

(271) Vertinant pažeidimo pavojingumą, pastebėtina, kad horizontalūs kainų nustatymo susitarimai, tarp jų ir įmonių susitarimai, suderinti veiksmai bei sprendimai viešuosiuose pirkimuose, kurie paprastai būna slapti, dėl savo pobūdžio laikomi vienais iš sunkiausių konkurencijos pažeidimų. Konstatuotina, kad UAB „Naujininkų ūkis“, UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, *City Service SE* ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ yra atsakingos už sunkų konkurencijos teisės pažeidimą – kartelinių susitarimą. Tokie draudžiami susitarimai daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius. Remiantis Europos Komisijos praktika bei Baudų dydžio nustatymo aprašu, o taip pat laikantis sąžiningos konkurencijos principo, už juos turėtų būti baudžiama ypač griežtai, skiriamos baudos dydžiu siekiant atgrasyti įmones nuo dalyvavimo neteisėtose veiklose.

(272) Viešųjų pirkimų teisėje įtvirtinti draudimai riboti konkurenciją. Sąžininga konkurencija sudaro prielaidas perkančiajai organizacijai iš kelių ar net keliolikos tiekėjų pasiūlymų išsirinkti jai priimtinausią. Tik esant sąžiningai konkurencijai gali būti pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – racionaliai naudoti valstybės lėšas. Analogiški principai galioja ir bet kuriems ūkio subjektams organizuojant konkursus, kadangi taip siekiama gauti palankiausią pasiūlymą. Sudarydamos draudžiamą susitarimą, bendrovės riboja konkurenciją kapinių priežiūros paslaugų rinkoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(273) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, yra pagrįsta UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“, *City Service SE* ir UAB „Mano Būsto priežiūra“ kaip vienam ekonominiam vienetui bei UAB „Naujininkų ūkis“ nustatyti 30 proc. pažeidimo pavojingumo dydžius.

(274) UAB „Mano aplinka“ teigia, kad skaičiuojant baudos dydį už pažeidimą, turi būti atsižvelgiama ir į pažeidimo sukeltas pasekmes atitinkamai rinkai.

(275) Nagrinėjamu atveju Konkurencijos taryba neprivalo nagrinėti pažeidimo sukeltų pasekmių (poveikio) atitinkamai rinkai. Komercinių pasiūlymų sąlygų derinimas viešųjų pirkimų procedūrose laikytinas susitarimu dėl kainų nustatymo, kuris savaime (pagal tikslą) riboja konkurenciją rinkoje³³³. Todėl Konkurencijos taryba neprivalėjo įrodyti, jog šiuo susitarimu buvo siekta neteisėtų tikslų, arba kad dėl šio susitarimo galėjo kilti ar kilo neigiamos pasekmės konkurencijai – jos yra preziumuojamos³³⁴.

10.1.3. Pažeidimo trukmė

(276) Siekiant atsižvelgti į kiekvieno ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, pagal Baudų dydžio nustatymo aprašą apskaičiuota baudos suma dauginama iš ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis laikomas metais.

(277) Nustačius, kad UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ derino komercinius pasiūlymus Pirkime, veiksmų derinimo pradžia laikytina 2018 m. birželio 15 d., nes

³³³ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ prieš Konkurencijos tarybą*.

³³⁴ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A552-2016/2012, *UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ prieš Konkurencijos tarybą*.

būtent 2018 m. birželio 15 d. paskutinį kartą modifikuoti UAB „Mano aplinka“ ir jos darbuotojų Pirkimo dokumentai (žiūrėti Pranešimo (59), (60), (64) pastraipas) rasti konkurento, UAB „Naujininkų ūkis“, naudojamame serveryje, ir tuo pačiu metu nustatyti ūkio subjektų atstovų kontaktai telefonu (žiūrėti nutarimo 0 dalį). Tai patvirtina, kad pirmasis kontaktas tarp UAB „Naujininkų ūkis“ ir UAB „Mano aplinka“ Pirkime vyko ne vėliau nei nurodytą dieną.

(278) Susitarimo pabaiga laikytina diena, kai perkančioji organizacija pašalino iš Pirkimo UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ su UAB „Ecoservice“, ribojusius konkurenciją Pirkime, – 2018 m. liepos 31 d.

(279) Taigi draudžiamas konkurentų susitarimas kapinių priežiūros paslaugoms pirkti truko bent nuo 2018 m. birželio 15 d. iki liepos 31 d., t. y. bent 47 dienas.

(280) Įvertinus aukščiau minėtas aplinkybes, bei atsižvelgiant į Baudų dydžio nustatymo apraše įtvirtintą tvarką, pažeidimo trukmė laikytina pusė metų.

10.1.4. Atgrasymas

(281) Baudų dydžio nustatymo aprašo 13 punkte numatyta, kad, siekiant atgrasyti ūkio subjektus nuo draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, prie apskaičiuoto pagal aprašo 8–12 punktus bazinio baudos dydžio pridedama suma, lygi nuo 15 iki 25 procentų pagal aprašo III skyrių nustatytos pardavimų vertės.

(282) Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“, dalyvaudamos Pirkime, kartu padedant UAB „CSE“, sudarė draudžiamą konkurentų susitarimą dėl kainų nustatymo. Teismų praktikoje pripažįstama, kad skiriamos baudos turi turėti atgrasomąjį poveikį. Vienas iš baudos už konkurencijos teisės pažeidimus tikslų yra atgrasymas nuo pažeidimo darymo, todėl itin mažos ekonominės sankcijos taikymas ar atleidimas nuo baudos mokėjimo šio tikslo nepasiekia³³⁵. Paskirtos sankcijos turi turėti pakankamą atgrasomąjį poveikį tiek susitarimų dalyviams, tiek ir kitiems verslo subjektams³³⁶.

(283) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 13 punktu, siekiant skiriama bauda atgrasyti ūkio subjektus nuo pažeidimų darymo, apskaičiuotas bazinis baudos dydis didinamas 25 proc. nustatytos pardavimų vertės, nurodytos nutarimo (263) pastraipoje.

10.2. Bazinio baudos dydžio tikslinimas

(284) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 17 punktu, nustačius Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančias aplinkybes arba Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nurodytas atsakomybę sunkinančias aplinkybes, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas arba didinamas.

(285) Pagal Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalį atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms; padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu; atlygino nuostolius; pašalino padarytą žalą; savo valia nutraukė pažeidimą; neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų; Konkurencijos tarybai tyrimo metu pateikdami rašytinį pripažinimo pareiškimą pripažino pažeidimą ir numatytą baudą, taip sudarydami sąlygas efektyviau atlikti tyrimą; pripažino Konkurencijos tarybos baigto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes; taip pat tai, kad pažeidimą sudarantį elgesį nulėmė valdžios institucijų veiksmai; ūkio subjekto finansinė padėtis yra labai sunki.

(286) Tyrimo metu nebuvo nustatyta ūkio subjektų atsakomybę lengvinančių ir / ar sunkinančių aplinkybių.

³³⁵ LVAT 2013 m. balandžio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A520-634/2013, *Corporation of European Pharmaceutical Distributors N.V. prieš Konkurencijos tarybą*.

³³⁶ LVAT 2017 m. rugsėjo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-909-552/2017, VšĮ „Media medis“ ir UAB „Ministerium“ v. Konkurencijos taryba. Teisingumo Teismo 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimas byloje Nr. C-408/12 P, YKK Corporation ir kiti v. Europos Komisija, 84 pastraipa ir joje nurodyta teismų praktika.

(287) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 18 punktu, bazinis baudos dydis didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai. Ūkio subjektui, kuris buvo pažeidimo iniciatorius arba skatino kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą, bazinis baudos dydis atitinkamai didinamas, o ūkio subjektui, kuris darant pažeidimą atliko pasyvų vaidmenį, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas. Tyrimo metu nenustatyta, kad Pirkimo metu UAB „Mano aplinka“, UAB „CSE“ ar UAB „Naujininkų ūkis“ būtų skatinę draudžiamo susitarimo sudarymą bei atliko aktyvų ar, priešingai, pasyvų vaidmenį derinant tiekėjų tarpusavio veiksmus.

10.3. Ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai

(288) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama pinigine bausė iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Ūkio subjektams paskaičiuoti baudų dydžiai neviršija 10 proc. jų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

(289) Apibendrinus nutarimo 10.1. – 10.2. dalyse nurodytus paaiškinimus Konkurencijos taryba skiria tokias bauses:

- (a) *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ solidariai – 381 100,00 Eur;
- (b) UAB „Naujininkų ūkis“ – 31 000,00 Eur.

11. Procedūros nutraukimas

(290) Konkurencijos taryba taip pat nagrinėjo UAB „Ecoservice“ veiksmus, dalyvaujant Pirkime.

(291) Atsižvelgusi į tai, kad turimi įrodymai yra nepakankami teigti, kad šis ūkio subjektas sudarė draudžiamą susitarimą, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 1 punktu, procedūra dėl UAB „Ecoservice“ veiksmų, dalyvaujant Pirkime, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams nutrauktina.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 1 punktu, 35 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 36 straipsnio 1 dalimi, 37 straipsniu,

Konkurencijos taryba nutaria:

1. Pripažinti, kad *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“, UAB „Mano aplinka“ ir UAB „Naujininkų ūkis“ pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus, dalyvaujant Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vykdytame kapinių priežiūros paslaugų pirkime.

2. Už 1 punkte nurodytą pažeidimą skirti Konkurencijos įstatymo 36 straipsnyje numatytas pinigines bauses:

- 2.1. *City Service SE*, UAB „Mano Būsto priežiūra“, UAB „CSE“ ir UAB „Mano aplinka“ solidariai – 381 100,00eurų;

- 2.2. UAB „Naujininkų ūkis“ – 31 000,00 eurų.

3. Nutraukti Konkurencijos įstatymo priežiūros procedūrą UAB „Ecoservice“ atžvilgiu.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 1 dalimi, paskirta pinigine bausė per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos

turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą³³⁷ (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 2 dalimi, per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos. Palūkanos neskaičiuojamos baudos ar jos dalies mokėjimo atidėjimo laikotarpiu ir tuo atveju, kai Konkurencijos taryba priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl baudos priverstinio išieškojimo.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bauda, nesustabdo Konkurencijos tarybos nutarimo vykdymo, išskyrus atvejus, kai Konkurencijos taryba, vadovaudamasi šio įstatymo 39 straipsnio 7 dalimi, priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl baudos priverstinio išieškojimo arba jeigu teismas nusprendžia kitaip. Konkurencijos taryba priima sprendimą nesikreipti į antstolį dėl priverstinio baudos išieškojimo bylinėjimosi teisme laikotarpiu, kai Konkurencijos tarybos nutarimas, kuriuo paskirta bauda, apskundžiamas teismui ir ūkio subjektas pateikia Konkurencijos tarybai finansų įstaigos suteikiamą finansinę garantiją ir (arba) draudimo įmonės laidavimo draudimą, kurie padengtų paskirtos baudos sumą (Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 7 dalis).

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

---

³³⁷ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (Luminor Bank AB); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (*Danske Bank A/S* Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (Luminor Bank AB); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Medicinos bankas).